accidentat, când o pădure deasă de n'o puteaĭ străbate, când râpe şi abizurĭ amenințătoare.

După un mers de două ore și maĭ bine, ajunserăm într'un luminiş. Aci rămaserăm puțin spre a lua dispozițiile de înaintare.

Vre-o treĭ vânătorĭ localĭ maĭ cu experiență ne descriseră amănunțit locurile şi cum ar trebui făcută vânătoarea. Ne arătară în depărtare o pădure spuindune că acolo sunt înfundațĭ urşiĭ şi prin urmare acolo se va face bătaia.

Trebuia dar ca gonaciĭ să treacă prin vre-un loc ascuns, cunoscut numaĭ de eĭ, de partea opusă a pădureĭ pe când vânătoriĭ să ocupe toate potecile micĭ şi marĭ din distanță în distanță, maĭ mult de bătaia uneĭ puştĭ.

Se arătă asemenea că pădurea nu are maĭ mult ca cincĭ potecĭ, dintre carĭ treĭ maĭ largĭ, iar două înguste şi în unele locurĭ e cu văgăunĭ şi râpe.

Majoritatea hotărî ca potecile principale să fie ocupate de ceĭ maĭ bunĭ țintaşĭ, iar capetele lor să fie încredințate primelor focurĭ sigure, pe când la cele două înguste să fie ocupate de vânătorĭ localĭ.

Deşi mă opuseĭ acestuĭ aranjament, opinia mea nu fu ascultată şi prima potecă se decise a fi ocupată de căpitan, sergent şi de vre o cincĭ oamenĭ.

A doua potecă fu ocupată de inginerul Maximilian, om bine făcut şi corpolent, fost căpitan în armata germană — şi de treĭ oamenĭ.

A treia potecă fu ocupată de Ion, vânător bun din sat, frațiĭ Bucholtzer şi alțiĭ, iar potecile înguste, de oamenĭ din sat.

Aranjațĭ astfel, luarăm câte un pahar două de cognac, iar oameniĭ rachiŭ şi făcurăm vânt gonacilor carĭ aveaŭ o distanță mare de parcurs. Când vor fi de partea opusă a pădureĭ, gonaciĭ aveaŭ să ne anunțe prin bucium, pe când căpitanul va anunța începerea bătăeĭ printr'un foc de puşcă.

Gonaciĭ, vre-o treizecĭ şi maĭ bine, luaseră o distanță mare înaintea noastră şi se vedeaŭ aproape la capul pădureĭ de sus. Ne formarăm şi noĭ în cincĭ coloane şi pornirăm spre poteca indicată nouă. Ajunşĭ, fiecare coloană îşĭ luă poteca şi începurăm suişul, înfundându-ne în pădure.

*

Buciumul se auzi, semnalul era dat şi la un scurt interval detunătura puşteĭ căpitanuluĭ răspunse ; ecoul eĭ străbătu pădurea.

Vânătoriĭ, adăpostițĭ de câte un copac, aşteptaŭ cu arma în mână, atențĭ la cea maĭ mică mişcare, la cel maĭ mic zgomot, pe când gonaciĭ, cu gorn, tobă, chiote şi bețe în mâinĭ, loveaŭ şi se afundaŭ prin desişurile cele maĭ întunecoase ale pădureĭ spre a goni din ele vânatul.

Primul foc se dete, apoĭ al douilea, trase dela poteca căpitanuluĭ, urmă altul dela poteca a treia unde era Ion vânătorul şi se auzi destul de distinct răgetul unuĭ urs.

Maximilian trase şi el ; neştiind în ce va fi dat, stam gata cu arma, când auziĭ trăznet de crăcĭ şi un fâşiit repede venea la vale. Mă uit ; iaŭ cătarea şi trag; era un mistreț (grăsun), care căzu la cățĭ-va metri.

Focurile se întețiră aşa că nu se maĭ putea ține cont de unde şi câte se trăgeaŭ, ca şi la celelalte extremitățĭ, şi de rezultatele lor.

Pe când gonaciĭ începură a se ivi din ce în ce, coborând la vale şi ridicând şi vânatul ucis, un atac destul de serios se petrecea pe una dintre potecile înguste între un urs şi un vânător local.

Ursul cel furios şi îndrăzneț, acela care ataca şi răpea vitele din Călimăneştĭ, văzându-se atacat şi gonit, nu eşi la vre-una din potecile principale, ci căuta a se strecura pe unde va putea maĭ uşor spre a scăpa de urmăritoriĭ săĭ.

Luând calea cea maĭ scurtă, grație instinctuluĭ de conservare poate, eşi aproape în bătaia puşteĭ unuĭ locuitor; fără să pregete, omul îşĭ făcu datoria : trase ; dar... nu'l doborî. Ursul, rănit, se repezi furios la el; însă înainte de a se fi apropiat îndeajuns bestia, omul o luă la fugă spre vale, căutând a se salva prin acest mijloc—(ruşinos dar sănătos).

El îşĭ aruncă căciula în urmă-ĭ ; ursul se aplecă, o examină, apoĭ o aruncă la rându-ĭ, continuându-şĭ goana.

Vânătorul, prin această manoperă căuta a pune cât maĭ mare distanță între el şi urs şi a se apropia de al doilea vânător, căcĭ în cazul extrem trebuia să-şĭ arunce şi minteanul sau să se facă mort, singurele mijloace de salvare la care recurg țăraniĭ noştri vânătorĭ.

Omul, fugind înspăimântat şi tot uitându-se înapoĭ, se împiedică, căzu, fu ajuns şi prins de urs, care îl încinse ca într'un cerc de fier cu brațele sale, încât vânătorul cu marĭ sforțărĭ se putea mişca.

Lupta între eĭ dură mult, căcĭ şi omul nu se da învins, deşi era cuprins peste brațe.

In această luptă corp la corp, numaĭ prin salturĭ din loc în loc, omul căuta prilejul a se folosi de cuțitul dela brâŭ.

Tot învârtindu-se, deodată căzură într'un gol, într'o văgăună, aşa că ursul fiind maĭ greŭ, cel puțin de patru orĭ cât omul, căzu dedesubt şi în această cădere îşĭ desprinse labele. Omul, profitând de moment, înfipse cuțitul în burta ursuluĭ şi'l spintecă. Ursuluĭ îĭ eşiră intestinele afară, unele perforate de oarece tăetura fusese profundă, iar în durere îşĭ înfipse ghiarele în umeriĭ vânătoruluĭ.

Hăitaşiĭ, coborând la vale, adunaseră şi vânatul de pe potecĭ, care, ce e drept, fusese destul de abondent, fără a şti saŭ bănui ce se petrecuse la prima potecă îngustă.

Se făcu chemarea nominală a hăitaşilor şi eşiră complet.

Se făcu de asemenea a vânătorilor şi se constată lipsa vânătoruluĭ Marin.

Se trimise maĭ mulțĭ oamenĭ în căutarea luĭ, iar noĭ, rămâind pe loc, iată ce ne povesti că a pățit căpitanul Mavrodin :

— După ce îmĭ ocupasem locul şi aşteptam cu arma gata, numaĭ ce văz venind ca un vârtej un mistreț mare. Il iaŭ la cătare, trag, dar nu'l dobor. Mistrețul, rănit, se repede furios la mine ; eŭ fac treĭ paşĭ înapoĭ şi, hop, caz într'o văgăună cu puşcă cu tot. Ar fi căzut peste mine şi mistrețul, dacă n'ar fi tras sergentul meŭ un foc, doborându-l. Uitați-vă şi vedețĭ ce mare e.

S'a procedat imediat la scalparea luĭ şi a celorlalte animale, căcĭ dacă se neglijează această operație, după 21 de ore toată carnea se infectează şi nu se maĭ poate întrebuința la nimic.

După un interval de adăstare, patru oamenĭ aduc pe Marin pe o targă formată din crengĭ. El nu se putea ridica în picioare din cauza durerilor atroce ce'ĭ produceaŭ rănile din umerĭ; — mirarea noastră fu foarte mare când văzurăm labele ursuluĭ tăiate dela încheeturĭ ; altfel nu'l puteaŭ scoate din brațele ursuluĭ, mort, cu ghiarele înfipte şi încleştate în umeriĭ luĭ Marin.

Ca să se coboare oameniĭ în văgăună şi să scoată pe Marin, aŭ trebuit să'şĭ înoade brâurile maĭ mulțĭ inşĭ ; dar pentru urs se cereaŭ odgoane şi fringhiĭ solide spre a'l ridica.

Se trimiseră aproape toțĭ hăitaşiĭ, căcĭ, după spusa unora, ursul era foarte mare şi greŭ. Noroc că uniĭ oamenĭ aveaŭ securĭ, iar alțiĭ odgoane pentru prepararea uneĭ târgĭ cu care să transporte vânatul la vale.

Pînă la aducerea ursuluĭ, Marin ne povesti lupta luĭ cu ursul, căderea în văgăună şi omorârea bestieĭ.

Iĭ dădurăm 2—3 pahare de cognac, luarăm şi noĭ şi'ĭ făcurăm urărĭ pentru vindecare şi laude pentru bravura luĭ.

După o adăstare scurtă, vedem oameniĭ cu targa târâş aducând ursul, pe care îl lăsară în fața noastră. Il privirăm îngrozițĭ cu toțiĭ, căcĭ era colosal.

Se aşeză şi celalt vânat pe această targă, se dădu şi la oamenĭ de băut şi, după un repaos, se decise înapoerea.

Oameniĭ se rânduiră cu schimbul, nu numaĭ hăitaşiĭ, dar şi vânătoriĭ sătenĭ la tragerea târgiĭ la vale şi după două ore şi maĭ bine de mers regulat, fără de popasurĭ, intrarăm cu triumf în curtea băilor Călimăneştĭ, unde mulțĭ dădură focurĭ de puşcă de bucurie.

Săteniĭ rămaşĭ p'acasă, femeĭ şi copiĭ eraŭ în aşteptarea noastră şi când văzură vânatul şi namila de urs, se îngroziră, iar alțiĭ săltaŭ de bucurie c'aŭ scăpat de hoțul care le răpea vitele şi stupiĭ.

Şi se dădu oamenilor de băut pentru masă, iar noĭ intrarăm în sala băilor

după ce ne curăţirăm hainele şi ne spălarăm.

Nicolae Baldovin, sub-prefectul, azi decedat, după ce aduse laude lui Marin în parte, şi tuturor celor prezenţi carī aŭ luat parte la această vânătoare, spuse că va interveni la d. prefect spre a se face o colectă pentru Marin, ca gratificaţie.

Nicī un caz analog de luptă între un urs şi om n'a fost cunoscut la noī în ţară decât singurul, al vânătoruluī Cornescu, căruia ursul, cu o labă, iī sfâşie tot obrazul. Cazul însă ce povestim a fost cu mult maī dramatic.

Masa era gata, şi între altele, d. Bucholţer, spre surpriza noastră, ne servi şi iepure din vânatul adus. Vinul fu abundent şi meseniī foarte voioşī.

După cafele, căpitanul propuse împărţirea vânatuluī, de oarece nu putea fi dus tot la Râmnic şi uniī dintre noī rămâneam în Călimăneştī.

Vânatul se compunea din : douī urşī, cincī mistreţī, dintre carī douī marī, treī vulpī şi şease iepurī.

Mie mi se dădu un mistreţ şi un iepure, cu promisiunea de a mi se da la Râmnic o pulpă de urs, şuncă, un muşchī şi costiţe afumate.

După o oră se pregătiră toţī ceī carī trebuiaŭ să se înapoieze la Râmnic. Pe Marin îl suiră într'o trăsură după ce-ī legară labele ursuluī carī iī steteaŭ suspendate pe umerī. (Pe dânsul îl duceaŭ la spital pentru extragerea unghiilor carī iī pătrunseseră până la os).

D. Bucholţer ceru să i se dea două labe dela ursul maī mic şi i se satisfăcu cererea. Intrebat, ce va face cu ele, răspunse că va face piftiī, carī sunt delicioase.

Eŭ, Maximilian şi alte 3 persoane rămaserăm la Călimăneştī.

Maximilian îşī dădu mistreţul d-luī Bucholţer spre a i-l face marinată şi alte conserve, iar capul şi picioarele să le prepare pe a doua zi.

Notez, că pentru ursul cel mare s'a luat un car special, aşa că, aşezat cu capul la extremitatea caruluī, picioarele iī atârnaŭ afară din car la extremitatea cealaltă. Blana acestuī urs a fost dată prefectuluī, labele şi capul le-a cumpărat popa catolic dela Baraţie.

Marin s'a făcut bine şi a primit gratificaţia dela prefect, vre-o două sute leī.

Maī târziŭ am primit dela decedatul Baldovin şunca şi costiţele promise, plus două coarne de cerb, — iar săteniī din Călimăneştī aŭ rămas liniştiţī şi nesupăraţī de atuncī şi până azī de fiarele sălbatice.

Daniil G. Carussy

TEATRUL IN CHINA

Reprezentaţiile teatrale sunt una din cele maī comune distracţiī în China şi sunt în general date cu ocazia sărbătoririī vre-unuī zeu, lângă templul unde se celebrează sărbătorirea.

ocazia unuī eveniment fericit în familia lor, angajază o trupă de actorī ; astfel femeile din elita chineză, carī nu pot să iasă din casă, asistă şi ele la spectacole teatrale.

Reprezentaţiile durează în general 3 sau 4 zile; actoriī de-abia au timp să doarmă ; şi în sate, când vine în

Cu organizarea reprezentaţiilor teatrale se însărcinează bonziī ; eī trimet pe neofiţī să dea o raită prin mahala sau prin sat şi să strângă subscripţiile. Cum sunt sigurī că nicī odată nu le vor lipsi fondurile (căcī chinezuluī iī place foarte mult teatrul), eī angajază trupele carī atrag maī mult public.

In China nu există construcţiī permanente destinate reprezentaţieī de drame şi comediī. Trupele chineze sunt ambulante şi cutreeră din oraş în oraş, având cu ele decorurile şi accesoriile. Când artiştiī sosesc în locul unde trebue să-şī desfăşoare talentul în faţa spectatorilor, se învoesc cu un dulgher să le construiască teatrul. Intr'o zi, cu stâlpī şi rogojinī, se face numaī decât o mare sală în care să încapă 2000 de persoane şi la una din extremităţile săleī o extradă ridicată serveşte de scenă.

Burgheziī bogaţī işī văd numele înscris pe steguleţe roşiī carī fâlfâe în vânt la vârful stâlpilor. In jurul teatruluī sunt instalate localurī de băuturī, restaurante şi sălī de fumat opium, unde se găsesc de toate.

Aceste localurī plătesc o taxă bonzilor, carī in modul acesta fac ceva banī.

In afară de reprezentaţiile publice, actoriī pot fi angajaţī pentru câte o reprezentaţie în casele particulare şi foarte adesea bogătaşiī chinezī, cu

treacăt vre o trupă, ceea ce se întâmplă cam rar, toată lumea e ca vrăjită : actorī şi spectatorī îşī petrec zilele şi nopţile jucând şi privind, neîngrijindu-se nicī de repaos nicī de somn.

In China numaī bărbaţiī au dreptul să apară pe scenă ; rolurile de femeī sunt ţinute de artiştī tinerī,

carĭ se îmbracă femeeşte, se grimează şi imită aşa de bine vocea şi gesturile femeilor, încât e imposibil de a-ĭ recunoaşte că sunt bărbaţĭ. Jocul e maĭ ales pantomină în teatrul chinez şi în pasagiile unde actorul vorbeşte, el se exprimă cu o astfel de voce de falset, cu aşa ţipete, s'ar putea zice, încât aproape un sfert dintre spectatorĭ nu înţeleg. Dar pentru eĭ asta n'are importanţă. Gesturile, întorsăturile corpuluĭ, asta admiră eĭ.

Trebue să maĭ adăugăm în ce priveşte scena, că aceste imperfecţiunĭ trebue să fie corijate de imaginaţia spectatorilor. Actoriĭ, de altmintVerĭ, în lipsă de scenă, fac să se înţeleagă prin gesturĭ ceea ce execută. Astfel dacă un curier e trimis într'un oraş depărtat, actorul care face pe curierul pune un baston între picioare, face câţiva paşĭ şi strigă că a sosit, înmânând mesagiul. Spre a trece un râu, se face că vâsleşte şi aşa maĭ departe.

In piesele cu renume face să intervie fiinţe nemuritoare; atuncĭ se văd scoborând pe scenă zmeĭ înarmaţĭ, zeiţe, îmbrăcate în costume foarte bogate, brodate numaĭ în fir de aur şi de argint, carĭ protejază pe eroĭ în lupte şi-ĭ conduc la victorie. De asemenea, adeseorĭ se pune în scenă soarele şi luna, soarele fiind figurat printr'un om care ţine în mână un mare disc roşu, şi luna printr'o femee ţinând un disc de argint.

Toate piesele chinezeştĭ sunt vechĭ şi fac aluzie la epocĭ foarte depărtate din istoria ţăreĭ; din cauza aceasta costumele, după cum se poate vedea din ilustraţiile ce dăm aci, sunt vechĭ şi nu maĭ au nimic comun cu costumele actuale chinezeştĭ.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

Ştrengarul Jean pândea pe acolo, pentru orice eventualitate.

Când o văzuse pe Patorne eşind în fugă, ghici ce se întâmplase, şi fără să stea la îndoială, cu o lovitură bine aplicată, o răsturnă la pământ.

Nu era un gest tocmaĭ frumos din partea unuĭ cavaler, dar în schimb era un gest imperios reclamat de situaţie.

Guvernanta fu silită să se întoarcă din noŭ în cabină, şi de astă-dată uşa fu închisă cu cea maĭ mare îngrijire.

Floriana respiră uşurată.

Douăzecĭ de momente trecură destul de repede. Acum steamerul era legănat de valurile uriaşe ale Pacificuluĭ.

— De-acum s'a sfârşit, d-ră Floriană! exlamă Jean Brot. Ne-am depărtat destul de mult de uscat; de-acum putem da drumul buneĭ femeĭ.

— Guvernanta va fi furioasă, răspunse Floriana. De aceea cred că e maĭ bine să mă retrag pentru un timp în cabina mea.

— Foarte bine, d-şoară; îĭ voiŭ deschide eŭ şi cred că voiŭ reuşi s'o linişteasc.

Şi Floriana se duse să se închidă în cabina sa. Pe când se pregătea să ridice oblonul, trecu pe lângă masă şi se opri deodată, căcĭ zărise o scrisoare.

Pe plic era scris:

«D-reĭ Floriana Defrau. Pentru a'ĭ mulţumi că a fost ascultătoare».

De unde era scrisoarea aceasta? Cine o adusese acolo? Fără îndoială că, cu un moment maĭ înainte, scrisoarea aceasta nu se afla în cabină. Prin urmare era cineva pe vas care îĭ cunoştea secretele, cineva care se interesa de aproape de toate mişcările eĭ.

Floriana nu stătu multă vreme să se mire şi desfăcu plicul. Ochiĭ săĭ alergară maĭ întâĭ la semnătură; scrisoarea era semnată cu nişte caractere hotărîte, trase de o mână sigură: *Dick Fann*. Era acelaş Dick Fann pe care cu puţin înainte îl văzuse întins fără mişcare în patul de suferinţă.

Cu mare greutate reuşi copila să'şi stăpânească emoţia şi citi cuprinsul scrisoriĭ:

«Domnişoară,

«Curagiul d-tale a adus succesul uneĭ întreprinderĭ de care nu eram de loc sigurĭ.

«Totul era calculat, prevăzut, dar totul ar fi putut fi zadarnic dacă am fi întâlnit în calea noastră o împotrivire. Mulţumită ceruluĭ, d-ta eştĭ tot atât de curagioasă pe cât eştĭ de bună şi de drăguţă. Aĭ ştiut să asculţĭ. Iţĭ mulţumesc. De-acum partida e câştigată.

«Cred că voiŭ avea plăcerea să-ţĭ reînoesc aceste mulţumirĭ la Valdex, unde

voiŭ fua loc din noŭ pe automobilul d-tale în calitate de şofeur.

«Par'că te aud exclamând: Cum se poate una ca asta? Cum se face că muribundul s'a făcut bine şi'mĭ scrie şi'mĭ făgăduește că în curând va fi la muncă?

«Câteva cuvinte îţĭ vor explica totul.

«Muribundul se află în prezent cât se poate de bine. S'a folosit de împrejurarea că Larmette hotărîse să'l ucidă pentru a pune în executare un plan, care pînă acum a reuşit complet.

«Te rog să mă ierţĭ că nu ţi-am încredinţat şi d-tale secretul dela început. Chiar şi tristeţa d-tale, care îmĭ rupea inima, era necesară, pentru ca individul care te urmărea pas cu pas să fie convins pe deplin, fără pic de îndoială.

«Şi acum, îndată ce o pot face fără nicĭ o primejdie pentru d-ta, îţĭ povestesc toată aventura. Iată-o:

Un moment Floriana se întrerupse. Era emoţionată pînă la lacrămĭ.

Dick Fann era sănătos! Boala, rana sa, fuseseră simulate. Nu înţelegea încă ce se petrecuse, dar îĭ era destul că ştia faptul. Dar după primele momente de emoţie curiozitatea o cuprinse din nou şi voi să afle. Citi maĭ departe:

,,Îţĭ aminteştĭ, d-ră, continuă Dick Fann, că aproape de Ogden, eŭ şi cu d. Defrau a trebuit să intervenim pentru a-l salva pe amicul Jean, care fusese aruncat pradă lupilor. Am fost nevoiţĭ atuncĭ să-l suprimăm pe Natson, pentru că individul acesta ar fi dat complicilor săĭ toate amănuntele.

,,Seara, când aţĭ poposit, Larmette a ascultat bănuitor povestirea d-tale. Nu'ĭ venise să creadă că Natson căzuse pradă lupilor. Aĭ observat şi d-ta că nu prea te credea, dar n'aĭ aflat niciodată ce a făcut banditul în timpul nopţiĭ.

«Impreună cu complicele săŭ Botera, s'a urcat în automobil, şi a plecat spre locul unde se întâmplase atacul luptelor

«A găsit scheletul luĭ Natson, pe care bestiile îl curăţiseră bine de carne, prefăcându-l într'o piesă anatomică. Din nenorocire, examinând cu atenţie craniul, a descoperit că tovarăşul săŭ fusese ucis cu un glonte de revolver.

Aceasta este partea plictisitoare a armelor de foc: eraŭ întotdeauna urme carĭ pot conduce un om inteligent pe adevărata cale.

,,Era evident că lupiĭ nu se putuseră servi de revolver. Zăpada fu complicea criminalului în această împrejurare, pentrucă păstrase bine urmele cailor noştri.

,,Luna plină, făcea cercetările banditului şi maĭ uşoare încă. Larmette ne putu urmări până la drumul de fer.

«Acolo puse întrebărĭ oamenilor de serviciŭ şi împărţind bacşişurĭ în dreapta şi în stânga reuşi să ne afle semnalmentele. Un altul n'ar fi înţeles nimic, pentrucă atât eŭ, cât şi d. Defrau, eram metamorfozaţĭ.

«Dar dânsul nu stătu la îndoială. Dacă n'avu nicĭ o bănuială în privinţa d-luĭ Defrau, pe care îl lua drept un individ oare-care, nu stătu însă nicĭ un moment pe gândurĭ în privinţa mea.

«Rezultatul raţionamentelor sale fu, că de vreme ce te supravegheam de aproape, aveam să fac acelaş lucru şi la San-Francisco.

,,Frumoasă domnişoară, e un lucru pe care poate d-ta nu-l ştiĭ, dar pe care noĭ, detectiviĭ îl ştim bine. Mult maĭ uşor îĭ vine unuĭ bandit să dea o lovitură în mijlocul unuĭ oraş populat de cât la drumul mare.

,,Intr'un oraş câmpul de cercetare este întotdeauna cât se poate de restrâns.

,,De alt-fel, modul în care Larmette a accelerat drumul, graba pe care a pus-o pentru a ajunge cât maĭ repede la San-Francisco, nu mi-aŭ maĭ lăsat nicĭ-o îndoială în această privinţă.

,,La San-Francisco avea să lucreze Larmette.

«In ce mod? Şi aicĭ raţionamentul mă conduse aproape cu siguranţă.

«Dânsul şi-a pus în cap că tatăl d-tale trebue să te caute, să încerce a te vedea pe teritoriul american. Raţionamentul acesta de alt-fel, nicĭ n'ar fi dat greş dacă steaua mea cea bună nu m'ar fi ajutat să-l întâlnesc la New-York, tocmaĭ când era aproape să fie descoperit de Larmette.

«Dar banditul, fiind deprins să facă în totdeauna numaĭ presupunerĭ optimiste, nu putea admite nicĭ-un moment că întâmplarea mă favorizase atâta.

,,După părerea sa decĭ, întrevederea d-tale cu d. Defrau, trebuia să aibă loc la San-Francisco.

«Prin urmare, era important pentru dânsul, să te reţie în acest oraş, cât se putea maĭ mult.

«Socoteala pe care şi-o făcu dînsul era că nu putea ajunge maĭ bine la acest rezultat decât *imobilizândn-mă* pe mine.

«Işĭ spunea dînsul că aveaĭ un suflet prea bun, prea generos, pentru a mă lăsa pe mine într'o situaţie neplăcută, într'un oraş străin, iar d-ta să'ţĭ urmezĭ călătoria.

«Era decĭ iminentă o rană gravă sau chiar moartea.

«Soluţia aceasta era cu atât maĭ potrivită pentru Larmette, cu cât avea să te poată urmări şi supraveghia maĭ în voe, ştiindu-te lipsită de sprijinul meu.

«Am tras concluzia că banditul îşĭ lua toate măsurile pentru a mă depărta cu o lovitură frumoasă de pumnal.

«Tactica mea nu putea să fie alta decât aceea de a'l lăsa să'şĭ facă pe plac. Acesta este totdeauna mijlocul cel maĭ sigur pentru a înşela un criminal. Am întrezărit posibilitatea de a te scăpa cel puţin pe d-ta de Larmette, de a nu maĭ avea să tremur în fiecare moment pentru viaţa d-tale.

«Şi m'am pregătit să primesc lovitura de pumnal anunţată.

«Cele două hotele rivale Zippy şi Fellow Green, aşezate unul în faţa celuĭlalt, mi se părură cât se poate de potrivite pentru această mică aventură.

«Totul era să'l pot aduce pe Larmette acolo.

«Lucrul n'a fost tocmaĭ greu. Proprietarul hotelului Zippy, înştiinţat că concurenţiĭ mareĭ curse mondiale de automobile se apropiaŭ, expediă o telegramă luĭ Larmette, prin care îĭ punea la dispoziţie apartamente şi acoperişurĭ pentru automobile.

«Banditul, care cunoştea oraşul, judecă potrivit pentru planurile sale cartierul în care se afla hotelul şi reţinu tot telegrafic câteva apartamente, atât pentru dînsul, cât şi pentru tovarăşiĭ săĭ de drum.

«Am sosit la San-Francisco cu o zi înaintea automobilelor.

«Am închiriat un apartament la hotelul de peste drum.

«Tatăl d-tale, mulatrul Francesco Noscoso, a ocupat o cameră alăturĭ de mine; eu m'am înscris cu numele meu adevărat şi mi-am luat prin urmare şi adevărata mea înfăţişare.

«La sosirea d-voastră am avut grijă să stau ascuns după o perdea, dar într'un mod destul de stângacĭ, aşa ca să pot fi văzut din stradă. Bijutierul, zărindu-mă, nu'şĭ putu stăpâni o mişcare de bucurie; prin urmare reuşisem.

«Lovitura de pumnal se apropia.

«San-Francisco este, fără îndoială, un oraş binecuvântat. In timp ce de-a curmezişul Statelor-Unite ne luptasem toată vremea cu zăpada şi cu toate rigorile uneĭ ernĭ grele,—aicĭ găseam o temperatură de primăvară.

«Chiar în aceiaş seară am stat timp de două ore la fereastră, cu spatele spre stradă scufundat în citirea uneĭ cărţĭ.

«Arătam în modul acesta duşmanuluĭ meu, cât de uşor i-ar fi venit să treacă pe acolo şi să-mĭ implânte un pumnal în spate.

«Nimic nu îndeamnă maĭ mult la crimă decât aparenţa uşurinţeĭ de a o săvârşi.

«Cu mulţumire am putut constata că asasinul meu viitor îmĭ urmărea de aproape toate mişcările.

«La rândul meu, cu ajutorul unuĭ sistem de prisme pe care îl aranjasem anume pentru împrejurare, deşi stăteam cu spatele spre stradă, puteam vedea într'o oglindă din faţa mea tot ce se petrecea afară.

»Pe la orele 11 am închis fereastra ca orĭ şi ce bun burghez care se duce la culcare. Inainte de a adormi însă am avut o lungă convorbire cu Noscoso.

«După aceia am lucrat maĭ bine de o oră lângă soba camereĭ mele.

«Am dormit foarte bine în noaptea aceea; în zorĭ când m'am deşteptat eram minunat pregătit pentru a primi lovitura de pumnal.

«Am plecat în oraş şi m'am prefăcut că sunt în urmărirea luĭ Larmette. Bijutierul este om voinic şi m'a făcut să alerg o bucată bună de drum. In cele din ur-

mă l'am pierdut din vedere, pentru că urmărirea aceasta nu-mi era de nici un folos.

«In timpul acesta, tatăl d-tale, mulțumită tot unui aparat bazat pe proprietățile de reflecție ale prismelor, urmărea toate mișcările chilianului Botera.

«Când m'am întors, m'a înștiințat că Botera lucrase toată ziua la transformarea unei încălțăminte japoneze.

«Știi că încălțămintea aceasta are o formă cu totul particulară ; în zadar însă m'am încercat să ghicesc care ar putea fi ținta celor doui bandiți.

«Am judecat însă că întâmplarea cu încălțămintea japoneză nu putea modifica întru nimic planurile noastre și așteptam acum cu nerăbdare să înopteze.

«Timpul trecu greu, dar în sfârșit sunară și orele nouă. In stradă se făcu tăcere. Acum era momentul să-mi ofer spatele pumnalului banditului.

«Am deschis fereastra și ca și în noaptea trecută m'am așezat cu spatele spre stradă sprijinindu-mă de gratii. In această poziție m'am cufundat în cetirea unui roman.

«Pe masă prismele cu reflexie totală proectaŭ în oglinda din fața mea tot decorul stradei și siluetele rarilor trecători.

«O oră trecu astfel. Incepusem să mă întreb dacă nu cum-va în ultimul moment, bijutierul se răsgândise; asta m'ar fi plictisit foarte mult pentru că tot planul meŭ era bazat pe crima lui Larmette.

«De-odată însă am tresărit de bucurie. Pe o portiță dosnică a hotelului din fața o umbră se strecurase și în oglinda din fața mea am recunoscut silueta lui Larmette.

«Totuși în această privință am avut un moment de îndoială : banditul îmi părea mai înalt decât de obicei. Dar când păși pe trotuar zgomotul caracteristic al picioarelor sale fu pentru mine o trăsătură de lumină.

«Fără să vreaŭ mi-am repetat din noŭ că banditul acesta era foarte abil.

«Observase că în jurul hotelului, din pricina unor reparații cari se făceaŭ, pământul era moale. Urmele pașilor ar fi rămas acolo bine imprimate, și asemenea urme constitue totdeauna un indiciŭ sigur pentru descoperirea criminalului. Pentru a învinge acest neajuns Larmette imaginase transformarea încălțămintei japoneze și acum avea să lase pe pământul moale niște urme ca acele ale unui invalid cu picioarele de lemn.

«In curând Larmette se apropie de zid și nu-l mai putui zări în oglinda din fața mea.

«Lovitura de pumnal era acum aproape de tot. Mă aproiam prin urmare de izbândă".

— Frumoasă izbândă murmură Floriana cu ochii umeziți de lacrimi. Dick socotea de sigur că va primi o lovitură mai puțin violentă...

După ce respiră de câte-va ori cu putere spre a-și potoli emoția, Floriana ceti mai departe :

,,De-o dată, spunea scrisoarea, o siluetă omenească apăru în cadrul ferestrei mele. In clipa următoare primeam lovitura de pumnal. Inainte de a'mi pierde cunoștința am avut timpul să mă rostogolesc pe scânduri cu fața înainte ; în modul acesta aveam cel puțin avantagiul de a nu mai primi și a doua lovitură de pumnal, care ar fi putut să fie mult mai primejdioasă decât cea dintâi.

«De altmintreli Larmette nu întârzie prea mult la fereastra mea. L'am auzit alergând pe trotuar până în colțul străzei. După aceia se făcu tăcere. Fără îndoială, banditul a intrat în urmă cu fruntea sus pe poarta principală a hotelului. Dupe câte-va momente a intrat în scenă și doctorul Noscoso.

«Ușa camerei mele a fost deschisă cu forța și doctorul mulatru sub pretext că nimeni nu trebuia să intre în camera mea pentru a nu se stânjeni cercetările justiției, m'a pansat singur.

«Toată lumea a admirat extraordinara prezență de spirit a medicului mulatru.

«Nimeni n'a bănuit că tot ce s'a petrecut acolo, a fost numai o comedie.

«Dar în sfârșit când sosiră magistrații, eram bine bandajat și fața mea era vopsită așa de bine în cât aveam în adevăr înfațișarea unui muribund".

Acum Floriana surâdea ; uitase cât de mult suferise și aproba în totul atitudinea lui Dick, pentru că își spunea că dânsa cu nici un preț n'ar fi putut să păstreze secretul. Bucuria ar fi trădat-o.

După o nouă pauză, Floriana sfîrși scrisoarea care continua ast-fel :

,,E timpul să-ți spun acum pentru ce am ales cele două hoteluri și nu altele.

«Hotelul pe care îl locuiam eŭ a fost pe vremuri o manutanță militară.

«Cuptoarele enorme cari serveaŭ brutăriei armatei, n'aŭ fost distruse, pentru că asta ar fi reclamat dărâmarea unei părți a clădirei. Cuptoarele aŭ fost numai mascate printr'un sistem modern de sobe de faianță. Eŭ cunoșteam lucrurile acestea și mi-am zis că pe acolo aveam un loc sigur de retragere. Știam cum avea să fie de bine supravegliat hotelul, după crima săvârșită împotriva mea.

«In modul acesta am preparat evadarea care a produs atâta senzație.

«O cameră neocupată ne-a servit de cabinet de toaletă, și acolo ne-am transformat amândoi, deghizându-ne așa fel că am devenit de nerecunoscut. Iartă-mă că'ți ascund modul cum ne-am deghizat ; dar un om prevăzător trebue să se gândească totdeauna la toate. S'ar putea prea bine întâmpla ca scrisoarea aceasta să cadă în mâinile lui Larmette ori a vre-unuia dintre complicii săi, și înțelegi că este bine să rămânem de nerecunoscut. In modul acesta numai putem fi liberi pe acțiunile noastre.

«Azi dimineață am eșit foarte liniștiți dintr'o casă situată la o distanță de 500 metri de Fellow Green.

«Am pornit îndată la drum spre Valdez (Alaska). Cred că la debarcarea d-tale mă vei găsi acolo, domnișoară, și cred că voi avea plăcerea să-ți repet prin viŭ grai cu câtă nerăbdare am așteptat momentul de a deveni din noŭ watmanul devotat al automobilului d-tale.

«(ss) Dick Fann».

Mult timp Floriana rămase gânditoare, mirată de toate câte le afla.

In sfârșit, se ridică și aprinzând un chibrit dădu foc scrisorii. In curând din toate destăinuirile detectivului nu mai rămase decât un strop de cenușă ; dar cuvintele lui Dick eraŭ adânc gravate în memoria tinerei fete.

In timpul celor opt zile de drum, și le repetase fără întrerupere, părându-i-se astfel că aude glasul iubit al detectivului.

Vasul urca spre nord.

După clima dulce din San-Francisco, începu frigul ghețurilor. Dincolo de Scotland marea începu să fie acoperită de brumă.

«Withe-Birdul» trebui să-și încetineze mersul și sirenele mugiră lugubru.

Dacă ceața s'ar fi risipit un moment, s'ar fi zărit dela tribord un țărm dezolat, neospitalier.

Niște stânci sinistre la picioarele cărora valurile se zdrobiaŭ cu zgomot ; iar îndărăt, mai departe, alte stânci și mai înalte, și mai goale, și mai sinistre.

Mai departe marea începu să devie nesigură și vasul trebui să înainteze cu multă băgare de seamă pentru că altminteri ar fi riscat la fie-care pas să se izbească de vre-o stâncă.

De aceia, când într'o dimineață căpitanul anunță că aceea era ultima zi de drum, toți călătorii se înveseliră.

Ce mizerii avea să mai îndure Floriana prin acel deșert de ghiață care se numește teritoriul Alaskei ?

Curagioasa fată părea că nu se îngrijește mult de lucrul acesta ; își repeta cuvintele cu cari Dick își încheiase scrisoarea : ,,la debarcader te va aștepta watmanul d-tale devotat.

Și înclinată înainte, cu ochii fixați în direcțiunea în care presupunea că se afla Valdezul, se silia să descopere debarcaderul, cu gând că acolo, între țărmul enorm și marea infinită, se afla un punct mic, negru, care pentru dânsa rezuma acum universul întreg.

Partea IV-a

CAP. I

La capătul extrem al capului ,,Principele de Wales", stăteaŭ doi oameni și priveaŭ în depărtare.

E tocmai punctul în care strâmtoarea Bering, care desparte Alaska americană de Siberia Asiatică, atinge minimul de lărgime între promontoriul Principele de Walles și East Capo.

In depărtare se desemnează grupe de ic-bergĭ, înalţĭ munţĭ de gheaţă, indicând locul insulelor ,,Diomede", situate în mijlocul strâmtoriĭ.

Maĭ departe este coasta siberiană, care se zăreşte ca o ceaţă cenuşie.

Ceĭ doĭ oamenĭ priveaŭ mereŭ înaintea lor. Cine eraŭ dânşiĭ? Eraŭ oare dintre nomaziĭ vânătorĭ aĭ acelor regiunĭ desmoştenite?

Ar fi fost foarte greŭ să-ĭ recunoască cineva, atât eraŭ de mult îmbodolițĭ în blănurĭ.

Rigoarea temperatureĭ îndreptățea pe deplin costumele celor douĭ necunoscuţĭ, pentru că era în ziua de 5 Maĭ şi soarele licăria puţin la orizont, iar termometrul arăta 14 grade sub zero.

— Fără îndoială, avalanşa gheţurilor va începe în curând, zise unul dintre ceĭ douĭ observatorĭ; ar trebui să trecem strâmtoarea maĭ înainte, şi totuşĭ rămânem nemişcaţĭ...

— De sigur. Orĭ cât de mare ar fi greşala pe care a făcut-o nenorocita de Patorne, nu ne putem gândi s'o părăsim într'o asemenea singurătate.

Aceste ultime cuvinte fuseseră pronunţate de un glas femeesc, un glas limpede, drăguţ de tot. Femeea vorbise în limba franceză, cu un uşor accent canadian.

— Dar vezĭ, Floriano, am început să mă tem...

— Ce voeştĭ să spuĭ, Dick?

Ceĭ douĭ tinerĭ nu-şĭ maĭ spuneaŭ a-cum «domnule» şi «domnişoară», ci 'şĭ ziceaŭ simplu pe nume, ca nişte vechĭ prietenĭ, plinĭ de încredere unul în celalt.

Şi de fapt, de o lună de când străbăteaŭ împreună ţinuturile Canadeĭ, dragostea lor crescuse şi maĭ mult.

Oboselile şi primejdiile nu'ĭ cruţaseră în tot timpul acesta.

Dar după primejdiile grozave încercate pe teritoriul american, primejdiile de acum eraŭ o adevărată jucărie.

Debarcând la Valdez, Floriana se întâlnise îndată cu Dick Fann şi cu d. Defrau, carĭ o aşteptaŭ. Ceĭ douĭ bărbaţĭ îĭ explicară că exactitatea lor nu constituia cine ştie ce mare merit, de oare-ce călătoriseră chiar pe acelaş vapor cu dînsa, deghizaţĭ în pielea a douĭ negustorĭ din Klondike. Nu se arătaseră maĭ curând, pentru că ar fi fost cu putinţă să fie observaţĭ de vre-un spion al luĭ Larmette.

Dar bijutierul era departe, aşa încât în tot timpul călătorieĭ prin Alaska n'avură de luptat decât cu obstacolele naturale.

Dar ce obstacole!

Nu se putea vorbi de drumurĭ de umblat prin acele locurĭ; fie-care porţiune de teren trebuia cucerită pas cu pas.

Apoĭ lupte neîntrerupte cu animalele; şi toate acestea pe o temperatură care varia între 28 şi 34 grade sub zero.

Populaţiile pe carĭ le întâlneaŭ în cale, cu totul înapoiate, nu le puteaŭ oferi decât o hrană absolut grosolană; din fericire aveaŭ destule proviziĭ pe automobil.

Un singur aliment le putea face plăcere în mijlocul acelor gheţurĭ: ceaiul, importat direct din China.

La Milato telegraful îĭ vesti că, în faţa marilor greutăţĭ cu carĭ aveaŭ de luptat pentru a străbate Alaska, concurenţiĭ pentru cursa ziaruluĭ «Matin» îşĭ modificaseră itinerariul, renunţând a maĭ străbate Alaska.

Cum printre aceştia se afla şi Larmette, era o garanţie pentru prieteniĭ noştri că cel puţin o bucată de vreme nu vor maĭ avea a se teme de combinaţiile criminale ale luĭ.

Şi adevărata luptă n'avea să reînceapă decât la Paris. Floriana avea să ajungă la locul de plecare, având gloria de a fi străbătut numaĭ ea singură itinerariul stabilit dela început.

Dar la Port-Clarence nenorocul începu să-ĭ urmărească din noŭ.

Oraşul acesta e un port situat pe ţărmul măriĭ şi se află în relaţiunĭ cu celelalte centre populate.

Se află acolo un han mediocru, dar totuşĭ cât se poate de bun, comparativ cu locuinţele sălbatice din restul Alaskeĭ.

(Va urma)

UN SAMSON MODERN

Dacă Samson din Biblie ar reveni printe noĭ, ar găsi un om demn să se măsoare cu el; cititorii îşĭ vor da părerea în această privinţă, după această istorioară autentică, petrecută în Rusia.

Acum câte-va săptămânĭ, un colos a dat probe de o forţă aşa de extraordinară, încât omnipotenta poliţie rusească a trebuit să capituleze în faţa luĭ.

Lucrurile se petreceaŭ la Wjathka. Intr'o dimineaţă, uşa poliţieĭ se deschidea spre a lăsa să intre un grup ciudat: un colos armean, numit Tambow, inconjurat de treĭ *gerodevoi* (agenţĭ).

Aceştia din urmă eraŭ, faţă de cel pe care îl însoţeaŭ, de o blândeţe de necrezut pentru cine cunoaşte cum procedează de obiceĭ poliţia rusă. Şeful siguranţeĭ ceru câte-va lămurirĭ şi următoarea scenă eroi-comică se petrecu: gerodevoiĭ povestiră că gigantul făcând tapaj pe stradă, eĭ voiseră să-l aresteze. Acesta puse mâna pe umărul unuia dintre poliţiştĭ care se prăbuşi sub apăsare, crezând că ultima oră i-a sosit. Ceilalţĭ agenţĭ voiră să vie în ajutorul colegilor lor. Trecătoriĭ fură rechiziţionaţĭ şi toţĭ împreună se năpustiră asupra armeanuluĭ. Acesta îĭ lăsă să se agaţe de vestmintele sale, să-l apuce de picioare, de braţe, de gât. Pe urmă, surâzând, el se scutură şi ţăraniĭ şi poliţiştiĭ—eraŭ 15—se rostogoliră în praf.

Era un eşec pe care poliţia nu putea să-l suporte; unul dintre agenţĭ scoase revolverul şi-l îndreptă asupra gigantuluĭ somându-l să se predea.

Tambow îĭ înşfăcă arma şi zâmbind făcu un inel din ţeava de oţel şi dându'ĭ înapoĭ arma proprietaruluĭ eĭ zicând cu un ton batjocoritor: ,,Trage acum dacă poţĭ".

In sfârşit, el consimţi să urmeze pe agenţĭ la poliţie. Comisarul porunci să fie pus în lanţurĭ. Lanţurile de fier carĭ se găseaŭ la poliţie fură aduse. Gigantul se lăsă să fie pus în lanţurĭ foarte liniştit şi nu făcu nicĭ cel maĭ mic gest de revoltă contra agenţilor carĭ tremuraŭ de frică, ştiind bine ce îĭ aştepta dacă adversarul lor şi-ar pierde calmul. La urmă, când fu bine legat, Tambow zise încet comisaruluĭ:

,,Lanţul d-tale îmĭ pare că e făcut de fir". Nu isprăvise de zis aceste cuvinte, şi, cu o uşoară stortare, el rupsese lanţul de fer în cincĭ bucăţĭ. Se hotărî atuncĭ să închidă puternic uşa arestuluĭ şi să-l ţie astfel prizonier, dar el spuse că este în stare să prăbuşească în câte-va clipe cea maĭ solidă uşe. Toată lumea era curioasă să vadă dacă el nu se lăuda şi comisarul îl sfidă să deschidă această uşe. Atuncĭ gigantul îşĭ rezemă umărul de uşa legată în fier şi închisă cu lacăte, se opinti puţin şi în câte-va secunde uşa era aruncată jos, cu un sgomot formidabil.

,,Uite"! zise gigantul comisaruluĭ care începu să-l trateze cu respect.

— Ce să facă cu un aşa om?

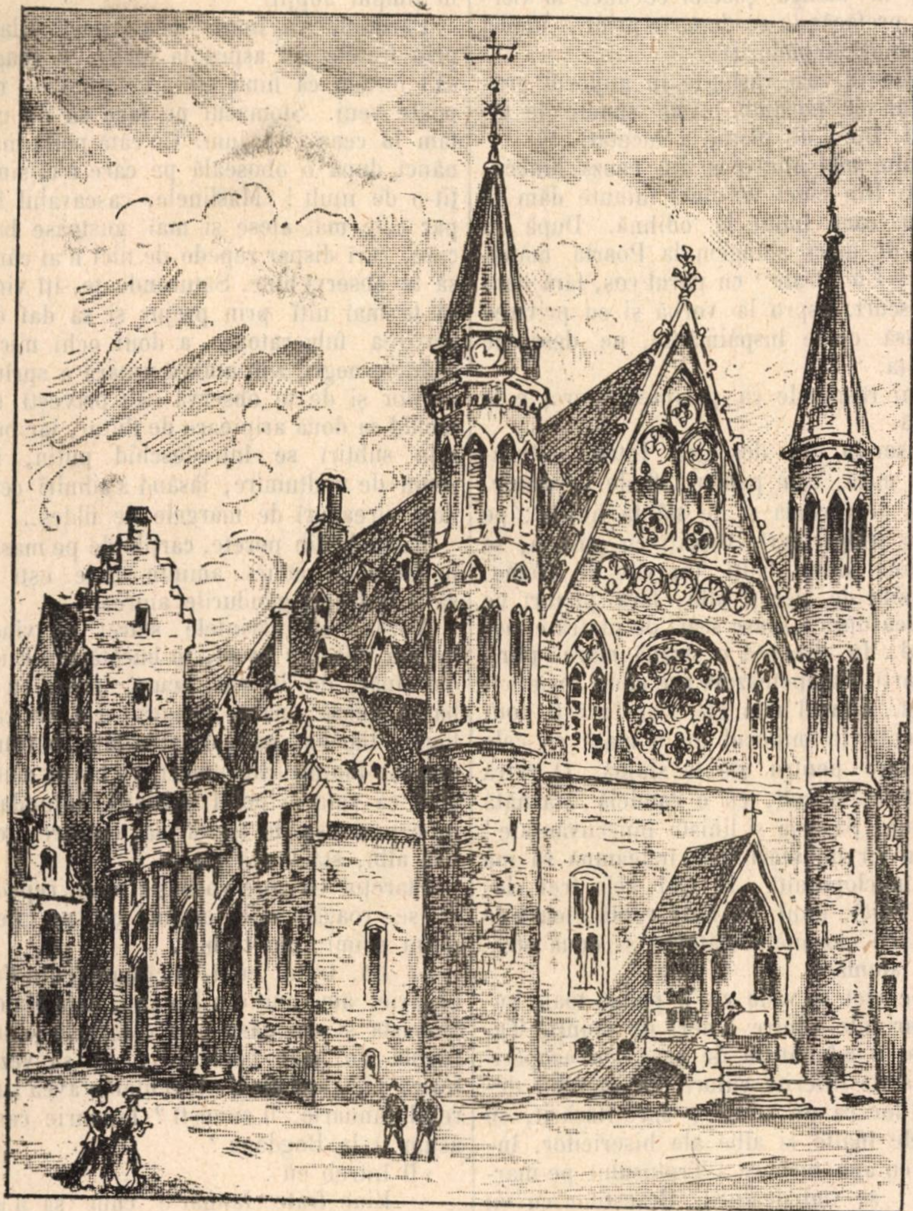
Nu puteaŭ să-l omoare fiind-că în fond nu comisese nicĭ o crimă. Un scandal de om beat, chiar în ochiĭ unuĭ poliţist rus nu este un delict care merită pedeapsa cu moarte. Nu putea nicĭ să-l aresteze, fiind-că el arătase că forţa luĭ dădea de hac celor maĭ solide lanţurĭ.

Comisarul avu atuncĭ o idee originală. Fără a ezita, întrebă pe gigant dacă era dispus să intre în serviciul poliţieĭ, care în Rusia, are adese-orĭ nevoe de auxiliarĭ puternicĭ. Delicventul primi cu multă plăcere şi azĭ Tambow este agent la Njatka unde este foarte respectat pe populaţie şi încă şi maĭ mult de superioriĭ săĭ.

Gigantul armean devenit poliţist rus măsoară doĭ metri şi 32 înălţime. Structura sa e perfect proporţionată cu talia. Forţa extraordinară a acestuĭ Samson modern probează că şi sănătatea luĭ e perfectă.

Sala Cavalerilor din Haga

In Olanda cu orașe grămădite dealungul canalurilor saŭ fluviilor ciudate, carĭ sunt poate brațe de mare, poate brațe de fluviĭ, Rinul saŭ Meusa, printre toate orașele acestea, carĭ răspândesc miros de gudron, unde înalte coșurĭ, din carĭ ies lungĭ rotogoale de fum negru, și aripĭ de morĭ gigantice de cărămidă saŭ de lemn, în mișcare pe deasupra acoperișurilor roșiĭ și carĭ se amestecă cu noriĭ joșĭ,—orașul Haga are un caracter foarte particular, contrastând mult cu orașele vecine.

Nicĭ cheiurĭ carĭ să te încurce, nicĭ docurĭ totdeauna zgomotoase, nicĭ morĭ industriale, nicĭ corăbiĭ; Haga este un oraș elegant și distins, un fel de Versailles al Olandeĭ, care pare în adevăr creat din toate bucățile pentru congrese și reuniunile diplomaților.

In centrul orașuluĭ, în partea antică, bătrâna cetate istorică, o mare bucată de apă, *Vivier*-ul, se înconjoară de marĭ edificiĭ, unele antice, altele cu totul moderne, palate, ministere, administrațiĭ, muzee. In acest ansamblu unit prin pasagiĭ, prin piețe, *Binnen-Hof* arată în cele maĭ vechĭ clădirĭ ale sale, rămășițele unuĭ castel din secolul XIII, modificat succesiv în decursul secolelor. Acesta a fost reședința statuderilor, locuința luĭ Maurice de Nassau și a luĭ Vilhelm Taciturnul, și sediul Statelor generale.

Este colțul istoric care evocă toate amintirile trecutuluĭ Olandeĭ, strălucitoare sau tragice.

In mijlocul tuturor clădirilor maĭ mult sau maĭ puțin antice și maĭ mult sau maĭ puțin restaurate, se inalță sala Cavalerilor, o construcție înaltă; partea triunghiulară dela acoperiș este frumos ornată și apărată de o parte și de alta de turnurĭ.

Capela castelului primitiv s'a transformat în sală a Cavalerilor, pe urmă în sala Statelor Olandeĭ. Acolo s'a întrunit în ultimul timp conferința păceĭ.

O distracție a eschimoșilor
în Nordul Asieĭ

Un bancher american foarte bogat, d Morris K. Jesup, președintele Cameref de comerț din New-York și al muzăuluĭ american de științe naturale, a destinat o sumă de 50.000 de dolarĭ pentru subvenționarea uneĭ expedițiunĭ științifice pentru a determina relațiile și asemănările etnice carĭ aŭ existat și carĭ maĭ există între populațiunile băștinașe de pe țărmurile nordice ale Americeĭ și triburile primitive din extremul Nord-Est al Asieĭ. Această misiune fu condusă de Valdemar Bogoras și Valdemar J. Jochelson, carĭ fură întovărășițĭ de soțiile lor și carĭ timp de douĭ anĭ și jumătate vizitară o întindere considerabilă a țărmuluĭ nordic al Asieĭ și al Americeĭ, așa că itinerariul parcurs de dânșiĭ acoperă o întindere de 15.000 de mile dus și întors (17.735 de klm.). Eĭ aŭ studiat maĭ ales ținutul și triburile Ionkaguirilor, populațiunĭ puțin cunoscute, așezate la Est de bazinul Kolymeĭ, pe coastele Oceanuluĭ Inghețat.

In cursul explorațiunilor lor eĭ aŭ avut prilejul să descopere caracteristice ciudate de-ale moravurilor lor și cu deosebire o distracție a Eschimoșilor, care consistă în a sălta pe unul din camaraziĭ lor pe un țol. Acest gen de distracție nu e necunoscut printre popoarele europene.

In Canada obiceiul acesta este foarte popular, sub numele de ,,bouncing'', care înseamnă *săltare*; oricine intră pentru întâia dată într'un club, chiar și dintre ceĭ maĭ cu vază, este săltat în semn de bună-venire; este un mod de-a primi cu ,,brațele deschise'' pe cine-va. Cele maĭ marĭ personagiĭ din Canada, chiar și oaspețĭ iluștriĭ în călătorie aŭ fost primițĭ în chipul acesta.

Se pretinde că obiceiul acesta se urcă până la primiĭ locuitorĭ aĭ țăreĭ; aceștia să-l fi împrumutat eĭ oare dela sălbaticĭ? lucrul acesta pare că-l probează scena surprinsă de către expedițiunea americană, căcĭ în lungile eĭ cutreerărĭ a regăsit la eschimoșiĭ despre carĭ am pomenit alte caractere etnografice care denotă o înrudire cu băștinașiĭ Americeĭ de Nord.

Trad. de **Th. Simenschy.**

ÎNSEMNĂRILE UNUI PRIBEAG

MÂNĂSTIREA „MĂGURA"

Soarele cald și înăbușitor de dimineață prevestea ploaie, dar, de priveai întinsul albastru al cerului, fără pată de norĭ, de te gândeaĭ la câte sunt de văzut până sus și de sus, — nicĭ o putere nu te-ar fi oprit, să urcĭ...— Cu câte-va pachete cu de-ale guriĭ, cu pelerinele pe umerĭ, patru inșĭ pornim pe drumul Salineĭ, prin miile de pietre vinete, în răcoritorul vânt al dimineţiĭ, dăm pe o stradă lăturalnică, cu chipurĭ somnoroase încă prin ușĭ și ajungem la podul de peste Trotuș. In dreapta vedem o tablă pe care e scris : *Băile Vâlcieu* ; alăturea apa cu acelaș nume, tulbure, mică, hleioasă.

Trecând podul dăm în curtea băilor *Năstăsachi* Se fac numaĭ dimineaţa băĭ calde și se bea apă turbure și groasă ca braga. De-o parte și de alta, în formă de careu, șirurĭ de case vechĭ, gârbovite carĭ par'că spun, în muţenia lor bătrână că, de când trăia Năstăsachi, care le-a dăruit numele, nimenĭ altul nu le a maĭ ridicat povara ce le apasă umeriĭ pereţilor. Pe băncĭ, în umbra răcoritore, în liniștea de ţintirim turburată doar de molcomul foșnet al frunzelor, câţĭ-va bătrânĭ, slabĭ, adușĭ de spete, se odihnesc, tăcuţĭ, cu mâinile uscate și sprijinite pe băţ. Un boer bătrân de-abia își târâe picioarele și tușește înăbușit, oprindu-se în loc, apoĭ încetând tusea, înaintează înainte pe aleea prejmuită de copacĭ, îmbătat de adormitorul miros de fâneaţă. Prin cerdacurile lungĭ, fete tinere, cu șorţurĭ albe dinainte, trec iuţĭ, intră prin camere, iar ies și de-abia de aŭ timp, din fugă, să arunce câte o privire, dulce saŭ nepăsătoare, după vârsta trecătoruluĭ ce le observă.

La 9 și 20 eram la poalele munteluĭ Măgura, în vârful căruia se zărea prin desimea alburie a codruluĭ de mesteacăn, peretele alb al mânăstireĭ. La poalele Măguriĭ dăm peste lucrătorĭ carĭ fac un drum cotit care să ușureze suișul. O observaţie a lor ne atrase atenţia :

— Faceţĭ pe drumul nostru înainte... e maĭ ușor ; 500 metri aveţĭ maĭ mult de făcut. Cărarea are 1.000 metri ; drumul ăsta e de 1.500 m., dar e maĭ ușor.

Ascultăm povaţa și pornim la deal pe drumul care cotește pe la poale de stâncĭ marĭ cât casa, cenușiĭ și uniforme unele, roșietece altele, carĭ par'că toate răsar din adâncimea necunoscută a pământuluĭ. Mesteacănĭ înalţĭ, albĭ, drepţĭ, cu frunzele ca tăbliţĭ rotunde de argint, mândrĭ, ţintesc bolta ce începuse a se cerni în văl de norĭ, cu rădăcinile prinse în pereţiĭ stâncilor de la suișĭ cum aŭ putut pătrunde, cu aŭ putut sfredeli atâta grosime tare.

Suișul se îngreue. Câte-va picăturĭ lovind frunzișul argintiŭ, ne fac să privim cerul. După 15 m. de suiș dăm de o bancă, în faţa uneĭ stâncĭ și în marginea uneĭ prăpastiĭ al căreĭ fund e nevăzut și fioros. Ploaia se înteţește. Codrul întreg, trezit, vuește prelung, greŭ; de sus, din vârful munteluĭ, în oftaturĭ înăbușite ce se îngână cu zgomotul Trotușuluĭ din vale. La miazăzi stâncĭ așezate una peste alta formează un perete pe unde cu greŭ s'ar putea sui. In margine, biserica Troiţa cu o chilioară mică lângă ea, dincolo un lanţ de munţĭ, cu copacĭ mărunţĭ, verzĭ, deșĭ pe unele locurĭ, rarĭ în alte părţĭ, la poalele cărora șerpuește Slănicul, ca o șuviţă subţire, în stânga șoseleĭ ce duce la Cerdac, prefăcându-se departe printre umerĭ de munţĭ împăduriţĭ.

Câte-va case răsleţite în mijlocul grădinilor cu porumb. Aud sunete de tălăngĭ. Bura de ploaie a încetat.

Suim maĭ anevoios din cauza lunecușuluĭ. Din cincĭ în cincĭ minute dăm de băncĭ carĭ îmbie la odihnă. După un ceas de mers ajungem la Poarta mânăstiriĭ. Un „frate" cu părul roș, fără barbă scurt, aspru la vorbă și cu privirea tăioasă ce te înspăimântă, ne deschide portiţa.

Imĭ răspunde că părintele stareţ e la coasă.

Biserica stă deschisă. Intru : o încăpere mică, cam pentru 30 de persoane, plină de răceală și de sfântă liniște ; pe patru stâlpĭ marĭ, vopsiţĭ cu galben, se sprijină două bolţĭ înegrite de vreme, străjuite de pereţĭ albĭ, fără picturĭ pe eĭ. Deasupra a șease scărĭ de piatră e amvonul. In dreapta o strană mare, plină de cărţĭ. Catapeteazma are sfinţĭ roșieticĭ, ștersĭ. Altarul mic cât s'ar învârti douĭ oamenĭ. In mijlocul luĭ o masă cu cele necesare pentru sfânta slujbă. O vatră afumată în colţ, cu o candelă atârnată în faţă. Sărăcie și liniște binecuvântate !

Un șir de scărĭ mă îndeamnă să mă urc în clopotniţă, să văd cele treĭ clopote micĭ, unul c'o buză ruptă, toaca de brad cu ciocanele alăturea și două sfeșnice afumate.

De aicĭ se vede ca 'n palmă toate împrejurimile. Intre umerĭ de munţĭ, Tg. Ocna, o adunătură de case, cu acoperișurile de diferite culorĭ, cu castelul deţinuţilor ca un străjer, spre Răsărit, cu turlele înalte și albe ale bisericilor, încins cu apa turbure a Trotușuluĭ pe margine ; se văd dealurile Brăeștilor cu viĭ întinse și icĭ-colo câte-o cramă; în dreapta șoseleĭ care duce la Bacăŭ se văd Tiseștiĭ, Pârâul-Boghiĭ, Pârgăreștiĭ, sate cu casele ascunse în pădurile de diferiţĭ pomĭ, ca niște cuiburĭ albe.

In stânga șoseleĭ Văraticul și Viișoara cu întinsele viĭ pe coastă, întinzându-se pînă departe spre Tg. Trotușuluĭ.

Fratele ne poftește în chilie. Sunt treĭ odăĭ—ale părinteluĭ stareţ, curate ca niște cutiĭ. O odăiţă cu rogojinĭ pe jos, un sipet uitat în colţ, o sobă veche ţărănească, spoită cu var prea albastru, care îţĭ amintește culoarea ceruluĭ în amurg, o masă cu cărţĭ bisericeștĭ și un potcap d'asupra, ca o chezășie sfântă, două revolvere încărcate, ce par'că nu s'ar împăca cu liniștea în care le e dat să zacă, câteva scrisorĭ cu adrese lungĭ, încurcate, cu litere marĭ și apăsate, o carte : Memoriile Regeluĭ Carol I, un dicţionar de Steinberg cu tălmăcirea cuvintelor tecnice, o revistă literară, sub două iconiţe un șir negru de mătăniĭ. In sală un dulap, harta RomânieĬ cu eparhiile, o pușcă foc central cu două ţevĭ, o cingătoare-cartușieră ce par'că ar vrea să spue că vin pe aicĭ și alţĭ mosafirĭ, maĭ ales în timpul nopţiĭ.

Părintele s'a întors dela coasă, dar, prin fratele cel aspru la vorbă, se roagă săĭ iertăm că fiind ud și neîmbrăcat, nu poate veni. Stomacul ne face să ne uităm la ceas : 11 jum. Cu câtă poftă mănâncĭ după o oboseală pe care n'aĭ simţit-o de mult ! Măslinele, cașcavalul îţĭ par cele maĭ alese și maĭ gustoase bucate, carĭ dispar repede de nicĭ n'aĭ când să le observĭ bine. Săturându-te, îţĭ vine să te maĭ uiţĭ prin prejur și să daĭ de privirea fulgerătoare a douĭ ochĭ micĭ, adâncĭ, negri, sub umbra ușoară a sprincenilor și de te observă căĭ priveștĭ, se închid ca două aripioare de flutur, iar buzele subţirĭ se întredeschid puţin, în semn de mulţumire, lăsând s'admirĭ cele două șireagurĭ de mărgele de fildeș...

Icoanele din perete, cărţile de pe masă, te fac să-ţĭ aducĭ aminte unde eștĭ și să-ţĭ îndreptĭ gândurile aiurea.

Văzând că părintele stareţ nu vine, ne-am dus noĭ la el, în bucătărie. E un om tînăr, de 36 anĭ, scurt, gros, cu o barbă deasă, mare, neagră. Un alt călugăr, Ilarion, nalt, uscat la faţă, bătrân, aplecat înainte din umerĭ, cu barbă mare albă ca vata și ochiĭ albaștri, înfundaţĭ în cap și așa de ștersĭ la culoare, că par albĭ, stă lângă stareţ.

Stareţul Grigore vorbește mult, repede și se roagă săĭ ertăm că nu neputut primi cum trebue.

— Dă, frate, eŭ is aicĭ numaĭ din Februarie; am venit din Romnn, dela Maica Precista și am găsit aicĭ o sărăcie și neregulă ne maĭ pomenite ; că să vezĭ, frate, nicĭ «original» inventar n'avea stareţul Ianuarie, îl cunoștĭ ? Ianuarie care acum îĭ la Bogdana ?

»Il întreb eŭ :

— Bine frate Ianuarie cum să n'aĭ d-ta „original" ?

— Iaca n'am — răspunde el — că nicĭ eŭ n'am primit nicĭ un original.

N'avea frate nicĭ cruce pe masa sfântuluĭ altar. Și eŭ le-am făcut toate ; și câte n'așface !...

„Biserica actuală e cu hramul Buna-Vestire ; aŭ maĭ fost două bisericĭ din carĭ n'aŭ rămas nicĭ urme măcar. Despre istoricul mânăstiriĭ nu se știe nimic. „N'am găsit nimic, frate, nimic relativ la vechimea eĭ și la cine a înfiinţat-o".

Prin livada mare, cu fel de fel de

pomi săraci în fructe din cauza gerului, împestriţată cu câte-un mesteacăn alb, înalt, pe cărarea şerpuitoare, prin fâneaţa aromitoare, stareţul Grigore ne conduce la ,,eleşteŭ''. In vârful Măgurii un eleşteŭ! iar deasupra, Măgura Mare, vrea par'că să atingă cu creştetul bolta cerească. Ne arată părintele gardul ce l-a făcut, ne spune că are cal, vacă, doui junci, la întoarcere ne arată straturi cu fasole acăţărată pe haragĭ, straturi cu morcovĭ, sfeclă, ceapă, usturoĭ... din toate legumele câte ceva — ,,le-am pus spre încercare să văd: — care s'or face le-oĭ sămăna şi la anul, care nu — nu''!

— Asta-ĭ o plantă ,,Meler'' din care se face un fel de picăturĭ — ne arată părintele întinzând degetul spre un strat îndepărtat de noĭ.

In dosul chiliilor, atelierul.

— Singur am învăţat rotăria, strungăria, dogăria... omul trebue să lucreze, cum spune la carte.

In faţa chilieĭ, într'un cerdac, deasupra uneĭ adâncimĭ, părintele Ilarion citea sfânta Scriptură. Cerul se limpezise şi cernerea de aur a soareluĭ dădea o strălucire deosebită bărbiĭ şi pletelor albe. Un ,,frate'' alăturĭ, tânăr, asculta şi ochiĭ luĭ cine ştie ce urmărea departe, spre dealurile învecinate, şi gândul luĭ cine ştie unde era!

După ce părintele Grigore ne cinsti cu câte un păhăruţ de vin, părăsirăm schitul maĭ voioşĭ şi maĭ uşorĭ ca orĭ-ce orĭ-ce om când coboară şi a luat şi un pahar ,,de cel vechĭ''.

Cârmirăm pe altă potecă, pe sub stâncĭ marĭ; ne oprirăm pe o stâncă de pe care se deschide în vale o privelişte uimitoare. O tovarăşe a noastră, se sui pe o stâncă, sus, ca pe o scenă. Declamă, cu vocea eĭ dulce, melodioasă de privighetoare, iar când cântă ,,Regele Vânătorilor'', încet, cu izbucnirĭ duioase une-orĭ, noĭ o ascultam cu inimele împetrite, cu ochiĭ ţintă în întunericul ochilor eĭ micĭ, adâncĭ, negri ca două picăturĭ de cerneală pe o bucată de vată.

— ,,Maĭ am un singur dor'', strigăm noĭ.

Ne priveşte puţin, tuşeşte şi de-o dată întregul cadru, ca prin minune, tace şi ascultă glasul necunoscut, îngeresc, ce porneşte încet şi se pierde, ca sunete de clopot, în inima codruluĭ, departe, tremurând. Totuşul din vale o îngână, cu vocea luĭ ca de tren îndepărtat şi o clipă, o păsărică, mulcom, începe o frântură de cânt, de ciudă poate. Termină. Muţenie desăvârşită. Fie-care din noĭ, cu ochiĭ înrouraţĭ, privind în pământ, ne gândim la câte ceva. Mesteceniĭ, trezindu-se din scurta fermecare, pornesc a fredona încet, în şoapte, mişcând frunzele îmviorate, strălucitoare încă, sub sărutarea drăgăstoasă a soareluĭ. Câte-va floricele albastre, ca nişte degetare de sineală, printre pietre, tremur uşor, iar alăturĭ fire de păiuş, cu vârfurile pârlite de furişărĭ de raze, se apleacă asupra lor, aprinse de dorul sărutăriĭ par'că...

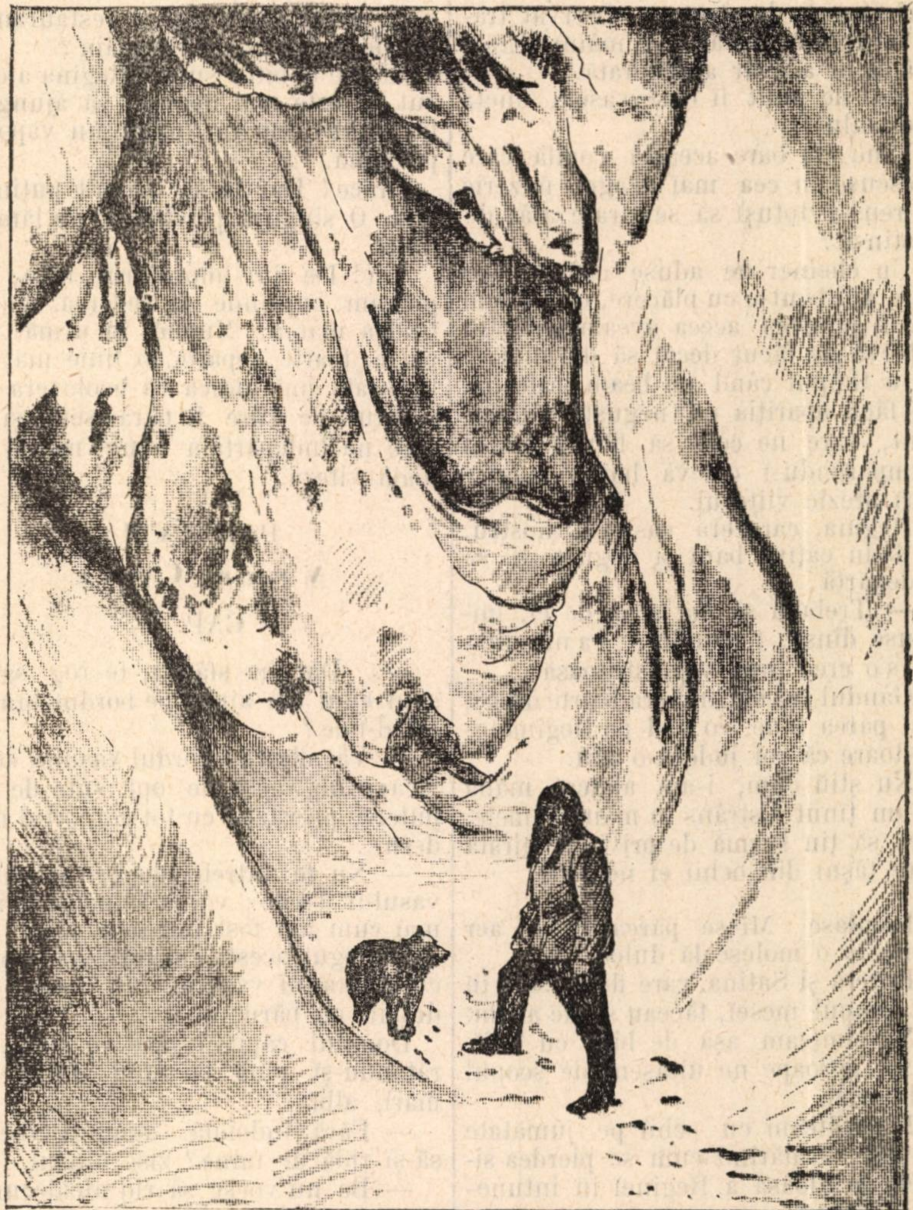
In vale, subt o umbrelă mare de doc, ce o ţine un copilaş de ţăran,—în bluză albastră, cu paleta plină de boelĭ, un neamţ (pare după chip şi după barbişonul scurt), mişcă penelul: e pictorul G. Petraşcu.

Iulie, 1910. **D. Iov.**

SPRE POLUL SUD

Acela care se hotărăşte să străbată întinderile sterpe şi dezolate carĭ duc spre polĭ, trebue să fie în adevăr un om cu curaj.

Spre Sud maĭ ales, calea este cu mult maĭ grea. Aşa de pildă în insulele Orcade, pe aceeaş paralelă Petersburgul, nu maĭ cresc decât nişte biete lichene.

In aceste ţinuturĭ teribile, unde soarele străluceşte numaĭ nouă zile în timp de şease lunĭ, viaţa deşi grea uneorĭ pînă la martiraj, prezintă totuşĭ unele incidente de un pitoresc fără pereche.

Ilustraţia noastră reprezintă o cutie de scrisorĭ unică în felul eĭ.

Intr'o grotă săpată în flancul unuĭ enorm ic-berg, exploratorul Borchgrevnik şi tovarăşiĭ săĭ, au depus o relaţie a călătorieĭ lor, închisă într'o lădiţă de fier.

Care va fi soarta acesteĭ interesante cutiĭ de scrisorĭ? Unde o vor duce oare valurile, în voia cărora va ajunge maĭ curând sau maĭ târziu?

Din fericire, expediţia despre care vorbim, după o serie de grele încercărĭ, s'a reintors.

Gândiţi-vă însă ce emoţie adâncă ar provoca găsirea uneĭ scrisorĭ după trecere de anĭ, în cazul destul de probabil al uneĭ nenorocirĭ.

S.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventurĭ senzaţionale —

— Urmare —

Amândouă erau departe de a bănui ideile cari se pot naşte într'un creer civilizat. Şi Regina, care trăise şi dînsa pe drumurĭ, în voia întâmplărilor, le înţelegea foarte bine.

Foarte practică, tînăra mea prietenă îşĭ procurase un plan al localităţilor şi'mĭ arăta acum cu degetul strada în care trebuia să ne oprim la Saint-Germain.

Visez oare? Cât eram de preocupat atuncĭ, dar tot am observat trăsăturile fine ale acesteĭ mâinĭ. Era o mână în adevăr aristocrată.

Maĭ de mult iĭ observasem fineţa piciorului.

Cine era oare această copilă care crescuse în cea maĭ neagră mizerie şi reuşia totuşĭ să se arate atât de distinsă?

Un chelner ne aduse cafeaua, pe care am băut-o cu plăcere, căcĭ ştiam că în noaptea aceea aveam cu totul altceva de făcut decât să dormim.

In timpul când ne beam cafeaua, îşĭ făcu apariţia un negustor ambulant, care ne ceru să fim generoşĭ cumpărându-ĭ câteva hârtiĭ magice carĭ prezic viitorul.

Regina, care era casierul nostru, iĭ dădu câţĭva banĭ şi negustorul se îndepărtă.

— Trebuia să mă scap de el, îmspuse dînsa, temându-se ca nu cumva s'o cred prea superstiţioasă.

Gândul acesta îmĭ era foarte dulce; îmĭ părea bine s'o văd pe Regina temătoare că voĭ judeca-o rău.

Nu ştiŭ cum, i-am apucat mâna şi-am ţinut-o strâns în mâinele mele, fără să ţin seamă de privirea mirată care ţâşni din ochiĭ eĭ negri.

Inoptase. Mi se părea că în aer pluteşte o moleşeală dulce.

Fureta şi Satina, care flecăriseră în tot timpul meseĭ, tăceau şi ele acum. Ne simţeam aşa de bine cu toţiĭ, încât aproape ne uitasem de scopul călătorieĭ.

Eu stăteam cu ochiĭ pe jumătate închişĭ, urmărind cum se pierdea silueta graţioasă a Regineĭ în intunericul nopţiĭ.

Dezmierdat de vântul răcoros al seriĭ. cu mâna Regineĭ în mâinele mele, am aţipit.

. . . .

Probabil că am adormit maĭ adânc, căcĭ am fost deşteptat de o zguduitură puternică. Deşteptându-mă. murmuraĭ:

— Ah, ar fi timp să pornim la drum!

Dar n'am maĭ continuat. Ce însemna aceasta?

Eu, care umblasem atâta prin portul Havre, nu mă puteam înşela. Mă aflam acum pe bordul unuĭ vas. Recunoşteam asta şi după forma încăperiĭ în care mă aflam şi după vibraţiile eliceĭ. Aşa dar mă aflam în plină mare.

Dar nu cumva am înebunit? Nu sunt eu acela care am dormit acum zece minute în grădina restaurantuluĭ de lângă Saint-Germain?

Ah, ce dobitoc sunt! Regina a crezut că este maĭ nemerit să ajungem la Saint-Germain luând un vaporaş pe Sena.

Drace! Dar ia să mă uit puţin afară. O singură privire îmĭ va lămuri totul.

Vaĭ! De jur-imprejurul meu, cât puteam cuprinde cu vederea, se întindea marea. Numaĭ în urmă, departe, foarte departe, o linie maĭ întunecată îmĭ indica că acolo era pământul pe care îl părăsisem şi de care ne îndepărtam acum mereu cu toată viteza.

PARTEA II

Vera-Cruz

CAP. I

—... Dar în sfârşit, te rog să'mĭ spuĭ cum am ajuns pe bordul oraşuluĭ d-tale?

— Vă aflaţĭ pe bordul vasuluĭ «Oajaca», un vapor de opt sute de caĭ putere, prevăzut cu tot confortul modern...

— Nu te întreb despre calităţile vasuluĭ d-tale; voesc să'mĭ spuĭ numaĭ cum am fost îmbarcat aicĭ.

Dialogul acesta curios îl schimbam cu căpitanul vasuluĭ. un metiş îndrăcit, cu părul roşu.

Domnul căpitan râse cu poftă, arătându-şĭ pînă la fund dinţiĭ săĭ marĭ, albĭ.

— Fără îndoială, domnul voeşte să-şĭ ridă de mine? zise dînsul.

— Ba nu voesc să rid nicĭdecum!

— Atuncĭ de ce-mĭ puneţĭ întrebărĭ asupra unor lucrurĭ pe carĭ d-voastră trebue să le ştiţĭ maĭ bine decât mine?

— Le ştiŭ eŭ?

— Fără îndoială. Trebue să fiţĭ maĭ în curent decât mine în privinţa neînţelegerilor pe carĭ le aveţĭ cu familia d-tră... Mie puţin îmĭ pasă de ce se întâmplă în familiĭ... Mi s'a adus un om, mi s'a plătit drumul pentru dânsul; restul nu mă priveşte.

Am înţeles acum că familia despre care era vorba nu putea să fie alta decât teribila Maffia, care reuşise să mă îndepărteze cel puţin pentru moment de Saint-Germain.

— De unde am plecat, domnule?

— Dela Brest, senore.

— Şi încotro mergem?

— La Vera Cruz.

— In Mexic?

— Da. «Oajaca» face treĭ-zecĭ de zile până acolo, socotindu-se şi popasurile la Tenerifa şi Havana. Bine înţeles că pomenesc despre popasurile acestea numaĭ aşa în treacăt pentru că n'am voe să te las să debarcĭ.

— Dar la Vera Cruz? întrebaĭ eŭ. reuşind să-mĭ stăpânesc emoţia.

— A!... Acolo e altă ceva. Vă voĭ încredinţa oamenilor dela hotelul Diligencias, care este cel maĭ bun din oraş, şi voĭ avea onoarea să-mĭ iaŭ rămas bun dela Excelenţa voastră.

Aşa dar, duşmaniĭ meĭ îşĭ luaseră bine toate măsurile. Vrând, nevrând, trebuia să merg până la Vera-Cruz.

Şi probabil că socoteaŭ că deacolo îmĭ va fi cu neputinţă să mă întorc, căcĭ mă credeaŭ fără banĭ. Şi într'o privinţă aveaŭ dreptate, căcĭ toţĭ baniĭ eraŭ la Regina.

Regina!... Amintirea eĭ mă făcu să devin şi maĭ neliniştit.

Oare era dânsa prizonieră ca şi mine?

Silindu-mă să par mereŭ indiferent, am întrebat:

— Dar tinerele fete carĭ mă însoţiaŭ, unde se află?

Căpitanul mă privi uimit:

— Santa Madona!... exclamă dânsul, n'am văzut pe nimenĭ altul de cât pe unchiul d-tale. care avea o barbă prea respectabilă, pentru ca să poată fi confundat cu o fată.

Vedeam bine că omul acela nu ştia nimic despre prietenele mele.

Am salutat şi m'am retras. Aveam nevoe să fiŭ singur. Nu mă întrista noua mea situaţie; nu mă îngrijam că sosiam fără nicĭ un ajutor într'o ţară străină. Ceia ce-mĭ strângea inima şi-mĭ zdrobia energia, era că nu ştiam ce se făcuse aventuriera mea blondă, cu ochiĭ negri.

Ochiĭ mi se umplură de lacrimĭ: priviam desperat orizontul, îndărătul căruia se ascundea pământul Franţeĭ.

De-odată cineva mă bătu cu mâna pe umăr.

M'am întors repede.

Lângă mine se aflaŭ două persoane, carĭ judecând după costumele pe carĭ le purtaŭ, trebuiau să fie nişte călătorĭ ca şi mine.

Era un bărbat de vre-o cincĭ-zecĭ de anĭ, care începea să înălbească; scurt de statură, avea însă acea eleganţă specială tuturor hispano-americanilor. Intr'un cuvânt, făcea im-

presia să fie un bun tovarăș de drum.

Alături de dânsul era o fată tânără, care deși nu tocmai frumoasă, avea însă farmecul special al tuturor femeilor americane.

Fetița aceasta poate să aibă cel mult 16 ani și se arată tare neastâmpărată; pe când tatăl ei îmi vorbește, schimbă mereu, când un picior când altul, și privește peste punte, în depărtare. Mă uit în ochii ei și-mi zic că trebue să aibă suflet bun.

— Vă rog să mă ertați senore, spunea tatăl, că vă turbur cugetările. Dar căpitanul Joie, mi-a spus că d-tră și cu noi suntem singurii călători de pe vas, și cum drumul este foarte lung, am crezut că e mai bine să fim trei, de cât doui sau unul.

M'am înclinat. Mexicanul spunea un mare adevăr.

— Căpitanul ar fi putut să ne prezinte, continuă dânsul, dar cum omul acesta nu ne cunoaște, de mai nainte, am socotit că mai corect era să ne prezintăm singuri. Dacă lucrul nu vă supără, senore, vă rog să procedăm în modul acesta.

Cu un gest am arătat că primesc.

— Eram sigur! exclamă călătorul, pe când fica sa făcea o săritură pe loc, în semn de bucurie. Așa dar, încep:

,,Mă numesc Manoel-Iudic-Hermosilo-Marc. Antonio Capatanos, rico hombre, hacendero, notabil din Statul Vera Cruz. Domeniile mele sunt foarte vaste și se întind la Sud de Ialapa.

Știam că în Mexic, *hacendero* înseamnă proprietarul unei exploatații agricole. Aflasem că aceste proprietăți rurale aŭ câte o dată o suprafață egală cu aceia a unui departament al Franței. Am crezut deci de datoria mea să manifest oare-care considerație pentru stăpânul unui teritoriŭ așa de important.

Atitudinea mea păru că-l mulțumește.

— Iți recomand pe fica mea, continuă dânsul. Agata-Dolores-Gertrudis-Artenoe-Estrela, speranța și bucuria vieței mele.

Ah! ce de nume aŭ toți acești descendenți ai spaniolilor.

Din fericire nu eram obligat să le țin minte pe toate. Imi era destul să știŭ că tovarășii mei de călătorie se numesc Antonio și Esterla, și că numele lor de familie era Catapanos.

— Eŭ mă numesc Carol; sunt bacalaureat și îmi fac prima călătorie în lume.

Mexicanii nu părură de loc mirați de faptul că numele meŭ era așa de scurt. Aceasta îmi dovedea că aveam de a face cu niște oameni foarte bine educați.

Chiar din prima zi am devenit prietenii cei mai buni din lume.

Senor Catapanos vesel că în sfârșit fica sa avea un tovarăș, se instală într'un fotoliŭ și făcu o siestă lungă.

Estrela nu-și mai găsea astâmpăr; fata aceasta părea făcută pentru a se mișca fără încetare.

Am fost silit să alerg împreună cu dânsa prin toate părțile vasului, urcând și coborând mereŭ scări peste scări, așa în cât seara eram mort de oboseală.

Am adormit ca un buștean și a doua zi când am eșit pe punte soarele era sus.

Senorita Estrela, care se sculase probabil de mult, salută sosirea mea cu strigăte zgomotoase. Și iarăși se abătu asupra mea vioae și zburdalnică, gata să-și reînceapă alergările.

Numai dejunul o sili să se oprească. D-ra Estrela părea încântată de caracterul meŭ, căci până atunci mă supusesem fără să crâcnesc tuturor capriciilor ei.

Senor Catapanos făcu câte-va glume în această privință, spunând că d-ra Estrela continuând cu alergările ei, avea să-mi tocească picioarele. Mexicanul făcu aici o comparație cu nu știŭ ce rasă de câini, și comparația aceasta avu darul să-mi amintească dintr'o dată care era situația mea.

Nu eram oare și eŭ singur rătăcitor ca și un câine care își pierduse stăpânul?

Tot secretul supunerei mele față de Estrela, stătea în aceia că dânsa era pentru mine trecătorul necunoscut, de care animalul rătăcit își leagă pașii fără să vrea.

Stăteam pe lângă dânsa căutând să fug de singurătatea mea morală.

Mai mult de cât atâta: după unele priviri pe cari le fixa asupră-mi când se credea neobservată, mi se părea că-și dă și dânsa seamă de starea mea sufletească.

Am privit-o cu mai multă atenție și m'am convins repede că era în adevăr așa.

Mania ei de a alerga nu era spontană, ci foarte calculată.

Vedeam bine că de multe ori încrunta din sprâncene pentru ca să găsească mereu un alt joc, ori să inventeze altă năzbâtii.

Prin urmare d-ra Estrela nu voia să mă lase singur cu gândurile mele; își dădea toată osteneala să mă distreze, lucru pentru care nu-i puteam fi decât recunoscător.

Așa trecură zilele. Ne oprirăm 48 de ore la Teneriffa. Nu'mi era îngăduit să mă cobor, dar de pe punte am putut admira în voe acest paradis oprit.

Am admirat craterul adormit al vulcanului care a dat naștere insulelor; am admirat casele albe, pierdute în fundul grădinelor, și nostalgia mea de pământ a crescut.

Senor Catapanos și fica sa, ca unii ce erau liberi, își petrecură ziua pe insulă. La plecare, Estrela mă privi lung pe sub gene, ca și cum ar fi voit să mă încurajeze.

Luntrea lor se îndepărta repede și în curând mă văzui din nou singur în patru ochi cu gândurile mele.

Eram într'o stare de spirit foarte curioasă. Nu mă gândeam la banditii primejdioși și necunoscuți, al căror prizonier eram. Nu, în cugetul meŭ apăreau numai două figuri de fete: Regina și Estrela.

In ziua aceea am înțeles ce mare deosebire poate fi între o iubire și alta.

Imi dădeam seamă că Estrela era pentru mine o surioară mai mică, a cărei fericire aș fi dorit-o din toată inima.

Dar când mă gândeam la cealaltă, îmi dădeam seamă că era cu totul altceva; mica vagabondă blondă, cu ochii negri, *era viața mea însăș*.

CAP. II

Oamenii echipagiului rămași pe bord, aproape toți metiși, stăteau de vorbă, bucurându-se de desmierdarea vântului parfumat care sufla.

Deodată însă se insufleţiră cu toţii și se înclinară d'asupra apei, arătându-și cu gesturi mari și cu glasul zgomotos un punct mișcător.

In momentele acelea era binevenită ori-ce împrejurare care îmi putea curma monotonia gândurilor. Am privit prin urmare și eu, împreună cu ceilalți.

Și am rămas surprins.

Aproape la suprafața apei, o siluetă negricioasă descria cercuri în jurul vasului.

Era un animal cu totul curios, pe care nu știam, cu toate că aveam cunoștințe destul de întinse în ramura științelor naturale.

— Ce este aceasta? întrebai.

— Un rechin-ciocan, îmi răspunse un mulatru care stătea lângă mine.

Cuvântul acesta mă impresionă într'un mod neplăcut. Citisem oarecari amănunte asupra sălbăticiei și puterii acestui rechin, care-și datoria numele formei bizare a capului său.

M'am mirat cum de nu recunoscusem monstrul dela început; dar lucrul era explicabil prin faptul că nu văzusem nici-dată asemenea specimene la Havre.

Mateloții se pregăteau acuma să captureze monstrul.

Toate instrumentele fură pregătite.

Dar rechinul părea a fi un animal plin de experiență, căci nu se lăsa atras în cursă nici chiar de bucată de carne care fusese spânzurată de

capătul cârligului de fer; își continuă liniștit preumblările-ĭ circulare în jurul vasuluĭ.

Atuncĭ, mateloțiĭ începură să se neliniștească. Mulatrul cu care vorbisem și maĭ înainte, îmĭ explică care era cauza.

Superstițioșiĭ mexicanĭ credeau că animalul avea instinctul că cine-va de pe bord trebue să moară.

Și rechinul aștepta cadavrul, sigur că acesta avea să fie o hrană fără primejdie pentru dânsul.

Toată ziua rechinul rătăci în jurul vasuluĭ; une orĭ mi se părea că-ĭ surprind privirĭ pline de ironie. In realitate ar fi trebuit să-ĭ bine-cuvintez prezența, pentru că toate gândurile mele cele negre zburaseră.

Soarele începea să coboare spre apus. In curând luntrea luĭ senor Catapanos fu semnalată lângă țărm. Mexicanul trebuia să se întoarcă, căcĭ după regulamentul vasuluĭ toată lumea trebuia să-șĭ petreacă noaptea pe bord.

In sfârșit, zburdalnica mea amică avea să se întoarcă, punând capăt singurătățiĭ care mă apăsase toată ziua.

Luntrea se apropia.

Estrela mă zărise, și-mĭ făcea de departe niște gesturĭ foarte expresive. Imĭ arătă portocale, chitre, și o mulțime de pachete; voia să-mĭ spue că-mĭ aducea tot ce producea maĭ bun insula.

De alt-fel, îmĭ spuse lucrul acesta îndată ce fu destul de aproape pentru ca să-ĭ pot auzi vocea.

Când șalupa a acostat, i-am mulțămit, oestul de emoționat.

Atuncĭ copila răsfățată nu voi să încredinteze nimănuia fructele și bunătățile pe carĭ le adusese pentru mine și cum nu putea să se urce de-o dată cu toate, declară că va rămânea jos până când luntrea va fi urcată la locul eĭ.

Căpitanul, bine dispus, declară că voința domnișoareĭ era un ordin pentru dânsul, și mateloțiĭ desfăcură frânghiile și începură să urce luntrea, cu ajutorul macaraleĭ.

Incă o clipă și Estrela avea să-mĭ poată întinde mâna pentru a sări pe punte; dar nu știu care dintre mateloțĭ făcu o mișcare greșită, una dintre frânghiĭ lunecă de pe scripte, luntrea se răsturnă și mica mea prietenă căzu în mare împreună cu toate obiectele eĭ.

Fu un strigăt general. Câțĭ-va marinarĭ voiră să se arunce în apă; dar un alt strigăt îĭ îngheță pe toțĭ:

— Rechinul!... rechinul!... Uitasem de monstrul care rătăcea în jurul vasuluĭ. Il zăriĭ acum la o distanță de vre-o cincĭzecĭ de metri, și nu maĭ încăpea nicĭ o îndoială că se îndrepta spre vas. Mirosise că era o pradă pentru dânsul.

Nicĭ unul dintre marinarĭ nu voi să înfrunte moartea teribilă cu care îĭ amenința rechinul.

Atuncĭ dragostea mea de oamenĭ mi-a învins teama, și fără să maĭ staŭ la îndoială, m'am aruncat în apă.

Sunt bun înotător. D. Brasset a ținut să învăț bine arta înotatuluĭ, încă de când eram mic.

Din două aruucăturĭ de brațe am fost lângă Estrela și am apucat-o de haină. Seara era aproape; am împins-o și dânsa a reușit să pună piciorul pe primele trepte:

Era salvată.

Dar iată că din noŭ mateloțiĭ sunt înspăimântațĭ:

— Rechinul!... rechinul!... In adevăr, monstrul era acum foarte aproape de mine. Se pregătea să facă mișcarea care-ĭ era caracteristică pentru a înghiți prada.

Cu o mână mă țineam de scară. Mulțumită acestuĭ punct de sprijin am putut să-mĭ ridic corpul în sus și animalul a trecut pe lângă mine fără să mă atingă.

Câștigasem zece secunde; nu era mult, dar în clipele acelea mișcările îmĭ deveniseră de o agilitate teribilă. Când monstrul se repezi din noŭ, pe scară, și cu toate că se repezise în sus, nu-mĭ putu face nicĭ un alt răŭ decât că mă lovi cu capul la călcâĭ; din care pricină am mers șchiopătând maĭ multe zile.

Acum marinariĭ mă apucară repede și mă ridicară pe punte. Esterla, plângând și suspinând, mă prinse în brațe, și mă strânse să mă înăbușe.

— Oh!... bunul meŭ prieten!... și din noŭ mă îmbrățișă.

Această stare de lucrurĭ ar fi durat multă vreme încă, dacă senor Capatanos (care, în treacăt fie zis, îmĭ părea cam prea liniștit după ce fusese așa de aproape să-șĭ piardă fica) n'ar fi observat că trebuia să ne schimbăm hainele.

Estrela se îndreptă spre cabina eĭ.

Cum eŭ n'aveam cu mine alte haine decât acelea pe carĭ le purtam, căpitanul îmĭ dădu un costum de marinar.

Domnul căpitan fusese adânc mișcat de acțiunea mea eroică, demnă, după cum spunea dânsul, de eroiĭ independențeĭ mexicane.

Sunt destul de bine făcut pentru vârsta mea și de aceea hainele de marinar pe carĭ le îmbrăcasem îmĭ steteaŭ destul de bine. Estrela fu foarte mulțumită când mă văzu.

Când află de lovitura pe care o primisem la picior nu maĭ știa ce să facă și se îngriji să-mĭ dea medicamente, doar ar reuși să-mĭ maĭ micșoreze durerea. (Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante prn viitoare la călătorii saŭ vânătorĭ, iițară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresale direcțiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureștĭ.*

TOȚI ABONAȚII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare**, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard**.

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victoriei, furnizorul Curței Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuță de toaletă**, cu oglinzi de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablouri**.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biurou**;

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, 53.

11) **Un gramofon perfecționat**;

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei, 54.

13) **Una fructieră**, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.50 p. 6 luni.

Anul XII.—No. 690. 10 BANI IN TOATA ȚARA Mercurĭ, 28 Iulie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « ½ « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

SMOCHINA ALBĂ. (Legendă arabă).—(Vezĭ pag. 4504).

SMOCHINA ALBĂ

— LEGENDĂ ARABĂ —

Sub domnia puterniculuĭ Calif Sidi-Abd-el-Selem trăia în Skikda un bătrân marabut, El Hady Kerfi, — un om sfânt, foarte pios, foarte bogat și foarte venerat. Bine-facerile sale eraŭ maĭ numeroase de cât grăunțele nisipuluĭ din marele deșert și seara vocea groasă a Simunuluĭ trecând printre palmierĭ, repeta tuturor:

,,Kerfi este mare! Kerfi este mare!"

Dar marabutul gândea că Dumnezeŭ e Dumnezeŭ, că Dumnezeŭ singur este mare și că Kerfi nu era de cât modestul servitor al Domnuluĭ. Intr'o zi stăpânul rege chemă la sine pe bătrânul marabut.

El-Hady Kerfi avea doui fiĭ: Ahmed, cel maĭ mare, moștenitorul tuturor bunurilor tatăluĭ săŭ: câmpiile sale, grânele sale, ,,Koubele" sale mirositoare, subt frumosul cer al Orientuluĭ, cămilele și vitele cele maĭ frumoase, palmieriĭ ceĭ maĭ bogațĭ în fructe, măsliniĭ săĭ, tot-dea-una verzĭ și femeile sale cele maĭ frumoase din Orient, — toate eraŭ ale luĭ. Ali moștenea știința, inteligența, bunătatea bătrânuluĭ, — alt-ceva nimic. Ahmed, din generozitate, dărui frateluĭ săŭ căciula și opincile tatăluĭ lor. Căciula era miraculoasă; ea făcea nevăzut pe cel care o purta;—opincile eraŭ fermecate: permiteaŭ proprietaruluĭ lor de a face 12 mile într'un singur pas; — profetul Mahomed, gloria numeluĭ său, le dăduse unuĭ strămoș al bătrânuluĭ marabut. Ali, înțelept cum era, nu căută câștig din aceste talismane și se retrase în marele deșert pentru a căuta adevărul în liniște și singurătate. Ahmed, om destrăbălat, făcu iute să dispară averea ca cele 4 vânturĭ prin capriciile sale și într'o zi când memoria veneratuluĭ Kerfi era uitată stăpânul universuluĭ îl făcu să meargă în infern pentru a-șĭ expia prin suferință viața luĭ stricată.

* * *

Abd-el-Selem, puternicul Calif, era trist: Dumnezeu îĭ refuzase un fiu...

Fiica sa Elly-Noici-el-Ain era cea maĭ frumoasă fată din Imperiul credincioșilor. Totuși frumoasa principesă se făcu tot maĭ melancolică, nimic nu o amuza, nicĭ cântecul pasărilor, nicĭ schimonositurile maimuțelor, nicĭ povestirile fantastice despre Al-Borak gloriosul cal, nicĭ plimbările prin magnificile grădinĭ ale palatuluĭ. Nimic! Ochiĭ săĭ frumoșĭ și negriĭ se muiau într'un orgoliu princiar, își reținea lacrimile. Avuzul continua murmurele sale monotone, căzând într'o ploae fină, în bazinul de marmoră albă. Ea desfoi tristă un trandafir și aruncă petalele în izvorașul care ieșea din bazin.

Noaptea se lăsă și tânăra fată nu plecă cu femeile sale, când ea zări plutind pe apă o zmochină neagră venită nu știa cum, sau adusă de mesageriĭ negri. (La mahometanĭ smochina neagră este fructul draculuĭ și nenorocire aceluia care o mănâncă).

Fără a reflecta un singur minut, dusă de ,,spiritul răŭ", Elly o apucă și o duse la buzele sale. Dar înainte de a fi mușcat din fruct (miracol neînțeles) i se făcu numaĭ de cât la frunte un lung corn, înalt de un picior. Durerea și disperarea puterniculuĭ Calif fură teribile. El chemă pe ceĭ maĭ marĭ doctorĭ și vrăjitorĭ din lume. Veniră tinerĭ și bătrânĭ din toate părțile. Imbrăcațĭ în haine curioase și impestrițate, uniĭ spuneaŭ sfaturĭ imposibile, alțiĭ nu puteaŭ da nicĭ un sfat și ascultaŭ pe ceĭlalțĭ, dând din cap.

In fine, după sfârșitul zileĭ a 7-a, în ceasul crepusculuĭ său când nu se putea distinge un fir alb de un fir negru se văzu venind din deșert un marabut așa de bătrân și îndoit, încât părea să fie tot așa de bătrân ca și Sidi Ekdini-el-Keib care a viețuit 844 de anĭ; mergea călare pe un măgar și era urmat de-o pasăre necunoscută, un vultur roșu care purta atârnată de gât, de un lanț de aur, cartea destinuluĭ în care numaĭ foarte puținĭ savanțĭ puteaŭ citi, și unde existența fie-căruia (pe care D-zeŭ să ne-o prelungească) era descrisă pe larg.

Bătrânul marabut după ce ajunse la Calif îl salută, deschise cartea minunată și murmură câte-va cuvinte magice. Vulturul veni de se așeză pe umărul drept și bătrânul citi cu un ton tare:

— Pentru a face să dispară cornul pe care smochina neagră i l'a pricinuit, mica principesă Elly—(pe care stăpânul rege să mi-o păzească) va trebui să mănânce smochina albă, din Djenane, căcĭ altfel mâine inainte de 6 ore seara ea va fi moartă. Am zis!

Pasărea reluă cartea și sbură, bătrânul încălică pe măgarul săŭ alb și amândoĭ dispărură în misterul în care D-zeŭ Atotputernic să-ĭ protejeze.

Abd-el-Selem resemnat, implora milă Domnuluĭ:

— «O, stăpâne milos și bun, Suveran suprem în ziua judecățeĭ, tu, pe care te ador; o, stăpâne al oamenilor și al lucrurilor, condu mă pe calea dreaptă, redă sănătatea, grația și frumusețea ficeĭ mele scumpă, fă să intre fericirea în inima mea îndurerată și-țĭ jur pe barba mea și pe barba cenușie a tătăiuĭ meŭ care a exterminat 100 de miĭ de necredincioșĭ, că voĭ face să fie recunoscută de toțĭ puterea ta. Voĭ face o moschee de marmoră roză, fină de Șemtu și voĭ acoperi cu aur minaretal din Dra-Keruu, voĭ hrăni 10.000 de săracĭ, voĭ merge singur cu picioarele goale și cu un burnuz la Meca unde repausează singurul tăŭ profet, Sidi-Mohamed-el-Nabi. O, Dumnezeule, îndură-te de sclavul tăŭ»!...

Disperarea domnea în toată Skikda, orașul părea mort. Nicĭ o animație, nicĭ o mișcare, nicĭ un sgomot; doar câțĭ-va câinĭ urlaŭ din când în când, spre cer, întrerupând liniștea. Puterea Califuluĭ se prăvălea înaintea voeĭ destinuluĭ. Djenane era la o depărtare maĭ mare de 10.000 de leghe (10.000 leghe sunt 15.000 kilometri. Inaintea uneĭ voințĭ superioare la ce serveaŭ oare războinicĭ gata totd'auna de a muri pentru o cauză sfântă? La ce serveaŭ repezile galere și puternicele vapoare carĭ plimbaŭ prin toate mările gloria Islamuluĭ? La ce serveaŭ comorile și bogățiile, palatul somptuos? La ce servea o putere care avea un «deasupra» maĭ mare și maĭ puternic și căreia trebuia să i se închine?..

* * *

A șasea oră era apropiată, tristețea se vedea pe toate fețele. Elly întinsă pe o bucată de ștofă privea melancolică grădina palatuluĭ orașuluĭ acesta alb și scăldat de valurile albastre ale măreĭ: privea cerul senin și se gândea că peste puțin va pleca din această lume, va părăsi toate acestea.

— E atât de trist să mor tânără, zise ea, și lacrămĭ îi umplură ochiĭ; dar gândindu-se maĭ bine, îșĭ zise că-ĭ maĭ bine să moară.

Califul Abd-el-Selem își frângea mâinile cu disperare și implora mereŭ cerul...

— Tu aĭ să plecĭ, mândra mea sultană, zicea el; ca ibisul în largul ceruluĭ, așa veĭ pleca în acele țărĭ încântătoare. Singur cerul e demn de tine. Era scris! Palmierul cade sub suflarea arzătoare a Simunuluĭ, gazelele subt săgeata vânătoruluĭ și tu fica mea sub degetul destinuluĭ. O! Doamne, eu mă închin înaintea ta

și te rog primește în paradisul tău de sărbători și deliciŭ, nobila fică a unuĭ urmaș al «Profetuluĭ».

Califul fu scos din lamentările sale, de aclamațiunĭ; în oraș oamenii, femeile și copiii lăsaseră lucrul lor și rugăciunile și mergeau strigând, în urma unuĭ om, care mergea iute, maĭ iute ca galopul uneĭ «mahari» (dromadere) în cât nimenĭ nu-l putea ajunge. Era Ali fratele luĭ Ahmed și fiul luĭ Kerfi. El auzise de profeția destinuluĭ și fără să aștepte, plecă. Trecu prin ținuturĭ miraculoase până la Djenane. Grație opincilor sale miraculoase el trecu peste munțĭ înalțĭ până în norĭ, peste mărĭ întinse cu valurĭ spumegânde, deserturĭ arzătoare și dezolate, fluviĭ marĭ cu curente repezĭ și prin pădurĭ nepătrunse, locuite de fiare sălbatice. Ajunse ast-fel în Djenane, insulă părăsită. Smochina albă era așezată într'o gaură de stâncă (vezĭ ilustrația) și era păzită de un balaur cu nouă capete ce erau acoperite cu pene și solzĭ și din gurile lor eșeau valurĭ de flăcărĭ. Grație căciuleĭ sale care-l făcea invizibil și invulnerabil, el putu s'apuce fructul salvator și să-l ascundă sub burnuz; pe urmă se îndreptă cu pașĭ marĭ în spre țara sa. Ali ĭșĭ făcu repede intrarea în palatul Califuluĭ.

Nebun de bucurie, acesta apucă fructul și-l prezintă ficeĭ sale.

Elly mâncă fructul și după cum prezisese bătrânul cu măgarul alb și pasărea roșie, cornul din fruntea eĭ — dispăru.

Din înălțimea moscheeĭ muezinul chemă pe credincioșĭ la rugăciune pentru orele 6 -«Glorie D-zeuluĭ unic, A tot puternic!»

*

La câte-va zile după această întâmplare Skikda era în sărbătoare; locuitoriĭ salutaŭ cortegiul miceĭ lor princese care se mărita cu Ali omul cu opincile, salvatorul săŭ iubit.

Veselia era mare. Elly era radioasă. Și bătrânul Calif se gândea să lase de urmaș pe Ali când Stăpânul îl va chema în cealaltă lume.

L. Klar.

PUNTEA DE LIANE

Bătrânul brahman locuia în templul sacru din Nagpur. Era un demn și brav om, acest Rashow care, afară de preot, era și puțin medic și destul vrăjitor. Ceĭ maĭ bătrânĭ aĭ țăreĭ i-au cunoscut viața pe care a petrecut-o în mica incintă a templuluĭ sacru. Foarte pios și adorator al zeilor Indieĭ, Brahma în special, el era privit ca o ființă sfântă, de toțĭ hindușiĭ. Intr'o zi, pe când Rashow venea să se roage la altarul consacrat luĭ Wișnu, care 'șĭ manifesta prezența printre pământenĭ prin «luminile schimbate» ale soareluĭ (expresie hindusă), el se găsi în fața unuĭ individ care părea că'l așteaptă cu nerăbdare.

— Bună ziua, bătrâne Rashow, zise omul, și zeiĭ să te aibă în paza sa în lumea asta și în cealaltă.

— Ah, tu eștĭ, Brudinach?—făcu mirat brahmanul, recunoscându-l; — bună ziua, fiul meu. Pentru ce aĭ venit oare — să cauțĭ pe bătrânul preot al templuluĭ?

Brudinach luă mâna brahmanuluĭ și o duse la frunte, la inimă și la buze. Un semn de venerație și credință.

— Venerate Rashow, zise el, fermecat de o floare... care este Goolab-Sahbe, trandafirul diminețeĭ...

Bătrânul Rashow tresări:

— Nepoata mea?—zise el—este frumoasă într'adevăr, dar ce vreĭ tu?

— Venerate Rashow, cunoștĭ familia mea, știĭ că este una din cele maĭ bogate din țară; eŭ sunt tînăr și puternic. Viŭ să cer pe Goolab-Sahbe în căsătorie.

Bătrânul se ridică:

— Cererea ta mă onorează, zise el, dar nu'țĭ pot da nicĭ un răspuns. Inima nepoateĭ mele îĭ stă în voe; dacă va primi sau nu cererea ta, eŭ îțĭ voĭ trimite răspunsul.

— Bine, dar vezĭ ca răspunsul să'mĭ fie favorabil, răspunse brutal Brudinach.

Și se depărtă, murmurânnd contra bătrânuluĭ și, necăjit, începu să lovească florile și arbuștiĭ.

Atuncĭ, în umbra pomilor ce mărgineaŭ templul, se iviră Goolab-Sahbe și prietenele eĭ. Ele văzură obrazul înfuriat și bruscheța tînăruluĭ om. Toate fetele strigară deodată:

— Ah, nu! Nu'l vrem de bărbat!

Dar numaĭ decât glasul lor se schimbă și ziseră:

— Iată cel care va face fericirea noastră!

Pe cărare, spre templu, venea un tînăr cu față frumoasă, deschisă și surâzătoare. Acest tînăr om părea că se grăbește. El mergea cu pașĭ marĭ și se îndreptă spre intrarea locuințeĭ brachmanuluĭ. Deodată el se opri brusc. Inaintea luĭ venea Brudinach care, cu bățul în mână, îĭ oprea trecerea. Eĭ se priviră față în față.

— Bună ziua vere Sulami; sunt vesel că te văd.

— Această plăcere e la fel și pentru mine.

— Unde mergĭ oare acum, întrebă Brudinach, începând să devie amenințător.

— Eŭ merg să cer pe Goolab Sahbe buniculuĭ săŭ, răspunse Sulami. Brudinach strigă furios:

— Eŭ am primit dela Brachman speranță?

— Ah! răspunse vărul luĭ Brudinach: tu aĭ motive de a spera?!

— Da; decĭ vezĭ că în zadar e orice încercare.

— Scumpul meŭ văr, consiliul tăŭ e bun; cred totușĭ că-mĭ veĭ permite de a nu-l asculta și de a încerca și eŭ.

,,Mergĭ sănătos vere Brudinach, zise el depărtându-se.

— Staĭ, staĭ zise cel lalt devenind amenințător am să-țĭ maĭ daŭ un consiliu. Eŭ iubesc pe Goolab-Sahbe și va fi femeia mea.

— Scumpe văr, răspunse Sulami râzând, eŭ îțĭ pot da acelaș motiv, acelaș consiliu.

Furios Brudinach ridică bățul asupra văruluĭ spre a-l lovi. Dar una din tinerile fete ce steteau ascunse după pomĭ dădu un strigăt de frică. Brudinach îl înțelese. El plecă teribil de furios. Vărul îșĭ urmă drumul foarte calm, foarte liniștit ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat.

El găsi pe brahman la rugăciune.

— Eŭ sunt Sulami zise el. Cunoaștĭ familia mea... este una din cele maĭ bogate ale țăreĭ și eŭ am îmbrățișat profesiunea de sahucar (negustor); afacerile mele merg foarte bine... Vin să-țĭ cer mâna nepoateĭ d-tale, Goolab-Sahbe!...

Brahmanul, om foarte prudent, dădu acestuĭ pretendent acelaș răspuns ca și primuluĭ.

— Eĭ bine, răspunse Sulami, eŭ aștept. Consultă-țĭ nepoata și voĭ aștepta hotărârea sa. Dacă mă va primi de bărbat Goolab-Sahbe va face fericirea noastră; contrariu, refuzând, mă va nenoroci.

Brahmanul consultă nepoata sa și Sulami fu fericit.

— Da, răspunse Goolab Sahbe, eŭ nu aleg un bărbat furios..., ci îl iaŭ pe Sulami.

*

Trecuseră 2 săptămânĭ. Sulami și Goolab Sahbe trebueau în acea zi să fie cununațĭ. Toțĭ locuitoriĭ satelor dimprejur veniseră la nunta tinerilor, după serbare, Sulami oferi tinereĭ sale mirese un frumos palanchin care avea să-ĭ conducă la casa ce o posedă el la marginea satuluĭ și unde eraŭ să petreacă luna de miere. Noaptea era puțin maĭ întunecoasă ca de obiceĭ. Patru berasĭ (servitorĭ) duceaŭ palanchinul; înainte mergeaŭ douĭ hindușĭ cu facle spre a lumina calea. Ajunseră la puntea de liane așezată peste pârâul caimanilor. La un moment dat ceĭ douĭ berasĭ carĭ luminaŭ calea, scoaseră un urlet îngrozitor și dispărură în prapastie, înaintea celor-lalțĭ carĭ priveaŭ îngrozițĭ dela marginea prăpastieĭ.

La lumina facleĭ, ceĭ douĭ tinerĭ zăriră — o clipă doar — obrazul unuia din berasiĭ căzuțĭ:

— Brudinach!!... strigară eĭ.

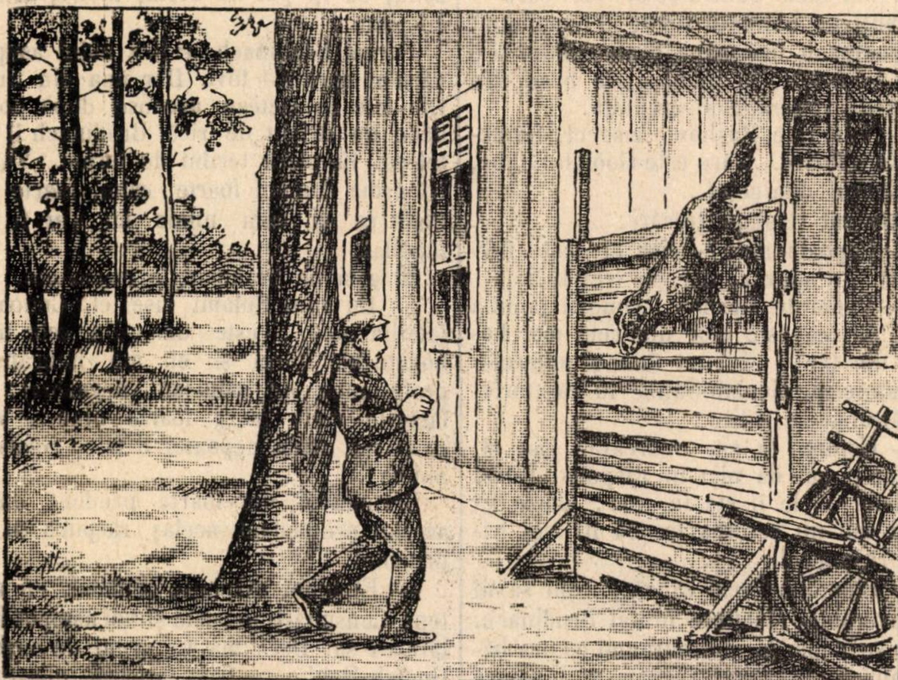
Și ceĭ douĭ tinerĭ îngenuchiară rostind o rugăciune de slavă buneĭ Sarassatiĭ, zeița și apărătoarea iubireĭ, care pedepsise pe criminal cu propria luĭ armă.

L. Klar

DRESAJUL CÂINILOR POLIȚIȘTI

Detectivi cu patru labe

Dacă progresul civilizațiel amenință cu decădere spețа cailor; dacă automobilele, autobusele, și 'n general toate vehiculele cu tracțiune mecanică ne obișnuesc puțin câte puțin să considerăm calul ca un accesoriu de lux,—câinele nu se simte întru nimic amenințat de transformarea societățiĭ noastre moderne. Voițĭ exemple numeroase? Expozițiile canine și concursurile de câinĭ din străinătate n'au fost niciodată așa de mult în favoarea publiculuĭ. Câiniĭ marĭ de vânătoare și cățelușiĭ de salon se bucură de o favoare din ce în ce maĭ mare.

Astfel marile orașe ale Franțeĭ invită maĭ des decât orĭ când publicul la concursurĭ de câinĭ de păstorĭ sau la match-urĭ între câinĭ de poliție.

Ca să nu vorbim decât de categoria de probe care ne interesează în deosebĭ aicĭ, să menționăm că în maĭ puțin de două lunĭ orașele Rouen, Paris, Roubaix, Vittel au organizat concursurĭ internaționale cu carĭ o caziunĭ s'au putut compara rasele canine capabile să secundeze forța publică în lupta sa neîntreruptă contra armateĭ crimeĭ.

Aproape totdeauna câiniĭ din Belgia s'au pus în primul rând, ceea ce nu trebue să ne surprindă, fiind-că această țară a fost din cele dintâĭ carĭ au întrebuințat câinĭ special dresațĭ să dea de urma criminalilor și să-ĭ urmărească. Nu e vorbă, nicĭ Franța nu rămâne maĭ pe urmă. Ea posedă ceĭ maĭ bunĭ câinĭ de păstor. Chestiunea câinilor de poliție ne dă ocazia să constatăm și noĭ încă odată că nu e nimic nou sub soare.

Orĭ-cât de departe ne-am arunca privirile înapoĭ în istorie, constatăm că flerul câineluĭ, minunatele sale instincte, curagiul său, credința sa au făcut ca totdeauna el să fie tovarășul nelipsit al oamenilor de arme și al altor cavalerĭ aĭ pazeĭ.

Unele orașe au avut, în evul mediu, adevărate «companiĭ» de câinĭ carĭ primeau o soldă regulată.

Și ce nu s'ar putea obține de la inteligența unuĭ câine bine dotat!

Dresagiul câinilor de poliție cere maĭ puțin timp și silințe decât și-ar închipui cineva. In câteva săptămânĭ un câine e destul de înaintat în studiile sale, pentru ca să facă serviciĭ stăpânuluĭ său.

Este adevărat că din primele momente un câine arată dacă va fi un bun sau un rău elev și prin selecțiune se rețin numaĭ ceĭ bine dotațĭ.

Punându-ĭ în conflict cu indivizĭ rău îmbrăcațĭ, carĭ jucând rolul de răufăcătorĭ, îĭ ațâță și îĭ lovesc, se reușește ușor a stârni in eĭ o ură care va servi de bază educațieĭ lor.

Răbdarea inteligentă a instructorilor lor va face restul. In Franța se speră ca prin organizarea «brigadeĭ câinilor de poliție» să se contribue a scăpa Parisul de apașĭ.

Câtă căldură poate suporta omul?

Locuitoriĭ altor țărĭ aŭ de suferit maĭ multă căldură decât aceea pe care o avem noĭ în zilele cele maĭ călduroase.

In Africa, cel maĭ călduros continent, temperaturile de 50 gr. C. nu sunt tocmaĭ o raritate.

Liwingstone era foarte mulțumit când pe țărmiĭ Zambezuluĭ, în Ianuarie, la mijlocul zileĭ, în umbra cea maĭ răcoroasă, avea de suportat numaĭ 37,7 gr. C. In vara anuluĭ 1845 căldura aeruluĭ s'a urcat in centrul Australieĭ—după constatările luĭ Stuart—în fiecare zi la maximum, 44,4 până la 46,6 gr. C. la umbră și 60 până la 65,4 gr. C. la soare. Intr'o zi s'aŭ măsurat sub 30 gr. 50 min. latitudine sudică și 141 gr. 18 min. long. ostică; după amiazĭ, la 3 ore și 15 minute, chiar 55 gr. C. la umbră și 67,8 gr. C. la soare. Pe Himalaya termometrul arăta în Decembrie, 9 ore dimineața, la o înălțime de 10,000 picioare la soare 55,5 gr. C., pe când temperatura zăpezeĭ de pe pământ se urca la 5,6 gr. C..!...

Asemenea observațiunĭ s'aŭ făcut în regiunile de zăpadă ale Alpilor. In călătoriile pe mare sunt de temut maĭ ales marea Roșie și golful Persic. Sub podul vapoarelor, cu toate ventilatoarele cele maĭ excelente, domnește 50 și 60 gr. C. Aci, în fața focurilor dela cazanele vapoarelor de războĭ germane, oameniĭ trebue să lucreze de două orĭ câte 4 ore pe zi.

In realitate omul poate să suporte mult maĭ înalte grade de căldură de cât se crede de comun. Este constatat că corpul omenesc, dacă e apărat de contactul cu conductorĭ bunĭ, fără consecințe rele, poate suporta căldura care este suficientă să frigă un biftec.

Foarte semnificative sunt încercările relative făcute de englezii Blagden și Chantrey. Ambiĭ învățațĭ aŭ stat într'un cuptor a căruĭ căldură era ridicată pe cât posibil. Eĭ aŭ de-

monstrat că un om cu o constituţie solidă poate suporta o temperatură mult mai ridicată decât aceea necesară fierbereĭ apeĭ.

S'a recunoscut totuşi că marea căldură le-a distrus cu totul ţesătura corpuluĭ.

Dar chestiunea stă — cum foarte nemerit relevează Tyndal — cu totul altfel : Căldura nu ridică temperatura corpuluĭ omenesc, ci schimbă pur şi simplu starea de agregaţiune în interiorul părţilor sale constitutive; ea împinge apa din corp cu energie prin poriĭ pieleĭ şi o transformă în vaporĭ. Prin aceasta căldura s'a consumat şi s'a transformat în acţiune. In modul acesta s'a depărtat prisosul de căldură din corp, fără a se vătăma corpul. Tocmaĭ acelaş lucru se petrece şi la luarea uneĭ băĭ de abur.

De aceea noĭ putem suporta căldura arzătoare a soareluĭ în manevre şi la munca câmpuluĭ.

D. A. C.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

Hotelierul era un om tare cum se cade şi prieteniĭ noştri se hotărîră să se oprească în locul acesta vre-o treĭ zile.

Firino Borini—acesta era numele hangiuluĭ — îşĭ manifestă bucuria silindu-se să le gătească mese cât maĭ convenabile.

Două zile trecură într'o adevărată sărbătoare.

In seara zileĭ de a doua ceĭ treĭ călătorĭ se simţiră cuprinşi de o sete arzătoare.

Firino le recomandă o limonadă făcută de dânsul încredinţându-ĭ că se vor simţi cu toţiĭ răcoriţĭ.

Dar tocmaĭ în momentul când limonada fu turnată în pahare, izbucni de odată un zgomot în stradă. Nişte lucrătorĭ din port se încăeraseră la bătae.

Dick şi tovarăşiĭ săĭ işĭ uitaseră setea. Dânşiĭ se repeziră afară cu intenţia de a linişti pe bătăuşĭ. Ramase la masă numaĭ d-na Patorne care nepăsătoare bău două pahare cu limonadă unul după altul.

Nepotolindu-şĭ bine setea băuse cu lăcomie prea multă limonadă. Dar când puse ultimul pahar pe masă se strâmbă de neplăcere.

— Dar! bombăni dânsa, ce gust răŭ are !...

După ce se linişti cearta de afară, d-na Patorne spuse tovarăşilor săĭ să renunţe la băutura atât de mult lăudată de onorabilul Firino Borini.

Dick care se îngrijea să nu supere pe hotelier, care se arătase aşa de bine voitor cu dânşiĭ, înlocui băutura fără să maĭ facă vre o discuţie în această privinţă.

Maĭ stătură puţin de vorbă, şi apoĭ fie care se retrase în camera sa de culcare.

A doua zi, când se întruniră din noŭ în sala de mâncare la dejun, guvernanta lipsea. Signor Firino se arătă foarte surprins de această lipsă.

De maĭ multe orĭ se interesă de starea sănătăţeĭ clienţilor săĭ. In cele din urmă, văzând că d-na Patorne nu maĭ venea, se duse să vadă ce se întâmplă.

Când se întoarse era foarte palid, şi cu vocea tremurătoare, zise Florineĭ :

— Signora doreşte să vorbească cu senorita Floriana.

D-ra Defrau se ridică cu vioiciune :

— Nu eum-va e bolnavă ?

— Nu ştiu bine, bolborosi italianul, dar după câte am înţeles, mi se pare că are durerĭ de stomac.

Frumoasa canadiană porni repede spre camera guvernanteĭ sale.

Când o zări se înspăimântă, atât era de schimbată d-na Patorne.

— Eştĭ suferindă ? o întrebă, apropiindu-se de patul eĭ.

— Indur nişte durerĭ teribile ; îmĭ arde stomacul.

— Frobabil că aĭ puţină dispepsie ; lucrul acesta este foarte explicabil după regimul la care ne-a supus Alaska.

— Nu, nu, răspunse repede guvernanta, nu e dispepsia... Sufer nişte durerĭ grozave.

— Dar atuncĭ ?..

— Par'că-mĭ picură bucăţĭ de plumb în pereţiĭ stomacului. Dacă aş şti că durerile acestea vor continua maĭ multă vreme, maĭ bine aş voi să mor.

De astă dată Floriana începu să se neliniştească serios.

Guvernanta avea o privire de halucinată ; şi se vedea bine că nu-şĭ exagerează suferinţa.

— Dacă ţi-aş da puţin lapte ? întrebă d-ra Defrau.

— Zadarnic, am încercat eu singură.

— Şi ?

— Durerile mi s'au mărit.

Apoĭ, ca şi cum ar fi luat dintr'o dată o hotărâre, guvernanta murmură :

— Apropie-te, te rog, d-şoară ; vino cât se poate maĭ aproape... Iţĭ voĭ spune ceea-ce cred.

— Lasă-mă să trimit întâĭ după un medic...

— Nu, nu, protestă bolnava ; întâĭ să-ţi spun !

— Atuncĭ vorbeşte, consimţi Floriana.

— Scumpă d-şoară, cred că sunt otrăvită.

Nimic nu poate fi maĭ sinistru decât ideea otrăviĭ, pentru că otrava este arma anonimă a criminaluluĭ las, care loveşte din umbră fără ca cel lovit să aibă putinţa de a se apăra.

Tânăra canadiană se înfioră. Dar în momentul următor, punându-şĭ întrebarea cine ar fi putut s'o otrăvească pe guvernantă, se linişti. D-na Patorne se înşela de sigur.

Dar guvernanta ţinea morţiş la ideea eĭ.

— Da, am fost otrăvită. Iţĭ afirm că numaĭ otrava poate provoca nişte durerĭ aşa de marĭ.

— Dar cine ar fi putut să-ţĭ dea otravă ? reclamă d-ra Defrau.

Guvernanta, fără să stea la îndoială, răspunse cu tonul cel maĭ natural din lume :

— Hangiul Firino.

— Hangiul ?

— Nu ştiŭ dacă a făcut-o cu intenţie; dar îţĭ jur că dânsul m'a otrăvit. Nu mă pot înşela în privinţa aceasta.

Floriana nu putea crede lucrul acesta, şi fără să maĭ ţie seamă de durerile d-neĭ Patorne, încercă să ironizeze :

— Bietul hangiŭ era de sigur gelos de d-ta, şi a voit să se răzbune !...

Dar spre marea mirare a Florianeĭ, d-na Patorne repetă din noŭ, cu cea maĭ mare hotărâre :

— Dânsul m'a otrăvit.

Floriana rămase tăcută.

— Am înghiţit otrava aseară, continuă guvernanta.

— Aseară ?

— Da... limonada pe care am băut-o.

Floriana tresări, cuprinsă dintr'o dată de o presimţire sinistră.

— V'am spus de aseară ce gust răŭ avea limonada, continuă guvernanta... Am băut numaĭ eŭ... Şi dovada este că d-tră nu simţiţĭ nicĭ un răŭ, pe când eŭ voĭ muri.

Şi scoţând un strigăt de durere, biată femee se rostogoli pe perinĭ.

Inspăimântată de acest brusc desnodământ, Floriana alergă spre uşă pentru a chema pe cine-va în ajutor.

In prag însă, se întâlni cu hangiul. Fără îndoială, omul stătuse toată vremea acolo, ascultând la uşă.

— Credeam... veneam să văd dacă nu cum-va senorita are nevoe de ajutorul meŭ, murmură dânsul încurcat.

Floriana se feri să-ĭ facă vre-o imputare ; de altfel în momentele acelea era preocupată să dea cât maĭ repede ajutor bieteĭ guvernante.

— Dute de spune te rog, prietenilor meĭ să vie fără întârziere ; în acelaş timp înştiinţează şi un medic. Sper că trebue să existe vre-un medic la Port-Clarence ?

— Da, da, avem un medic dibacĭ, care locueşte foarte aproape de aci... Mă duc să-l aduc îndată... E un medic minunat... Numaĭ să întindă dânsul mâna, şi bolnavul se vindecă ca prin farmec.

Şi în timp ce cobora scările continuă să laude calităţile mediculuĭ.

Prietenii Florianeĭ, atraşĭ de zgomot, urcau scările, fără să maĭ fi fost nevoe să-ĭ cheme cine va.

După o scurtă examinare, Dick Fann putu constata că starea bieteĭ guvernante era dintre cele maĭ grave.

Faptul acesta, chiar dacă n'ar fi avut o altă semnificaţie maĭ gravă, era destul de îngrijitor prin aceea că-ĭ ţinea pe loc.

Floriana maĭ ales era nespus de nerăbdătoare.

— Cu toate blănurile pe carĭ le.am îmbrăcat, spunea dânsa, tremur de frig.

— Stătea împreună cu Dick pe ţărm, privind cu jind strimtoarea de Bering pe care de mult ar fi trebuit s'o lase în urmă.

— Să ne întoarcem la hotel, spuse Dick.

— Să facem puţină mişcare. Nu sunt de loc grăbită să mă întorc la hotel pentru că-mĭ face rău femeia aceea svârcolindu-se de suferinţă.

Dick nu răspunse. In momentul acela părea că uitase de prezenţa frumoaseĭ fete.

— La ce te gândeştĭ ? întrebă Floriana, sprijinindu-se de braţul tânăruluĭ.

— Mă gândesc la boala necunoscută a guvernanteĭ. Doctorul Dody este un adevărat savant. Şi dânsul mărturiseşte sincer că nu maĭ înţelege nimica.

— D-ta sperĭ că va reuşi ?

— Nu cred. Dar afacerea aceasta mă nelinişteşte grozav, şi din alte puncte de vedere.

— Aşa dar aĭ vre-o teamă ?

— Da, mă tem ; şi mă tem maĭ mult din cauza d-tale... N'aş putea spune anume de ce mă tem. Sunt fără îndoială consecinţele vieţeĭ mele de detectiv. Necunoscutul îmĭ apare totdeauna ca un duşman.

— Aşa, dar boala sărmaneĭ mele guvernante...

— Nu e chiar boala în sine, îl întrerupse detectivul, dar cauza aceste̦ĭ bolĭ, care scapă mijloacelor de percepere ale inteligenţeĭ noastre. Doctorul Dody mi-a mărturisit că în zadar îşĭ trudeşte creerul. De când a fost chemat la patul guvernanteĭ d-tale, omul acesta n'a maĭ închis ochiĭ. Işĭ petrece nopţile răscolindu-şĭ biblioteca, răsfoind prin volume uitate, căutând ceva, un indiciu cât de mic, care să-l poată duce pe adevărata cale. Dar n'a găsit absolut nimic.

— Ce altă concluzie am putea trage de aicĭ, de cât doar aceea că cunoştinţele omeneştĭ sunt foarte mărginite ?..

— Şi dacă e la mijloc vre-o armă nouă a uneĭ mâinĭ criminale ? răspunse detectivul. Dacă e vre-o armă care loveşte în aşa fel, în cât nicĭ chiar medicul cel maĭ abil să nu-ĭ poată descoperi urmele ?

— Cum, întrebă Floriana aproape în şoapte, d-ta, care la început te-aĭ ridicat contra ideiĭ uneĭ otrăvirĭ, admiţĭ acuma...

— Da, admit că poate să fie la mijloc o crimă, o crimă inexplicabilă.

— Dar în ce scop ?... Altă dată îmĭ spuneaĭ că interesul duşmanilor noştri era să ne lase să trăim ; acum ţi-aĭ schimbat părerea ?

Dick clătină din cap cu tristeţă.

— Sunt o serie de fapte, carĭ în cele din urmă, dacă nu voĭ reuşi să le descoper firul conducător, mă vor înebuni.

,,D-na Patorne moare din pricina uneĭ bolĭ care nu se află catalogată în cărrile de medicină. Birtaşul Firino dispare, fără să ne înştiinţeze, şi fără să ne fi furat ceva. Prin urmare, este evident că a fost plătit de alţiĭ.

D-ra Floriana se înfioră. Vedea bine, simţea tot adevărul vorbelor luĭ Dick Fann.

— Şi cine ar putea fi aceĭ alţiĭ ? continuă detectivul. De astă-dată trebue să-mĭ mărturisesc neputinţa ; nu văd, nu ghicesc. Pentru prima oară în viaţa mea mă aflu în faţa unuĭ zid de întuneric aşa de puternic.

Şi toată fiinţa mea este îndurerată din această pricină. Moralmente sunt sigur că mă aflu în faţa uneĭ crime, şi nu pot vedea cine este autorul.

,,Dacă aş fi fost numaĭ eŭ singur în cauză, uşor mi-ar fi venit să-l acuz pe Larmette ; dar aşa trebuia să fim cu toţiĭ atinşĭ. Numaĭ o întâmplare a făcut ca singura victimă să fie biata Patorne. Inţeleg să fiŭ distrus eŭ ; asta înseamnă pentru Larmette un duşman maĭ puţin în calea sa. Dar să te lovească pe d-ta !... Să lucreze el însuşĭ contra propriilor sale interese ?

— Nu cum-va aŭ descoperit urma tătăluĭ meŭ ? întrebă Floriana cu timiditate.

— Nu !... Şi chiar dacă ar fi aşa, ar ucide dânşiĭ pe singurul om care cunoaşte locul de ascunzătoare al corindoanelor ?

— Dar oare însuşĭ acest loc de ascunzătoare, nu poate fi descoperit, printr'o trădare, saŭ printr'un cuvânt revelator, scăpat când-va ?...

— Nu, nicĭ lucrul acesta nu s'a putut întâmpla. D. Defrau n'a încredinţat nimănuia secretul ascunzătoriĭ. Pe carnetul săŭ, cincĭ saŭ şease cifre, lipsite de orĭ-ce înţeles pentru orĭ-care altul, aŭ fost scrise acolo numaĭ pentru ca să se servească în cazul uneĭ lipse de memorie. Larmette n'ar putea reuşi nicĭ o dată să descopere acest loc de ascunzătoare.

— Atuncĭ ?

— Aicĭ e marea întrebare pe care mi-o pun mereŭ, fără să pot găsi un răspuns.

Apoĭ strângând pumniĭ şi exaltându-se,—dînsul care era de obiceĭ totdeauna aşa de liniştit :

— Mi-e teamă. Nicĭ odată n'am avut încredere decât în puterea raţionamentuluĭ. Eĭ bine acum am ajuns să alerg cu imaginaţia peste câmpiĭ, să am încredere în presimţirĭ.

Şi, cu un râs nervos, adăugă :

— Şi ce alta sunt presimţirile, dacă nu nişte visurĭ ale spirituluĭ nevrozat ? Pământul Alaskeĭ îmĭ arde picioarele. Aş vrea să fugim cât maĭ departe, pentru că aicĭ *visez* în fie-care zi că ne apropiem de o primejdie imensă, pe care n'o pot nicĭ defini, nicĭ prevedea. E falimentul raţiuneĭ.

In zadar se încercă Floriana să'l liniştească cu vorbe dulcĭ.

Dick Fann era de astădată cu totul dezorientat.

Părea că nicĭ nu înţelege decât curaj avea nevoe Floriana pentru ca să încerce a'l linişti astfel.

Şi pe când, tăcuţĭ amândouĭ, se pregăteaŭ să se întoarcă la hotel, văzură pe cineva alergându-le întru întâmpinare.

Era Jean.

Ştrengarul se opri în faţa lor şi cu vocea tremurătoare le spuse aceste treĭ cuvinte :

— D-na Patorne a murit.

(Va urma)

Peştera zeiţeĭ Calypso

Peştera aceste̦ĭ zeiţe era de a curmezişul uneĭ coline ; de acolo se zărea marea, câte odată clară şi lucie ca gheaţa, câte odată furioasă şi pornită, grozav contra stâncilor de carĭ se sfărâma în gemete, înălţându-şĭ valurile ca nişte munţĭ.

Dintr'un alt colţ se vedea un râŭ în mijlocul căruia se formaseră insule mărginite de teĭ înfloriţĭ, şi de înaltul plopilor carĭ îşĭ întindeaŭ superbele lor coronamente până în norĭ.

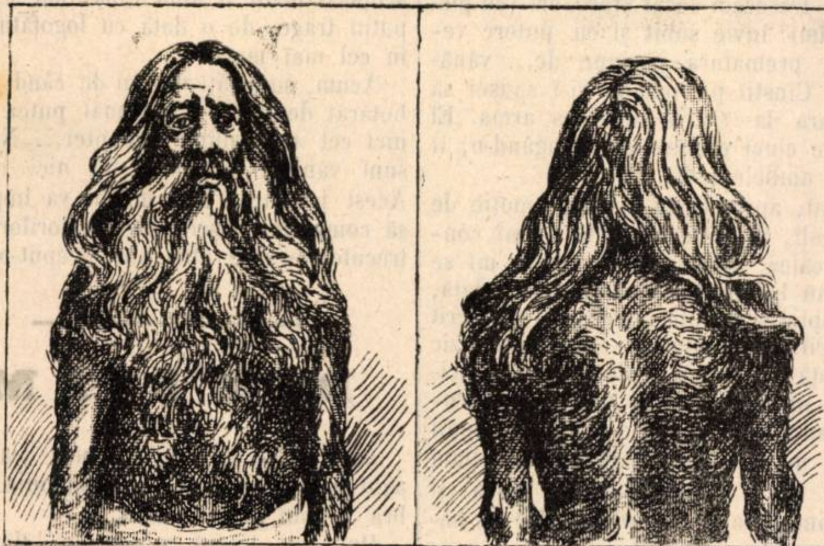
Multele canalurĭ carĭ formaŭ insule păreaŭ că se împreună în câmpie. Unele rostogoleaŭ cu repeziciune apele lor clare, altele aveaŭ o apă pacinică şi stătătoare, altele reveneaŭ în matca lor prin lungĭ ocolirĭ pentru a-şĭ revedea obârşia şi păreaŭ că nu pot părăsi aceste ţărmurĭ fermecate. In depărtare se zăreaŭ colinele şi munţiĭ, pierzându-se din noriĭ a căror înfăţişare bizară se forma un orizont după pofta inimeĭ, pentru plăcerea ochiuluĭ. Munţiĭ vecinĭ eraŭ acoperiţĭ de viţe verzĭ carĭ spânzuraŭ în ghirlade, strugurii străluceaŭ ca purpura neputându-se ascunde sub frunze, şi viţa era copleşită, smochinul, măslinul, rodiul şi mulţĭ alţĭ apomĭ carĭ acopereaŭ câmpia îĭ dădea acesteia înfăţişarea uneĭ grădinĭ marĭ şi frumoase...

Trad. de **C. Dobr.**
(din Chateaubriand).

Un om ciudat

Dacă până acum v'am spus lucrurĭ închipuite, de data aceasta o să vă descriŭ unul adevărat, de şi nu e maĭ puţin ciudat. E vorba de un om, saŭ maĭ bine de un fenomen al natureĭ.

Intr'o zi profesorul Laskowsky din Geneva arătă elevilor săĭ un om acoperit pe păr, ca un urs.

Rham-A-Sama

Rham-A Sama, aşa se numeşte omul-fenomen, avea partea superioară a trupuluĭ acoperită de un păr lung ca de 12 centimetri. Părul capuluĭ îĭ era lung de 40 cm., aproape o jumătate de metru. De alt-fel avea faţa regulată şi nu era de loc în stare de idioţie. Dar ciudăţenia luĭ n'ar fi mare daca ar consta numaĭ în părul săŭ.

S'aŭ maĭ văzut şi alte cazurĭ de acestea. Dar acelea prezintaŭ toate, unele simptome caracteristice.

Rham-A-Sama nu prezintă niciĭ unul din aceste simptome.

După felul luĭ de a fi şi de a se purta, specialiştiĭ aŭ declarat că el e un caz curios de atavism: că el e o rămăşiţă de om primitiv.

Dar atuncĭ unde e asemănarea luĭ cu maimuţa?

— Mare Darwin, ,până acum te-aŭ combătut vorbele, acum încep şi faptele să-ţĭ să-ţĭ răstoarne teoria! Dar privind adânc caracterul omenesc, ţi-se poate da dreptate, Darwin...

D. Iac.

Din vânătorile mele

Eu (să nu mă acuzaţĭ de egotism pe nedrept, căcĭ nu's «actor»,—dar... fiind vorba de mine...) eu—după cum îmĭ voĭ lua curajul — «inima 'n dinţĭ», zice românul—să vă spun,—până ierĭ, de când am hotărîrea atât de nobilă de a'mĭ descrie cinstit (lucru pe cât de rar, pe atât— şi din această pricină — de greu) toate vânătorile întreprinse,—eu am fost, zic, unul din puţiniĭ vânătorĭ cu totul precoce, dar de-o ingeniozitate...—mă rog!

Primul glonte (de pistol) l-am tras, într'una din cele maĭ surâzătoare dimineţĭ ale primăvereĭ mele a şeaptea, într'o scândură mâzgălită cu cărbune şi fixată în douĭ pomĭ din grădina noastră cea mare.

Nu vă maĭ descriŭ emoţia unică prin care am trecut, tremuratul mâinilor şi năvala de gândurĭ nouĭ şi confuze, în minte, din neuitata clipă în care am întins braţul, cu arma strâns ţinută de cele cincĭ degete mititele ale mâineĭ drepte, închizând ochiul stâng şi ţintind cu cel drept punctul mare, negru, făcut între maĭ multe cercurĭ de cărbune! Mi-ar fi şi foarte greŭ, dacă nu chiar imposibil. Două amănunte maĭ uşor de împărtăşit ar fi: 1) în prima secundă a «ochireĭ» mele hazliĭ, când eu întreg eram numaĭ la şi pentru un punct mărişor, negru, şi când arătătorul meu apăsă trăgaciul îmĭ veni să cad, să mă rostogolesc în jos, pe coasta accidentată a grădineĭ, neoprindu-mă decât tocmaĭ în... mijlocul Pământuluĭ; 2) detunătura armeĭ, produsă de... mine mi s'a părut—sfâşitul lumeĭ!

In dup'amiaza aceleeaş zile vrând să repet «tragerea» în semnul pe care 'l evitasem de dimineaţă (primul glonte lovind într'o cracă a pomuluĭ, la un metru de-asupra «ţinteĭ») am plecat din nou în grădina mare, luând de data aceasta *treĭ* gloanţe. «Cu inima cât un purice» luaĭ toate precauţiunile: să nu fiu zărit de nimenĭ, să încarc bine arma şi să... nemeresc punctul negru.

Ajuns în grădină, peste câte-va minute eram cu arma la ochĭ. Cu maĭ puţină emoţie şi spaimă trăseĭ primul glonte pus în ţeavă şi mă căsneam — după ce *răsuflasem* câte-va minute, să introduc al doilea glonte, căcĭ nicĭ cel dinaintea luĭ — ca şi *întâiul* — nu binevoise să şteargă punctul negru, ba ceva maĭ mult, nicĭ scândura n'o atinsese. In clipa când ochiĭ din nou ţinta, auziĭ nişte paşĭ repezĭ dinspre poartă şi 'când întorseĭ capul,—ce să vezĭ! Papă venea tiptil, cu fruntea încreţită, încruntat şi pornit nevoe mare... Lăsaĭ arma jos şi 'l rugaĭ să mă ierte. El însă mă luă de urechĭ şi mi le mângâie puţin, iar apoĭ mă duse în pavilionul din fundul grădineĭ unde mă închise «pe treĭ zile».

Grava abatere însă n'a fost prea răŭ pedepsită. Spre seară mi se dădu libertatea prin o nouă admonestare... teoretică de data aceasta. După câte-va zile, constatând că posed calităţĭ de vânător (!) şi având— maĭ cu seamă — dorinţa cea maĭ mare: de-a trage cu o arma de foc şi de-a nemeri, mă rugaĭ frumos de Alexandru, fratele meu maĭ mare, să mă învete. El, care era un bun şi pasionat vânător, mă luă 'n derizie; dar în aceeaş seară, găsind probabil ceva haz în veleitatea mea de vânător în faşe, îmĭ spuse că de-a doua zi voĭ primi dela el lecţiĭ practice şi teoretice de... tragere la semn.

Timp de aproape o lună, în fiecare dimineaţă plecam cu Alex. în grădina noastră cea mare şi acolo, în faţa unuĭ carton mare patrat şi frumos şi regulat mâzgălit cu cerneală, învăţaĭ eu cum se încarcă o armă cu glonte, cum se ţine, cum se ocheşte şi cum se trage cu ea. Am tras poate opt-zecĭ de focurĭ în cartonul acela mare care mi-a rămas imobil — acelaş — clar zugrăvit în aducerea aminte, plumburĭ din carĭ nu aŭ atins ţinta (cartonul adică) de cât maĭ puţin de a treia parte. După o lună şi jumătate însă am tras într'o singură dimineaţă opt gloanţe din carĭ cincĭ au lovit cartonul aproape de centru. A fost — după cum vă puteţĭ prea bine imagina — o sărbătoare pentru mine, întreagă ziua aceea. Papă, care dezavuase de la început noua-mĭ «învăţătură» şi era nemulţumit şi din pricină că Alex. mă ajutase s'o capăt, fu în acea zi mult maĭ transigent şi făgădui să mă supue unuĭ examen într'una din dimineţile ce urma să vie. Examenul acesta oficial fu trecut cu foarte mult succes. Papă era încântat, aproape. Şi, spre a dovedi satisfacţia egoismuluĭ săŭ, îmĭ spuse că peste vre un an doĭ poate mă va învăţa să trag şi cu o puşcă.

Această perspectivă mă făcu să gândesc tot maĭ mult la un foc de puşcă tras de mine; şi cele două «foc central» din atriumul caseĭ noastre începură să 'mĭ joace pe dinaintea ochilor ispitin-

du-mă cu o putere de nebiruit. Eram, ce e drept, un copil sfiicios și bun, dar... începeam să fiu dominat de o pasiune: scuza multelor mele «abateri» printre cari în cel dintâi rând apare o pușcă frumoasă cu două țevi luată pe furiș în toamna aceluiaș an din panoplia pusă în atrium și dusă în grădina cea mare, împreună cu două cartușe.

In vară, câne puștile fură întrebuințate mai des de Alex., îi făcui rugămintea frățiorului să mă învețe, adică să trag știam eu, dar să mă lase să slobod o încărcătură de alice — măcar într'un stol de vrăbii!..

Fui refuzat în cel mai categoric mod. Ideea, dorința mare de a trage un foc obsedându-mă și mai mult, ajunsei la un moment dat, peste vre-o lună, să cuget la cele mai nostime stratageme prin cari aș putea să-mi împlinesc marea dorință, să-mi satisfac pasiunea nouă și mare ce mă stăpânea.

In fine, ziua aceea — însemnată în viața mea — în care trăsei două focuri de pușcă, sosi. Papă plecase cu Alex. la Sibiu unde trebuia să-l instaleze în școala militară de cadeți; nu venea de cât a doua zi. Pe furiș, acoperind panoplia cu pânza ei ast-fel în cât să nu se observe nici o lipsă, eșii dis de dimineață cu pușca încotoșmănită în două guzete mari așa în cât nu se putea ști că duc chiar o pușcă.

Ajunși în grădină căutai stolul de vrăbii timp de vre-o jumătate de oră prin toată grădina; nu'l descoperii însă Văzând că visul meu, păsările în cari vream să trag, e irealizabil și explicându'mi că vrăbiile aŭ desigur presimțire dezvoltată, așezai din noŭ vechea scândură — de data asta jos la baza pomilor pe cari era fixat cartonul. Frânsei pușca și introduseï ambele cartușe. O nouă emoție — mai mare, însă mai puțin violentă, o altă spaimă și arătătorul dreptei mâini se apăsă in neștire pe cocoș. O detunătură îndoită (apăsasem pe ambii trăgaci) formidabilă, un nor de fum, ecou dublu, și mai îngrozitor,—un tot vag, — și mă trezii—, (nu știŭ dacă era tocmai o jumătate de oră de când trăsesem) mă trezii întins lângă o moviliță de trifoi; ca la un metru și jumătate de unde ochisem..—și uitându-mă năuc în lături nu văzui... pușca!—Era la vre-o cinci metri depărtare. — Ce fusese? Eŭ care nu mai trăsesem, nu știam nici că trebue să ai o anumită forță și poziție, să ții într'un fel anumit pușca la ochi,—nimic nu știam. Trăsesem și pușca ținută foarte liberă în mâini se smucise la apăsarea greșită pe ambii trăgaci, mă izbise cu patul ei în zigomaticul drept, eŭ mă răsturnasemameței, iar ea se dusese la o distanțăde câți-va metri. Nu trebue să vă mai spui că uitându-mă peste un ceas nu găsii mici urmă de alice în scândură...

* * *

— Peste nouă ani de zile și 'n altă țară (uitasem să spun, am copilărit în Brașov) pusei mâna pe pușcă, a doua oară și avui... succes!

Să vă povestesc deci primul meŭ succes de vânător:

Venisem de vre-o săptămână la o rudă a mea în jud. Vlașca, unde are o moșioară pe Argeș. Intr'una din zile, eșind pe câmp, la Argeși, spre a mă scălda, întâlnii un pândar cu o pușcă în mână... Atunci, după zece ani aproape în cari nu mai trăsesem decât arare ori (cu pistolul), îmi învie subit și cu putere vechea și prematura pasiune de... vânător. — Cinstii pe pândar și-i spusei să vie seara la *Curte* să 'și ia arma. El îmi dete cinci cartușe și, frângând-o, îi încărcă ambele țevi.

O luai, aproape cu aceeaș emoție de de demult, în mâna dreaptă, și'mi continuai calea spre Argeș. Ochii 'mi se 'nvârteaŭ însă în toate părțile. De-odată, în apropierea malului Argeșului acoperit de sălcii, o coțofană, — țăranii-i zic ,,stăncuță'' — se apropia 'n sbor obicinuit de una din sălciile mai înaltă. Pusei imediat pușca la ochi, o înțepenii bine în mâini și de umăr (acum știam intuitiv cum trebue ținută o pușcă) și ochii bine bine și — *buuu!* Câte-va bătăi foarte domoale din aripi și — spre surprinderea mea extremă, coțofana se prăbuși din sbor între sălciile de pe mal, pricinuindu'mi prin aceasta o bucurie exaltată și... absurdă. Mă repezii printre burueni și tufe și găsind-o, uitai de bae, de tot și, cu ea în mână, ca un trofeŭ de război, mă îndreptai grăbit spre sat. In drum întâlnii un grup de țărani cari rămaseră uimiți de fapta mea și'mi spuseră că ei pânde aŭ de câte-va zile să omoare o coțofană — trebuindu-le ca o doctorie băbească—și nu mai izbutiseră, fiind greŭ de nemerit. Incântat și mai mult, de admirația țăranilor, cu amorul propriŭ—foarte măgulit,—de și îmi părea nespus de răŭ, le-o dădui însă, căci mă simțeam obligat să le răsplătesc... lingușirile.

* * *

Plecat foarte curând din Vlașca, în Ialomița, și pus pentru moment în neputință de a vâna, pasiunea ce mă cuprinsese iar, și mai cu putere, creștea tot mai mult.

Ast-fel când ajunsei a treia zi lângă râul Ialomița, la un arendaș care 'mi era unchi, primul gând îmi fu la o pușcă — ori cum ar fi fost — prin care să-mi împlinesc pofta nestăpânită de a vâna. O găsii curând, fiind-că unchiul meu avea vre o cinci.

Și eu eram... băiat mare.

Cu pușca aceea care, mi-a fost dăruită de unchiu și pe care o am încă, am făcut isprăvi mari, nevisate. In cele două luni din cea dintâi vară petrecută în județul Ialomița, am împușcat peste o duzină de prepelițe, trei iepuri, două turturele, un cocoș sălbatec, un cocor și păsări mai mici în vie. In a doua vară, timp de o lună jumătate am făcut și mai multe... victime, printre cari se afla și un lup.—Brr! Când mi-aduc aminte de noaptea petrecută într'un luminiș de pădure, cu ochii țintă pe marginea Ialomiței, unde găsisem urme proaspete de lup și unde trebuia să se adape și în noaptea aceea măcar un lup, mă înfior!.. Trei ceasuri am așteptat.

Și când am văzut siluetele a patru lupi apropiindu-se de râu, un văl mi-a acoperit ochii și abia după cinci secunde putui trage, de o dată cu logofătul Ion, în cel mai mare.

Acum, sunt câți-va ani de când m'am hotărât definitiv, n'aș mai putea ucide nici cel mai infim coleopter... Nu mai sunt vânător și n'o să fiu nici odată! Acest principiu însă nu mă va împedica să completez descrierea vânătorilor mele trecute pe care abia am început-o.

Fl.

DIN SIAM

Acum doui ani trecând prin Siam am avut ocazia să asist la ceremonia funebră a unui prinț siamez.

După ce trecui cu căruța, timp de câte-va ore, prin plantațiuni de trestie de zahăr și prin locuri mocirloase, ajunsei în fine la Bangkok.

Un funcționar englez îmi spuse că în ziua aceea se va face arderea corpului alteței sale principele Somdetch-Chowsa-Mahomala-Koan-Phra - Banrap - Parapas-Panraridr-Khulalokunu.

Pe platforma palatului se postaseră o mulțime de soldați indigeni sub un imens polog aurit sub care era un vas de aur unde trebuiaŭ puse rămășițele saŭ mai bine zis cenușa prințului.

Intrarea era păzită de doi bonzi budiști, iar în mijloc vorbeaŭ vre-o zece artiști siamezi despre virtuțile decedatului. Mai la o parte ședeaŭ vre-o 20 de bonzi bătând cadențat în tam-tamurile lor.

La ora 5 sosi regele Siamului pentru a asista la ceremonia funebră. El era urmat de numeroși soldați și ofițeri.

In sunete de surle și trompete, regele intră în pavilionul cel mare unde porunci să se facă un rug.

Rugul fu făcut la moment și cadavrul prințului fu așezat de-asupra lui; regele aprinse rugul plecându-se înaintea coșciugului.

După ce cadavrul fu prefăcut în cenușe, aceasta fu pusă într'un vas de aur. Regele stătea la o parte înconjurat de prinți; mai departe stăteaŭ marii demnitari, ofițerii și străinii printre cari eram și eŭ. Acum trebuia să se facă un fel de loterie adică fiecare din cei prezenți moștenea ceva din averea prințului. Regele desfăcu un sac mare în care eraŭ lămâi și le aruncă în mulțime. Lumea se înghiolдea, se îmbrâncea pentru a prinde fiecare o lămâe. Luai și eŭ

una şi văzuĭ pe dânsa o tăetură. O tăiaĭ şi găsiĭ în interiorul eĭ un tikal, adică o monetă siameză (egală cu 3 leĭ).

— Este averea mortuluĭ în banĭ, care se obişnueşte să se împartă mulţimeĭ, îmĭ zise un domn—după toate aparenţele francez.

In timpul acesta, regele desfăcea alt sac în care eraŭ nişte nucĭ pe carĭ le aruncă de asemenea mulţimeĭ.

Nucile cuprindeaŭ hârtiuţe pe carĭ eraŭ notate numere, era decĭ un fel de tombolă. Fiecare venea cu numărul săŭ şi primea un obiect pe care era acelaş număr.

Astfel toate lucrurile prinţuluĭ fură împărţite şi cât mă priveşte pe mine câştigaĭ o lulea veche. Un domn englez de lângă mine câştigă un inel cu 5 briliante, o doamnă, luxos îmbrăcată, câştigă o vestă veche şi murdară şi însuşĭ regele câştigă o pereche de ciorapĭ.

In sunetul trompetelor regele şi suita sa plecă şi ceremonia funebră, atât de bizară prie ciudăţeniile eĭ, se sfârşi.

W. Ratz.

NOTE ŞTIINŢIFICE

POPULAŢIA PLANETELOR

Ştiinţa e foarte prudentă în ceea-ce priveşte populaţia Universuluĭ. Ea respinge întru totul orĭ-ce ipoteză, orĭ cât de atrăgătoare ar fi aceasta. Totuşĭ nu e maĭ mult de o jumătate de veac de când Herschell şi însuşĭ Arago credeaŭ că soarele poate să fie locuit. Astăzĭ ştiinţa se mărgineşte să se asigure, fie prin observaţiĭ, fie prin judecată, dacă condi-

Locuitorĭ de pe Mercur

ţiunile necesare pentru întreţinerea vieţiĭ se găsesc saŭ nu pe suprafaţa uneĭ planete şi să constate la ce grad de evoluţie a putut să ajungă lumea pe care o examinează.

Cu chipul acesta s'a ajuns la concluzia că Luna, neavând nicĭ apă, nicĭ aer, e foarte posibil să fie cu totul pustie, ca un cadavru ciudat rostogolindu-se împrejurul nostru. Planeta Marte, din potrivă, e foarte probabil să fie locuită ca şi Pământul. Atmosfera eĭ e bogată în vaporĭ de apă; animale şi plante pot să se nască şi să se dezvolte. Dar condiţiunile fizice ale planeteĭ Marte fiind cu totul diferite de cele ale mediuluĭ în care trăim noĭ, vietăţile eĭ trebue să fie şi ele altele decât cele de pe pământ.

Locuitorĭ de pe Saturn

Dar dacă ştiinţa respinge ipotezele asupra populaţiuniĭ a planete lor, imaginaţia noastră nu s'a ţinut legată de ştiinţă. Ea a creat oamenĭ în planete şi nu numaĭ că i-a creat, dar chiar i-a înfăţişat cum ar putea să fie.

Aşa un francez, Fontenelle, spune că în planeta Mercur sunt oamenĭ, dar toţĭ sunt... nebunĭ! Frumoasă lume! Credeam că numaĭ pe pământ sunt nebunĭ! —O, poete, nu maĭ cânta în versurile tale stelele de aur de pe cer. N'auzĭ că multe sunt locuite de nebunĭ?

Alt autor fantazist ne înfaţişează astfel pe locuitoriĭ din Mercur:

,,Oameniĭ din Mercur sunt maĭ micĭ

Locuitorĭ de pe Jupiter

la stat decât noĭ. Eĭ sunt ca acele gândirĭ fermecate pe care ni le facem asupra zefiruluĭ şi a ielelor. Poporul acesta întreg are aripĭ, de carĭ se slujeşte cu cu o graţie şi o agilitate minunaţă''.

Un englez Humphry Davy reprezintă pe locuitoriĭ din Saturn ca pe nişte uriaşĭ, plutind printre norĭ cu ajutorul a şase membre. Aceştia de sigur că nu maĭ aŭ nevoe de aeroplane şi baloane cu cârmă!

Un astronom german Wolf spune că oameniĭ din Jupiter, Uranus şi Neptun ar avea nişte ochĭ uriaşĭ; aceasta pentru ca să poată prinde destulă lumină dela soarele prea îndepărtat de eĭ.

Oamenĭ-muzicĭ

Totdeodată Wolf spune că 'ĭ ar fi de o înălţime uriaşe; aşa ceĭ de pe Jupiter sunt de 5 metri, iar ceĭ de pe Neptun de 57 m.

Om-copac

Maĭ ciudat, saŭ maĭ nebun, de cât toţĭ, dacă voiţĭ, e Nicolas Klimius care în cartea sa ,,Călătorie în planeta Nazar'' ne vorbeşte de nişte oamenĭ-plante şi oamenĭ-muzicĭ, carĭ îl fac prizonier.

De sigur că nimenĭ nu crede spusele acestor fantazişti; de alt-fel poate nicĭ eĭ nu le-aŭ scris cu gândul că oamenii o să-l creadă. Totuşĭ ne place să citim scrierile lor pentrucă sunt atât de ciudate şi de interesante... E o dovadă de puterea fantazieĭ!

Şi tot puterea fantazieĭ omeneştĭ a creat cea maĭ curioasă statistică: Câtă populaţie e în tot sistemul nostru solar? Şi s'a spus că ar fi 363 miliarde de fiinţe carĭ trăesc pe cele opt planete şi douăzecĭ de satelițĭ aĭ lor, şi pe cele 400 de planete telescopice. In această ţifră intră toate vietăţile, şi oamenii şi animalele toate.

... E un proverb, saŭ maĭ bine o zicere: „trist, dar adevărat". Citind cele de maĭ sus schimbĭ zicerea in: „frumos dar neadevărat"!

D. Iac.

IN PAMPAS

Era o zi superbă aceea in care iachtul prietenuluĭ meŭ ajunse în Buenos Ayres. Pe bordul vasuluĭ, decorat ca de sărbătoare, era înşirat tot echipagiul pentru a asista la plecarea luĭ Ienkins, prietenul meu. Opt braţe puternice de matelotĭ ţineau funia cu care era legată şalupa vasuluĭ.

După un ultim salut, Ienkins se scoborî în şalupă şi eu de asemenea. Armele noastre fuseseră puse de mult în şalupă şi de aceea, după ce maĭ scoborâră doui matelotĭ pentru ca să vâslească, plecarăm.

Ajunşĭ la ţărm, matelotiĭ plecară salutând respectuoşĭ, iar noĭ făcurăm semn unuĭ birjar care veni să ne ducă la un hotel. Ne duse la cel maĭ bun hotel din strada principală.

Am vizitat împreună oraşul: piaţa cea mare, catedrala, fortul şi *Bajo*-ul, locul de promenadă al locuitorilor, un fel de Champs Elisées sau Hyde-Parc.

Nu ne fu greu să găsim o călăuză care cunoştea Pampasul şi pentru că englezul meu nu era omul care să se gândească şi să se răsdească, plecarea fu fixată pentru a doua zi.

. . . .

Trenul maĭ flueră odată lung şi apoĭ se opri: eram în oraşul Rosario, aproape de Pampas. Ienkins cumpără treĭ caĭ şi pe la orele 4 dimineaţa o pornirăm călărĭ. O luarăm maĭ întâi în susul fluviuluĭ Parana pînă unde acesta primeşte pe Rio Salado, iar de acolo o pornirăm spre S.-E.

Câmpia părea nelocuită de vre-o fiinţă, numaĭ micĭ pete arătau prezenţa turmelor în depărtare. In urma noastră douĭ călăreţĭ veneau în fuga mare; Ienkins recunoscuse pe unul din eĭ şi îl întâmpină salutându-l. Eu stătusem pe loc; noul sosit era un om înalt şi robust, dar a căruĭ faţă nu o puteam vedea din cauza mareĭ bordurĭ a pălărieĭ ce purta. Insoţitorul său era cu siguranţă un «guio», adică o călăuză. Apropiindu-se toţĭ treĭ de mine, Ienkins ne zise:

— De sigur că nu vă cunoaşteţĭ, decĭ vă voiŭ recomanda:

— Walter R... şi James Broadway.

După ce ne uitarăm unul la altul, începurăm să râdem cum n'am râs niciodată, căcĭ ne cunoşteam de mult; şi râdeam cu atât maĭ mult, cu cât nu ne-am recunoscut.

Potolindu-ni-se puţin râsul, James îşĭ puse pălăria pe ceafă astfel ca să i se vază faţa şi mă îmbrăţişă. Iĭ povestirăm şi luĭ Ienkins că ne cunoaştem de mult, iar el îmĭ spuse că fusese coleg de şcoală cu James. Acum veni rândul luĭ James să ne povestească cum de s'a rătăcit prin Pampas; şi el începu, în felul său, laconic:

— Eĭ, eu am venit să prind animale pentru menagerie.

Apoĭ, adresându-se mie:

— Dacă n'aveaĭ concediu, mergeam amândouĭ; dar şi aşa e bine că te-am întâlnit, căcĭ sunt sigur că o să'mĭ ajuţĭ, astfel ca şeful să fie mulţumit.

Aceasta era pentru el o lungă cuvântare, căcĭ de altfel vorbea numaĭ cu «da» şi «nu».

Spre lămurirea cititoruluĭ, trebue să adaug că pe atuncĭ eram procurator la menageria Hagenbek din Hamburg şi James Broadway era un coleg al meu, cu care obicĭnuiam să călătoresc pentru a prinde animale viĭ.

Toţĭ cincĭ, adică noĭ treĭ şi cele două călăuze, înaintam tot maĭ mult spre sud est, când apăru la orizont unul din faimoasele forturĭ argentine, făcut din lemn, înconjurat cu un şanţ şi vopsit alb, astfel că se vedea dela o depărtare de maĭ multe mile.

Ne urmarăm calea maĭ departe şi după fiecare 2-3 ore dădeam de câte un conac, numit «ranho».

In jurul acestor «ranho»-urĭ păşteau vitele, păzite de vestiţiĭ «Gauchos», aceştĭ cavalerĭ de sânge indiano-spaniol.

Maĭ departe dădurăm peste patru «gaucho» jucând cărţĭ şi având fiecare pumnalul înfipt în pământ, pentru a străpunge imediat pe acela care ar face înşelătorie la joc.

Vizitarăm o colibă de-a lor, care avea o singură intrare, fără uşă şi fereastră, pe care noaptea o astupă cu pieĭ de animale, iar mobilierul e foarte primitiv: un ulcior, un sac cu mâncare, câteva pieĭ in loc de pat şi scaun şi ca arme lasso-ul, bolele şi pumnalul.

Gaucho-şiĭ sunt foarte ospitalierĭ şi de aceea ne rugară să mâncăm cu eĭ. Să refuzăm, nu puteam, căcĭ aceasta ne-ar fi atras o mare ură din partea lor; de aceea primirăm.

După ce mâncarăm, azistarăm la prinderea cailor neînvăţaţĭ. Pentru aceasta patru gauchos îşĭ luară bolele şi lassourile, încălecând pe patru caĭ iuţĭ. Eĭ înconjurară herghelia din patru părţĭ, căutând cu ochiĭ un cal pentru prins. Deodată herghelia o luă la goană şi gauchos-iĭ după ea. Unul din eĭ aruncă bola; cele treĭ greutăţĭ de plumb se încolăciră în jurul picioarelor dinapoĭ ale unuĭ cal tânăr, care căzu tremurând din tot corpul şi făcând spume la gură. Ceilalţĭ treĭ descălicară pentru a ajuta coleguluĭ lor. Bola fu desfăcută şi calul, care se zbătea cu o furie nebună, fu ţinut de nărĭ de şease mâinĭ puternice.

Unul din gauchos-ĭ încălecă, apucându-l de nărĭ şi de coamă. Incepu atuncĭ o luptă pe viaţa şi pe moarte între om şi cal. Calul fugea nebun de spaimă, căutând să arunce pe călăreţ, care la rândul său înfigea unghiile în nărĭ şi pinteniĭ în trupul caluluĭ, care la urmă fu învins şi complet domesticit.

După ce ne luarăm rămas bun de la aceştĭ minunaţĭ cavalerĭ, plecarăm.

La o depărtare oare-care se ivi în drumul nostru un noŭ fort, cu o frumoasă platformă, pe care era arborat drapelul Confederaţiuneĭ argentiniene (alb şi albastru) şi care e înlocuit printr'unul negru, în caz de pericol.

După amiazĭ ajunserăm la «Estancia del voyagero», care era un han, sau maĭ bine zis un fort. Aci hotărîrăm să stăm câteva zile.

Un atac

A doua zi, pe la orele 10, suna telefonul în sala cea mare a estancieĭ.

— Allô, allô! «estancia del voyagero», cine e acolo?

— Eu, hangiul; dar d-ta cine eştĭ?

— Vicento Garcia, fort hibertas; ajutor, ajutor! Atacaţĭ Panqueliĭ cam 2000.

— Rezistaţĭ, in 10 minute acolo; telefonaţĭ şi estancieĭ del Yerbatero.

Câteva comenzĭ scurte şi toţĭ gaucoşiĭ erau pe caĭ. Hotelierul ne recomandă să stăm aci, însă Ienkins luă cuvântul:

— D-ta n'o să porunceştĭ lorduluĭ Ienkins, care face ce voeşte; dar dacă ţi-e frică, staĭ d-ta aci.

Ne pregătirăm de plecare şi hangiul se scuză; apoĭ ne mulţumi căĭ vom ajuta şi noĭ la luptă.

Un om anunţă că a venit încă o depeşă, de astădată la telegraf. Iată ce primi receptorul:

— Ajutor, ajutor! In cincĭ minute suntem pierduţĭ.

Iar manipulatorul nostru răspunse:

— Rezistaţî, rezistaţî! Suntem gata.

Poarta cea mare fu deschisă şi întregul grup eşi ca un vârtej într'un zbor nebunesc. Ienkins, care nu'şî pierduse cumpătul, era în fruntea grupuluî şi calul său pur sang nu fusese cumpărat de giaba: îşî făcea datoria.

In cincî minute eram la locul de atac. Când ne văzură indieniî, începură să urle ca nişte fiare sălbatice şi repeziră asupra noastră. Ce puteam face noî, 50 de oamenî, contra 1500—2000?

Ienkins, eu şi James făcurăm un ocol pentru a apuca pe Panquelî pe la spate, dar nu ne realiza planul, căcî caiî noştri căzură. Inainte de a putea examina care era cauza, eŭ primiî o lovitură în cap şi mă prăbuşiî la pământ.

. . . .

Cât timp am stat leşinat, nu ştiŭ; ştiŭ numaî că, deşteptându-mă, capul mi-era greu şi urechile îmî vâjiau foarte tare. Simţiî că cineva îmî descleştează dinţiî şi'mî introduse în gură rom, apoî iar adormiî.

La deşteptare mă simţiî mult maî bine, mă sculaî şi apoî mi se dete de mâncare. Capul mi-era legat cu o cârpă îmbibată în oţet, ceea ce mă făcu să întreb ce s'a întâmplat cu mine. Hangiul începu:

— Când v'aţî depărtat d-voastră treî ca să apucaţî pe indienî pe la spate, oamenii meî fură înconjuraţî şi legaţî. Zece indienî aŭ aruncat bolele asupra cailor d-voastră şi în acelaş moment fiecare aţî primit câte o lovitură cu patul puştiî. Lordul parase lovitura şi împuşcase treî adversarî, însă ceilalţî şeapte îl culcară la pământ. Indieniî scoaseră atuncî urlete de victorie. Insă deodată apăru un grup numeros de gauchoşî şi 200 de soldaţî republicanî, cu două tunurî micî; fu o luptă scurtă, dar crâncenă. Indieniî fură învinşî şi puşî pe goană, lăsând în urma lor peste 1000 de morţî şi rănitî.

— Dar d-ta unde eraî, îl întrebaî.

— Lângă zid, dar eram legat.

Acum intră şi Ienkins şi James în odae, iar în urma lor veniră maî mulţî ofiţerî. Aflaiŭ că eram în fortul «Libertas». Ofiţeriî ne mulţumiră, apoî ne duserăm cu toţiî la telegraf. Pe hârtia receptoruluî se maî putea citi: «Rezistaţî, rezistaţî»! Iar noî depeşarăm: «Salvaţî»!

*

Două zile după această întâmplare ne aflam cu toţiî la vânătoare, căcî pentru aceasta venise James în Pampas. Am prins o mulţime de specimene de animale în gropî şi curse, pe carî le expediarăm în estancie, unde fuseră închise pînă la sosirea cuştilor din Rosario.

Pe platforma estanciei se înlocuise iar steagul negru prin cel alb-albastru.

A doua zi plecarăm cu toţiî în urările de «călătorie bună» ale hangiuluî, care nu voi să primească nicî o plată.

In dimineaţa zileî de a treia ajunserăm la Rosario şi maî târziŭ în Buenos Ayres, unde furăm salutaţî de echipagiul „Fulgeruluî". După dorinţa luî Ienkins, James aduse cuştile cu animale pe bordul iachtuluî. Ancora fiind ridicată, „Victoria", tunul cel mic al iachtuluî, bubui de treî orî şi plecarăm.

Nu maî descriŭ călătoria pe mare, pentru a nu plictisi pe cititor; mă mărginesc numaî a spune că după treî săptămânî debarcaiŭ la Hamburg, împreună cu James, lăsând lorduluî adresa mea din Craiova unde aveam de gând să mă duc.

La despărţire, priviî mult cu luneta iachtul ce'mî devenise iubit şi mult timp văzuî pe bordul său o batistă fluturându'mî, pînă ce dispăru cu totul.

Wal. Ratz.

TREBUINŢELE UNUI CĂLĂTOR

—

Fie pe uscat, fie pe apă sau în aer, călătorul de orî-ce vârstă şi sex are o mulţime de trebuinţe—chiar atuncî când e plecat numaî pentru câte-va zile din locul luî habitual.

Aşa de pildă, într'o călătorie de plăcere la Constantinopol şi Egipt, trebue să ieî tot ceea ce e de prevăzut că nu veî găsi — cel puţin imediat, prin părţile pe carî le veî explora.

Trebue să ieî, pe lângă un geamantan bine garnisit cu o sumedenie de nimicurî utile, pe lângă îmbrăcămintea potrivită climeî aceleî părţî a Pământuluî, şi numeroase lucrurî absolut trebuincioase, pe carî dacă nu le afli dela vreunul care a călătorit pe-acolo şi a scris poate sau ţi le-a spus verbal, veî da într'un anumit ceas tot ceea ce posezî numaî şi numaî să le capeţî, să le aî tu personal.

La Nord, în Apus, la tropice, pe ocean, la munte, în orî-ce excursiî sau la Polul nord şi în special în atmosferă, călătorul are trebuinţă absolută de anumite lucrurî— caracteristice şi contrariî uneorî, fără de carî totdeauna e bine să renunţî la călătoria cea maî făgăduitoare de plăcerî, de mulţumirî sufleteştî,—de oarece din lipsa acestor lucrurî, fără nicî o însemnătate în aparenţă, nasc desamăgirî dureroase, cauzele atâtor oboselî — psichice maî mult decât fizice, şi lipsa aceasta imprimă în *viaţa* nefericituluî călător care nu i-a prevăzut importanţa şi a ignorat-o, pentru multă vreme, o *blazare* a nădejdeî omeneştî, o tristeţă adâncă, alte urmărî variază în grad şi număr dela un temperament la altul.

Incontestabil însă că cea maî de seamă trebuinţă a unuî călător distins (şi 'n general orî cum ar fi) sunt — baniî. Cu banî acela care simte totdeauna dorinţa vie şi mare în sufletul luî, setea nespusă de *nou*, de necunoscut, îndemn perpetuu de a călători, va fi un om fericit, — cu condiţia principală, bine înţeles, să fie un om de o inteligenţă deosebită, *cult*.

După umila mea părere, omul maî inaintat are prin chiar firea luî, înăscută dorinţa, trebuinţa de-a călători. Şi nu mă 'ndoiesc câtuşî de puţin că toţî oamenii marî, chiar dacă n'au avut putinţa, au avut dorinţa tot maî mare (aceata chiar prin faptul că nu întrezăreau putinţa) de a hălădui prin toate meleagurile grăunteluî cestuia de materie pierdut în nemărginire.

Ştim că în mare parte oamenii de ştiinţă şi toţî mariî scriitorî au călătorit o mare parte din viaţa lor în toate părţile şi împrejurările. Maî ştim de asemenea că de câţîva anî în toată Europa şi la noî în ţară, e un curent sănătos pentru execursiî ştiinţifice şi de plăcere în diferite localităţî frumoase orî istorice.

Vedem că acest curent sănătos şi bun e în progres şi ne bucurăm.

Dar... ca să nu ne depărtăm de subiectul ce ni l'am propus, relativ la trebuinţele călătoruluî,— pentru orîce călătorie fie ea şi maî neînsemnată (în aparenţă), trebue să nu ducî nicî o lipsă, trebue să aî adică tot ceea ce se numeşte o utilitate nediscutabilă: banî, *sănătate*, cultură, simţimânte distinse şi altele multe.

Flint.

CĂTRE CITITORI

—

Anunţăm pe cititoriî noştri că vom publica orî-ce articole interesante prin vitoare la călătorii saŭ vânătorî, ii ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieî, în scrisorî francate, vor fi adresate direcţiuneî **«Ziaruluî Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştî.*

Moda în Herțegovina

Mantaua de plimbare a unei cuconițe căreia nu i se mai văd—îmbrăcată—decât mânile și gura.

DIVERSE

Excentricități. — Ducele de Sutherland a trimis maĭ aniĭ trecuțĭ 8 câinĭ de aĭ săĭ carĭ sufereaŭ de podagră, la băile Treport pentru cură. Direcțiunea băilor era nedumerită: ,,cum să-ĭ înscrie pe acești pacienți cu patru picioare"? In fine a găsit mijlocul, și a scris astfel în lista pacienților: Killa, Bianca, Bob, Florida, Bill, etc., câinii Ex. S Ducelui de Sutherland împreună cu suita și servitorimea. Pentru câinĭ s'a făcut o cabină frumoasă pentru că nu era posibil să-ĭ lase să se scalde împreună cu ceilalțĭ pacienți, maĭ cu seamă că aceștĭ bolnavĭ cu patru picioare nu puteaŭ să poarte costum de bae!!

W. R.

* * *

Bacșișurile milionarilor. — Un băiat de restaurant din New-York a făcut confidențele sale unuia din confrații din Statele-Unite despre generozitatea bogaților clienți carĭ frecuentează stabilimentul. El povestește că a servit într'o zi dejunul luĭ Mr. John Rockfeller — nu acel care trece a fi cel maĭ bogat din lume, ci fiul și unicul săŭ moștenitor. Nota nu se ridică de cât până la doĭ ludovicĭ și fiul nababuluĭ se mulțumi să dea un franc bacșiș.

Această informație pare să fie exactă, căcĭ însuşĭ Rockfeller cu toate cele treĭ miliarde ale luĭ este un harpagon. Altfel e însă cazul luĭ Mr. Andrev Carnegie, generosul filantrop. Acesta a dat de maĭ multe orĭ ca bacșiș un ,,fifty" adică un bilet de 250 de leĭ! Cât despre Mr. I. Pierpont Morgan, ,,regele finanțeĭ din Lumea nouă", el are obiceiul de a zice băiatuluĭ să-și păstreze baniĭ ce aŭ rămas din bancnota dată. Și câte odată i se întâmpla să-ĭ rămâe câte-va sute de de francĭ!

L. Kl.

* * *

Moștenitoare bogată.—Ultima în creștere pe lista rangurilor moștenitoarelor bogate în New-York este Miss Catherine Bradley Bigelow, o fetiță de zece anĭ. Conform testamentuluĭ buniceĭ sale, d-na Ellen Hennesty, moștenește o avere, care e evaluată la 24 milioane coroane. Va pierde însă această moștenire, dacă vre-odată va călători fără însoțirea uneĭ fete saŭ a uneĭ dame de companie cu bună educație, saŭ dacă s'o mărita după un bărbat divorțat saŭ actor.

* * *

Femeea-pachet poștal. — In Liverpol s'a văzut un impiegat poștal ducând pe strade în cărucioara luĭ poștală o femee bătrână. Se părea că e paralitică de picioare. Bietul funcționar foarte impresionat de aceasta, a luat o bucată de drum pe femee cu sine. Astfel publicul a putut vedea satisfăcut pe bătrâna femee șezând în căruța de serviciŭ tocmaĭ la locul unde era inscripția: ,,Poșta cu pachete".

* * *

Sfârșitul coziĭ în China. — Când dinastia Mandschu a venit la Domnie, aŭ trebuit chineziĭ să lase să le crească coada. Acuma, după cum spune o gazetă englezească, trebue ca vremea coziĭ să ia sfârșit, după multe secole. Guvernul a hotărât dispariția coziĭ. El nu vrea adică cu o singură tăetură să taie toate cozile, ci măsura trebue introdusă cât maĭ lent posibil. Va începe cu militarĭ, pe urmă studenții, poliția, în cele din urmă funcționariĭ statuluĭ și așa maĭ departe. Când s'a introdus, coada a fost considerată ca o umilință, și miĭ de chinezĭ și-aŭ datorit moartea purtăriĭ acesteia

D. A. C.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventurĭ senzaționale —

— Urmare —

La masă îmĭ povesti cum își petrecuse ziua pe insulă și cum cumpărase toate felurile de fructe cu intenția de a mi le aduce și a mi le da cu propria eĭ mână.

Când își aminti de primejdia prin care trecuse ochiĭ i se umplură din noŭ de lacrimĭ și apropiindu-se maĭ mult de mine îmĭ șopti:

— Estrela nu uită; veĭ vedea prietenul meŭ că Estrela nu uită niciodată.

Senor Catapanos se apropie de mine și 'mĭ mulțumi în termenĭ foarte măsurațĭ.

Aveam impresia că omul acesta nu își prea iubește copila. S'ar fi putut să mă înșel, s'ar fi putut ca omul acesta să fie unul din acele temperamente recĭ și puțin spontane carĭ nu-și trădează nicĭ odată emoțiunile.

Dar în fața aceleĭ împrejurărĭ, când fică-sa scăpase printr'o minune aproape din gura unuĭ rechin gata s'o devoreze — în fața acestuĭ maximum de groază care ar fi topit și un ghețar,—se putea oare ca un părinte să rămâie nepăsător, și să vorbească cu fraze măsurate?

Am rămas cu ideia că bogatul mexican era un om fără inimă.

Eram acum aproape de sfârșitul călătorieĭ.

Vasul făcuse obișnuitul popas la Havana, în acel port minunat, cu căsuțe zugrăvite în culorĭ răzătoare, cu parcurĭ verzĭ și cu cea maĭ bogată vegetație din lume.

Catapanos se dusese să se plimbe prin port, dar de astă dată Estrela nu maĭ voise să-l întovărășească. Il rugă numaĭ să-ĭ aducă fructe și bomboane dându-ĭ o listă foarte lungă.

Havana este renumită pentru bomboanele și țigările sale.

Estrela rămase cu mine. De un timp mi se părea că o văd oare-cum maĭ tristă; surâsul eĭ discret trăda melancolia.

Cum nu maĭ puteam alerga ca maĭ înainte din pricina picioruluĭ am stat mult de vorbă împreună.

Printre altele i-am povestit și prietenia mea pentru aventuriera Regina. N'așĭ putea spune lămurit de ce am făcut lucrul acesta; dar cred că m'am supus uneĭ nevoĭ imperioase de a pronunța numele Regineĭ, de a vorbi despre privirea eĭ, despre părul eĭ blond, despre ființa eĭ întreagă așa de bizară și așa de dulce.

Sunt momente când nimenĭ nu poate opri graiul inimeĭ.

Estrela a părut foarte interesată de povestirea mea și mi-a pus o mulțime de întrebărĭ, mi-aduc acum aminte unele dintre ele și îmĭ explic ce se petrecuse în sufletul aceleĭ bune prietene pe care mi-o dase numaĭ întâmplarea călătorieĭ mele silite la Vera-Cruz.

— Așa dar maĭ mult decât orĭ-ce o regrețĭ pe dânsa? mă întreba Estrela.

Și eŭ îĭ răspundeam:

— Nu o regret decât pe dânsa. Nu mi-ar păsa de nimic dacă așĭ avea-o lângă mine.

— Ah!...

Exclamația această fu maĭ mult suspinată; atuncĭ n'am băgat de seamă dar acum îmĭ amintesc bine.

Apoĭ Estrela continuă:

— Așa dar cred că aĭ voi maĭ bine să trăeștĭ alăturĭ de acea aventurieră săracă, decât să devii bogat.

— Ar fi trebuit să-mĭ daŭ seamă de rostul aceleĭ întrebărĭ; dar se pare că în clipele acelea, când era vorba despre scumpa mea prietenă facultatea de a raționa lucrurile până în adâncul lor mă părăsise.

— Averea, i-am răspuns, nu este pentru mine decât un cuvânt. Sunt instruit, muncitor și prin urmare voĭ putea trăi cu destulă ușurință. Și pe tema această i-am ținut un întreg curs de filozofie.

Estrela rămase gânditoare.

— E drept, murmură dânsa, că a fi bogat nu inseamnă întotdeauna a fi și fericit.

O gravitate de cugetător încercat se răspândise pe figura tinereĭ fete; veselia eĭ obișnuită părea pierdută într'o ceață îndepărtată.

Ce se petrecea oare în creerul eĭ?

Numaĭ aproape de Vera-Cruz i-am putut cunoaște hotărârea.

Stăteam pe punte și cu un ochian pe care mi-l împrumutase căpitanul, mă sileam să scurtez linia pământuluĭ, care era încă destul de îndepărtată.

Priveam orașul mult maĭ întins de cât cum ar fi reclamat populația sa de abia 30.000 de oamenĭ.

Sub bătaia arzătoare a soareluĭ din golful Mexic,—acel soare de foc care dă naștere în acest punct curentuluĭ Golf-Stream — orașul apărea ca o oază pierdută în mijlocul uneĭ pustiĭ.

Și mult maĭ departe, în urmă, schițând pe întinderea ceruluĭ albastru contururĭ de aur, se profilaŭ munțiĭ pe carĭ trebuia să-ĭ trecĭ pentru a ajunge în marele platoŭ central mexican.

— Muntele de colo, care este cel maĭ înalt, e capul Perota; în acest punct se află hacienda pe care o locuesc.

Era Estrela.

— Tatăl meŭ îțĭ va propune să ne întovărășeștĭ, continuă dânsa fără să-mĭ lase timp să răspund. Tatăl meŭ este un om foarte ospitalier; — să nu-ĭ spuĭ că ți-am vorbit despre aceasta, dar te rog să respingĭ propunerea...

— Aceasta este dorința d-tale?

— Da.

Și cu o melancolie pronunțată adăogă:

— Acum o lună așĭ fi făcut totul pentru ca să te conving să viĭ cu noĭ; dar de când mi-aĭ salvat viața cu prețul viețeĭ d-tale...

I-am adresat o privire întrebătoare. Dânsa și-a dus degetele la buze recomandându-mĭ tăcerea. Apoĭ cu un accent pe care nu l'așĭ putea reda, adăogă:

— Nu e așa că tatăl meŭ nu va afla nicĭ odată convorbirea aceasta?... Poate părăsi cine va cu maĭ multă ușurință Vera-Cruz de cât hacienda Perota.

Și fugi lăsându-mă uimit.

Ce însemnaŭ ultimele eĭ cuvinte? Fără îndoială că ținta mea nu putea fi alta decât să părăsesc cât maĭ repede Mexicul pentru a mă întoarce în Franța. Dar cum se făcea că Estrela, care n'avea de unde să-mĭ cunoască planurile îmĭ dădea un sfat așa de conform cu logica situațieĭ mele?

Pe când mă gândeam la toate acestea, senor Catapanos se apropie de mine și cu multă amabilitate îmĭ propuse să-l întovărășesc.

— Așĭ fi încântat îmĭ spunea dânsul dacă așĭ putea contribui cu ceva să ușurez aclimatizarea d-tale în Mexic.

Un moment am stat la îndoială, îmĭ era teamă să rămân din noŭ singur. Dar îmĭ amintiĭ de vorbele Estreleĭ, și răspunseĭ cu aceeaș politeță:

— Rudele mele, domnule, aŭ hotărât că trebue să mă opresc la Vera-Cruz, în hotelul Diligencias. Și eŭ am datoria să mă supun. Vă rog să credețĭ că sunt foarte întristat, dar nu pot primi.

Senor Catapanos îmĭ aruncă o privire pătrunzătoare; apoĭ cu obișnuita-ĭ nepăsare îmĭ răspunse:

— Nu pot decât să aprob frumoasele d-tale sentimente. Amintește-țĭ însă că dacă vre-o dată veĭ voi să mă vizitezĭ va fi destul să-mĭ trimețĭ câte-va rândurĭ, pentru ca să te pot aștepta cu trăsura în stația Jalapa.

Cu aceste cuvinte se despărți de mine după ce îmĭ strânse maĭ întâi mâna cu putere.

Rămas singur mă simțiĭ cuprins de o neliniște vagă.

Aveam presimțirea că sunt centrul uneĭ intrigĭ pe care nu o puteam lămuri.

Fermierul mexican voise să mă atragă pe proprietățile sale; Estrela mă rugase să nu l urmez.

Nu mă puteam îndoi că binele era de partea Estreleĭ.

Oare fata aceasta împreună cu tatăl eĭ, cunoșteaŭ situația mea socială; știaŭ dânșiĭ că eram persecutat, exilat, urmărit de numeroșĭ dușmanĭ?

Vasul ancoră în port. Senor Catapanos și fica sa veniră să-șĭ ia rămas bun de la mine.

Estrela îmĭ sări de gât și mă îmbrățișă cu căldură șoptindu-mĭ la ureche:

— Estrela nu va uita niciodată.

In clipa următoare căpitanul se apropie de mine.

Imĭ prezentă un individ îmbrăcat într'un costum curios. Era reprezentantul hoteluluĭ Diligencias.

— Am voit să mă achit până la capăt de angajamentul pe care l'am luat. Nu e așa că te veĭ duce cu omul acesta la hotel?

— Fără îndoială.

Căpitanul păru foarte mulțumit de răspunsul meŭ.

— Pentru mine totul este să-mĭ fac datoria, adăugă dânsul; pe urmă eștĭ liber să facĭ ce vreĭ.

M'am despărțit de navigatorul mexican în termenĭ foarte prietenoșĭ; cred că omul acesta nutrea pentru mine o simpatie adevărată.

Câte-va momente după aceea eram pe cheĭ insoțit de călăuza pe care mi-o dase căpitanul.

— Senor îmĭ zise servitorul hoteluluĭ Diligencias, vă înștiințez că mă numesc Monico și că sunt la ordinele escelențeĭ voastre.

— Eĭ bine, Monico, să iuțim pasul; așĭ vrea să ajung maĭ repede la hotel și să mă izolez în camera mea.

— O, Santa Guadelupa! întreg apartamentul No. 1 este la dispoziția excelențeĭ voastre; a fost reținut printr'o cablogramă specială.

— Ah!

— Atât am putut răspunde. Un apartament special pentru un călător n'avea nicĭ un fel de bagaj, care n'avea nicĭ banĭ și nicĭ o legătură în ținut.

Ca într'o fulgerare mi-am întrevăzut toată situația. Dacă misterioșiĭ meĭ persecutorĭ nu avuseseră grija să plătească pentru mine, avea să mi se înscenezе fără îndoială un proces de escrocherie.

Un moment mi-a venit ideea să fug, dar m'am gândit că oameniĭ aceia mă puteaŭ opri și atuncĭ situația îmĭ devenea și maĭ grea.

Tot gândindu-mă la modul cum așĭ putea scăpa din încurcătură, mi-am adus aminte de consulul patrieĭ mele.

Mă voĭ duce la dânsul și iĭ voĭ cere să mă repatrieze.

Fără îndoială că în Franța aveam să o regăsesc în acelaș timp și pe Regina și apoĭ acolo eram în țara mea.

Ușurat de aceste gândurĭ am pătruns sub boltă.

Patronul păru oare-cum surprins de această intreare.

Era un om de vre-o patruzecĭ de anĭ, care de și vorbea destul de bine limba spaniolă; își trăda însă îndată origina, prin puternicu-ĭ accent italian.

— Este obiceiul, senore, îmĭ zise domnul acesta, ca să se achite prețul uneĭ săptămânĭ, chiar a doua zi după sosirea în hotel. Adică, a doua zi, numaĭ în hotelurile carĭ aŭ patronĭ maĭ delicațĭ; alt-fel se plătește îndată.

Cu un sfert de oră înainte aș fi rămas încurcat în fața aceteĭ cererĭ. Acuma însă, eram susținut de ideea consuluiuĭ liberator.

— E un obiceĭ frumos, domnule, am răspuns eŭ, cu toată seriozitatea. Mă voĭ conforma în totul regulelor hoteluluĭ; vă puteţĭ prezinta nota de plată mâine.

Sprincenele d-luĭ Eufrasis Morteris — acesta era numele individuluĭ, — se încrețiră.

Fără îndoială, liniștea mea îl nemulțumea.

Nu făcu însă nicĭ o observație. Monico se apropie din noŭ, înclinându-se cu respect:

— Dacă domnul voește să mă urmeze, apartamentul No. 1 este gata să-l primească.

O cameră de dormit, un salon și o sală de bae compuneau apartamentul No. 1; nicĭ odată nu fusesem găzduit într'un asemenea lux.

Nicĭ odată?.. Oare nu maĭ era în creerul meŭ nicĭ o amintire din acele vremurĭ îndepărtate când fusesem scăpat dela o moarte sigură de d. Brasset?

Pe vremea aceea eram principe de Valberyl și locuiam, fără îndoială, în vre-un palat luxos.

Bănuiam numaĭ lucrurile acestea; îmĭ spuneam că așa trebue să fie, dar mintea mea nu păstra nicĭ măcar cea maĭ vagă amintire.

... In curând însă mi-am adus aminte că trebuia să pun capăt visurilor. Venise momentul acțiuneĭ.

Trebuia să mă prezint neîntârziat la consulatul Franțeĭ, care singur putea să mă scape din încurcătură și să mă repatrieze.

In vestibul m'am întâlnit din nou cu patronul hoteluluĭ.

— O plimbare prin oraș mă va face să'mĭ uit lunga călătorie pe mare, iĭ strigaiŭ cu voce tare, trecând pe lângă dînsul.

Monico, care fuma liniștit lângă poartă, se sculă repede și mă întrebă:

— N'are nevoe domnul să'l însoțesc?

— Nu, mulțumesc.

Am mers drept înaintea mea și apoĭ am apucat pe prima stradă laterală. Când fuĭ sigur că ceĭ dela hotel nu mă maĭ puteau vedea, am oprit un trecător și l'am rugat să'mĭ arate încotro se află consulatul Franțeĭ.

Omul mi a arătat cu cea maĭ mare politeță și după ce i-am răspuns în acelaș mod, am urmat calea indicată.

In sfârșit iată consulatul: pavilionul tricolor fâlfâe în aer, — nu maĭ poate încăpea decĭ nicĭ o îndoială.

E o casă drăguță, albă, înconjurată de o grădină frumoasă.

Când să apăs soneria dela poartă, un *peon* (servitor indian) se ivi dintr'un colț și mă opri:

— Nu intra, tinere, dacă voeștĭ să nu ți se întâmple o mare nenorocire.

Am rămas înlemnit.

Necunoscutul continuă:

— Sunt cruțațĭ numaĭ aceia carĭ se înclină; dar pentru aceia carĭ se împotrivesc nu e nicĭ o milă.

Și cum eu voiam să'l dau la o parte cu un gest violent, dînsul continuă fără să se turbure:

— Ce ți se cere? Numaĭ un răgaz de opt lunĭ. Supunerea te va salva. Stăpâniĭ ar putea să te ucidă; dacă te veĭ supune însă, ițĭ vor asigura o viață ușoară și fericită.

— Dar ce voițĭ să fac?

— Să rămâĭ la Vera Cruz pînă la 20 Iulie, dată când împlineștĭ optsprezece anĭ.

Optsprezece anĭ!.. Imĭ amintiĭ repede de condițiile documentuluĭ pe care mi'l adusese Regina la Havre.

Și oameniĭ aceștia puteau crede că mă voiŭ resemna fără să lupt?.. Haida de!..

Făcuĭ un pas înainte. Peonul înălță din umerĭ.

— Aceia pe carĭ madona i-a condamnat, pășesc eĭ singurĭ spre moarte, murmură dînsul.

Așa dar omul acesta îndrăznea acum să mă amenințe; asta era prea mult!

Imĭ aduceam aminte că după condițiile contractuluĭ cu Maffia nu puteam fi asasinat pînă ce nu voiŭ fi împlinit vrâsta de optsprezece anĭ. Și fără să mă gândesc că făceam o imprudență, răspunseĭ peonuluĭ:

— Timp de opt lunĭ încă nu mă tem că voiŭ fi asasinat.

Omul râse cu poftă.

— Vorbeștĭ ca un novice, răspunse dînsul. Nu e nevoe să fie ucis cineva pentru ca să moară. Poate interveni numaĭ o simplă întrebare supărătoare... O casă care ia foc, o luntre care se răstoarnă, un zid care se prăbușește, și așa maĭ încolo...

Amenințarea deghizată care se ascundea în aceste cuvinte, mă făcu să tresar.

Omul acela avea dreptate: viața mea nu era de loc în siguranță.

M'am oprit din noŭ și am întrebat furios:

— Dar în sfârșit ce voițĭ de la mine?

Omul râse cu poftă.

— Ah! murmură dânsul, dacă d-nul ar fi consimțit să se ducă la hacienda Parote!...

(Va urma)

TOȚI ABONAȚII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azî, la următoarele marî și de valoare premiî:

1) **O sobă «Godin» No. 3,** cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare,** cu 2 țevî, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard.**

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard,** modelul cel mai noŭ, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie,** cal. 22, **Pieper-Bayard,** semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman,** 44, calea Victorieĭ, furnizorul Curțeĭ Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuță de toaletă,** cu oglinzĭ de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablourĭ.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer,** str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ;**

10) **Una chisea de argint de China,** foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat,** calea Victorieĭ, 53.

11) **Un gramofon perfecționat;**

12) **Una mandolină,** din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder,** calea Victorieĭ, 54.

13) **Una fructieră,** argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon,** B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil,** cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann,** strada Lipscanĭ, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 lunĭ la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 lunĭ la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorțĭ, abonaților «Ziaruluĭ Călătoriilor».

Prețul abonamentuluĭ leĭ 5 p. un an, 2.60 p. 6 lunĭ.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL"

Cu începere de astăzĭ, ziarul „Universul" oferă abonaţilor săĭ următoarele marĭ şi de valoare premiĭ :

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonaţiĭ noştri, în posiţiunea cea maĭ încântătoare a Sinaeĭ, pe str. Furnica

UN DORMITOR de BRONZ

foarte elegat, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICĂ MARCU", Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

ŞI

Un salonas modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala", Marcu Dettelkremer, strada Carol, No. 62

Un mare piedestal de marmoră sculptat pentru florĭ

Una bicicletă, o puşcă de vânătoare şi

Un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zissman, calea Victorieĭ, 44

Un gramofon perfecţionat şi

Una vioară sistem Stradivarius cumpărate de la marele magazin Jean Feder, calea Victorieĭ, No. 54

Un flaut ornat cu fildeş cumpărat dela magazinu *La Harpa*, c. Victorieĭ 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat şi

O pereche cerceĭ cu 6 pietre de diamant cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colţeĭ"

Una pendulă de perete artistic lucrată bătând orele

O elegantă pendulă de biuroŭ şi

Două fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie şi bijuterie Theodor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Un inel de damă cu piatră antică de valóre

10 tablourĭ aquarele

Şease ceasornice pentru bărbaţĭ

Şease ceasoarnice „Réveil"

20 abonamente pentru 6 lunĭ la ziarul „Veselia"

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Călătoriilor.

Cu toate că acordă aceste marĭ premiĭ, „Universul" mènţine aceleaşĭ preţurĭ de abonament, adică :

Leĭ 18 pentru un an; leĭ 9.15 pentru 6 lunĭ; leĭ 4.65 pentru treĭ lunĭ.

Abonaţiĭ maĭ primesc gratuit „Universul Literar", iar ceĭ ce se abonează cu începere de azĭ maĭ primesc un volum din :

Memoriile Regeluĭ Carol I

Spre a participa la aceste premiĭ, abonaţiĭ pentru un an primesc 30 bonurĭ : pe 6 lunĭ 14 bonurĭ ; pe 3 lunĭ 5 bonurĭ

Anul XII. - No. 691. 10 BANI IN TOATA ȚARA Mercuri 4 August, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Duelul a fost cu totul emoționant. — (Vezi pag. 4520).

Duelurile lui Maha Tofah

Ultima rămăşiţă a tribului Mandanilor avea ca şef pe Maha Tofah-omul cel mai popular al tribului şi, în acelaş timp, cel mai inteligent.

El mai avea pe lângă calităţile sale morale, o frumuseţe puţin ordinară; se mai putea spune apoi că era cel mai viteaz «cacic» al Mandanilor. Maha Tofah era un faimos războinic; el purta în zilele de sărbătoare un fel de manta gigantică, fabuloasă, pe care erau desemnate scene reprezentând principalele fapte de vitejie ale sale.

Această specie de haină unică în felul ei, era purtată cu mândrie de şeful mandan şi ori întreba, el explică tot rostul picturilor. Primul desen reprezentă doi oameni; unul dintre ei ţine în mână un scalp pe când cel-l'alt, aruncat jos; întindea braţele în semn de durere. Acesta desen explica un duel ce avusese cu şeful Siuxilor din care eşise victorios Maha Tofah. Omul cu scalp după cum a ghicit şi cititorul era şeful Mandan.

* * *

Intr'o zi un şef din tribul Ricărilor, războinic renumit dar gelos de reputaţia bravurei pe care Maha Tofah şi-o stabilise printre mandani şi printre alte triburi, îl provocase, după felul eroilor din antichitate, la un duel. Provocarea fu primită şi, în faţa unui mare număr de războinici, din ambele triburi, Maha Tofah străpunse în luptă, cu lancea, corpul adversarului său. Acest episod însemnat din viaţa şefului mandan e subiectul celei de a doua ilustraţii de pe manta, reprezentând pe Maha Tofah înfigând lancea în corpul adversarului.

Altă dată Maha Tofah fusese părăsit de războinicii săi într'o ciocnire furioasă cu Ricarii. El avu forţă de a susţine o luptă viguroasă cu un şef Ricar pe care-l omorâ cu o lovitură de puşcă şi reuşi a pune pe fugă vre-o 50 de războinici cari îl înconjuraseră.

Această scenă, puţin banală, este simplu figurată printr'un individ care trage o lovitură de puşcă într'un altul care a căzut ca să nu se mai scoale.

A patra scenă zugrăvită pe haina lui Maha reprezintă un şel schen ţinând în mână un obiect rotund, dantelat împrejur, având înfăţişarea unui soare de focuri de artificii; aceasta reprezintă o magnifică haină de piele de bizon al cărei proprietar devenise Maha-Tofah ucigând pe posesorul acesteia.

* * *

Intr'un timp Mandanii se aliaseră cu inamicii lor Ricarii contru Siuxilor cari năvăliseră în ţinutul lor. La prima ciocnire Ricarii o luară la fugă, lăsând pe Maha-Tofah singur, numai cu vre-o duzină din războinicii săi pe câmpul de luptă. El descălică de pe cal şi încurajând pe cei rămaşi, începură un foc iute şi nimicitor în cât Siuxii înspăimântaţi, o luară la fugă crezând că Manitu (un spirit-zeu indian) e înfuriat contra lor.

El este reprezentat, pe manta, cu capul ornat de o superbă coafură din pene de vultur, având ceva pe figură, ca o creastă de cocoş şi rezemând puşca de calul său, gata să dea foc. Al şaselea desen de pe mantaua lui Maha-Tofah reprezintă, cât se poate de simplu bine'nţeles, un om cu mâinile încrucişate ţinând în mâna stângă o puşcă.

El are înfipt în piept o lance şi o săgeată, care l'a străpuns prin spate. Acest om, ast-fel maltratat, nu era altul de cât fratele lui Maha-Tofah, ucis mişeleşte de şeful războinicilor din tribul Ricar, foarte renumit pentru abilitatea sa. Maha-Tofah scoase săgeata şi lancea din cadavrul însângerat al fratelui şi-l îngropă, jurând lui Manitu că fratele său va fi răzbunat. El văzu cui aparţinea lancea. Adună deci pe toţi bătrânii satului şi descoperind crima şefului Ricar, zise: —Maha Tofah va lovi pe Coyot sau va muri ca un viteaz şi va merge să vândă bizoni la Manitu în ţara bucuriei şi a veşniciei. Deci el se travesti cu totul şi plecă străbătând o sută de mile şi ajunse a doua zi pe noapte aproape de lagărul ricarilor.

După ce îşi fixă sigur în minte poziţia vig-vamului inamicului său pătrunse, deghizat cum era, în lagăr. El se instală liniştit lângă alţi ricari printre cari era şi şeful lor, fără ca acesta să pară jenat de această vizită nocturnă (aceasta intră între obiceiurile triburilor indiene). Apoi când Maha Tofah se gândi că inamicul său dormea, se strecură în cortul său şi îl usise, în somn, printr'o lovitură cu lancea care fusese ucis însuş fratele său. Apoi el se furişe afară din lagăr şi călători numai noaptea, furişându-se prin păduri şi ierburi înalte, spre a se păzi de urmărirea ricarilor, şi în 3 zile ajunse la satul său. Acolo înălţând scalpul duşmanului pe vârful lancei sale, el strigă tuturora: Priviţi scalpul şefului ricar care a omorât pe fratele meu care este răzbunat!

* * *

Bravul Maha-Tofah era — după cum am spus — un faimos războinic şi el dovedi aceasta în următoarea împrejurare:

O bandă de 160 de războinici din tribul Chienilor năvălind într'o noapte în jurul satului mandanilor răpi un mare număr de cai şi omorâ un mandan căruia i luă scalpul. A doua zi, dis-de-dimineaţă Maha Tofah care era încă tânăr — cu renume însă — strânse cinci-zeci de războinici şi plecă în urmărirea duşmanului pe care-l ajunse tocmai a doua zi. La prima combatere, Chienii făcură ravagii, astfel că mandanii văzându-se în faţa unor duşmani de 3 ori mai numeroşi de cât ei, vrură s'o ia la fugă. Maha Tofah îşi opri calul şi întorcându-se spre războinicii săi le zise:

— Ei cum! i-am urmărit 2 zile ca un câine şi acum să fug dinaintea lor în momentul luptei? Lancea lui Maha Tohaf totdeauna a fost tare în mâna lui şi el n'a fugit nici o dată din faţa duşmanului. Dacă voiţi să fugiţi, duceţi-vă! Dar să ştiţi că dacă mă părăsiţi eu mă voi lupta singur.

Aceste cuvinte mândre ajunseră la urechile şefului Chienilor. Şeful trupei înaintă atunci:

— Cine eşti tu care te ai încumeta să lupţi singur contra noastră întrebă el?

— Eu sunt Maha Tofah, şeful bravilor Mandani.

— Da? am auzit că eşti un faimos războinic. Ei bine! vrei să primeşti o luptă cu mine la care războinicii noştrii vor privi numai? Este un şef acela ce adresează cuvintele acestea lui Maha Tofah.

— Piveşte, răspunse celalt, scalpurile dela lancea mea şi penele dela capul meu.

— Bine răspunse Moha-Tofah, şi se apropie.

La rând, începură cu puşca, cu laso-ul, şi apoi cu cuţitul. Simultan, amândoi se repeziră unul contra altuia cu furie.

Şeful Chien scoase cuţitul. Punând mâna la centură, Maha-Tofah văzu că în vălmăşagul luptei pierduse cuţitul. (Vezi ilustraţia) Nu'şi pierdu, totuşi curajul; el pară primele lovituri cu arcul apoi repezindu-se apucă mâna duşmanului care ţinea cuţitul în ea şi o ţinu strâns. Amândoi se învârtiră pe jos turbaţi, ca nişte fiare. Chienul, aproape sigur de victorie, vru să apuce cuţitul cu cea-l'altă mână. Când de o data Maha-Tofah repezi mâna şi zmulgându-i cuţitul din mână îl înfipse până în prăsele, în pieptul şefului chienilor şi apoi repede, tăindu-i scalpul şi i-l flutură învingător în aer.

Acest duel e şi el reprezentat pe mantaua lui Maha-Tofah în scena din momentul când şeful mandanilor voia să apuce cuţitul din mâna duşmanului său.

Trad. de **L. Klar.**

O EXCURSIUNE

...Valea Teleajenului a fost oropsită de împrejurări. Când la 1867 M. S. Regele își căuta un loc de vară, un incident neplăcut, făcu ca această vale, care e mult mai populată decât Prahova și avea un drum mare și ușor spre Brașov să fie dată uitării, spre a fi privilegiată valea Prahovei.

Inainte de a fi linia ferată Ploeștî-Predeal, valea Teleajenului era cea mai preferată cale de comunicație între Ploeștî și Brașov. Prin Bratocea se mergea la vechea vamă a brașovenilor.

Această vale largă și cu drum sigur, esplică și existența vecheî cetățî a Teleajenuluî, ca și luptele purtate pe aci,— ne gândim spre exemplu la aceea purtată de Ștefan cel Mare, la aceea a luî Radu Vodă Șerban care învinse pe tătarî în 1602 la Teișanî, lângă Vălenî, etc.

De câțî-va anî soarta eî pare a se schimba, trenul începe a-șî împrăștia groșiî săî norî de fum și pe valea Teleajenuluî !

Aceasta până la Vălenî. De aci în sus natura e neatinsă în sălbăticia eî de mâna profanatoare a civilizațieî.

O excursiune în susul Teleajenuluî, pornind din Vălenî, e deci una din cele maî frumoase și maî interesante totodată.

* *
*

Ne pregătim de plecare. Frațî despărțițî de sânul patrieî mume, ne însoțesc în număr mare. Părăsim Văleniî numaî pentru treisprezece ore ; seara la orele 7 și jumătate va trebui să ascultăm cursul de sociologie ținut de eminentul profesor V. Aman. Surugiul e dispus să ne pue pe 12 în largu-i vehicul ! Urmează așezarea tradiționaleî «codârle» și apoi : «mâna» !

Pornim pe soseaua din spre Miază-Noapte a orășeluluî Vălenii-de-Munte în sunetul plin al clopotelor de la caiî diligențelor noastre. Pare că suntem cu un secol în urma !

E o însuflețire generală ! Soarele începe să-și picteze orizontul ! Casele curate ale Vălenilor se răresc din ce în ce. Lanuri întregî despart cele două mogâldețe de case de colo, carî abia pot fi zărite din marea de verdeață. Calea e ușoară, mergem printre semănăturî bogate, mergem pe câmp deschis ! In fund de zare, spre miazănoapte, se proiectează fălnicele culmi ale munților Teleajen.

Trecem apa Dragomireî și intrăm în Homorăcî ; e prima verigă din lanțul de sate frumoase — Homorăci, Isvoarele. Măneci-Pamânteni și Măneci-Ungureni— care înaintează până sub poalele «Clăbucetuluî». Gospodăriile sunt minunate ; casele curate, cu cerdace largî, cu grădinile și livezile bogate !

Copiiî, drăguțî și din belșug, ies înaintea trecătoruluî, gesticulând din mânî și cu surâsul desenat pe îmbujorațiî lor obrăjorî.

Profesorul din Blaj e încântat de această drăgălășenie și sănătate.

— Aceștia *da*, sunt și vor constitui neamul românesc ; în aceștia e întrupată speranța unor oamenî maî bunî.

Cuvintele luî ne înduioșează ; femeile apar mândre cu cămașile lor înzăpezite, deși par a fi renunțat la cătrința lor, înlocuind-o cu o neplăcută fustă de târg. Bărbațiî păstrează portul lor muntenesc, maî puțin încărcat de cât al muscelenilor și dâmbovițenilor !

Lăsând în urma noastră Mânecî, (împărțite în Mânecî-Pamântenî, vechî locuitorî din «Țară» și Mânecî-Ungurenî, mocanî trecuțî de peste granița), satul cel maî subt munte, șoseaua județeană, ce merge către mănăstirea Suzana-Cheia-Brașov, părăsește locurile joase. Maî avem încă 12 chilometri de mers până la Suzana. Valea Teleajenuluî devine strâmtă, prăpăstiî marî se deschid în dreapta, iar drumul ni se arată în cotiturî multiple.

Teleajenul mânios, vuește jos. Valea ne deșterne tablouri încântătoare; lanțul munților tăcuțî, îmbrăcațî în verdeața, formează pretutindenî padurî dese în inima cărora se pierd potecî întortochiate. După două ore de drum peste dealurî tăiate de cursul mic și svăpăiat al râușoareîor răsar din desiș înaintea noastră, turnurile mânăstireî Suzana care e așezată pe un dâmb sub care șipotesc, asvârlindu-se în Teleajen, părâul Stanca din dreapta și Iepurașul din stânga.

Biserica, de o înfățișare senină, e înconjurată de case curate și plăcute ca înfățișare.

Mânăstirea e strejuită din toate părțile de coamele gigantice ale munților. Astfel la Apus zările sunt închise de înalțimea «Bobuluî mare»; spre Miaza-zi se ridica fruntea întunecoasa a «Nebunilor», iar înapoia sfântului locaș, departe, aflăm înfățișarea sălbatecă a «Clăbucetuluî».

In amenințarea vârfurilor muntoase, în freamătul codrilor și în susurul de ape, își petrec viața tihnită cele șasezeci de ființe femeeștî carî trebue să trăiască numaî în liniștea și dragostea, de a servi Divinului Creator ! Această mânăstire poate fi considerată maî mult ca așezământ ardelean ! Inscripția nouă arată că Suzana Arșicu a făcut la 1740 o biserică de lemn, care a fost recladită din piatră la 1840, cu ajutorul Logofătului Filip din Văleni (în Văleni exista biserica Filip) stareța fiind Suzana Albulețu și ea o reparație de seamă s'a făcut în 1880, cu ajutorul brașovenilor Frangulea, N. Perlea și D. Pitiș, stareța fiind Natalia Perlea (brașoveancă).

Astă-zi chiar o bună parte din maicî sunt ardelence ! Dânsele se îndeletnicesc maî mult cu prepararea dulcețurilor de zmeură, cu țesutul scoarțelor și a desuluî mohair negru și cafeniŭ. Credem că li s'ar putea îndrepta atențiunea spre o activitate și maî rodnică. Maica starița după ce ne dă câteva lămuriri, ne îmbie cu cărțî poștale ilustrate în scopul ajutorăriî sfinteî mânăstiri, spre a ridica în acest sfânt locaș, un mic paraclis...

Pornim de la Suzana printre pajiștî înflorite, printre poalele dealurilor îmbracate în codru de fag și brazî. De pe șesul larg al Ardeleî, înaintăm în strâmtorile ,,Văeî Negre''. Peste un tăpșan din dreptul vechilor case ale boeruluî Greceanu se vede o vie strălucind în bătaia razelor de soare. Inaintea noastră se deschide încet, încet o priveliște neașteptat de frumoasă. Suntem la Cheia. Trecem printre căsuțele unuî sat mic și sărac !

La dreapta, o cărare se desprinde din drum și ne conduce la o altă mânăstire ce se arată fălnică înaintea noastră.

Giganticiî munțî aî Bratoceî încercuesc frumosul platou de la Cheia. Priveliștea e mareață ; un cunoscător al ținuturilor tyroleze, o compară cu acelea ! E una din cele maî minunate ale Carpaților noștri. Mânăstirea din depărtare pare, un fund de zare, a fi lipită, desenată pe fondul întunecos al munților ! De jur împrejur, o împrejmuesc ziduri, ajutate de contraforturi. In partea de miaza-zi a zidurilor, șerpuește râulețul Tampa, care se prăvălește spumegând supărat din munte ! Poziția generală, afirmând fără exagerare, e aproape incomparabilă !

Intrăm în curtea mânăstireî pe sub o clopotniță, ce reamintește turnurile de intrare ale mânăstirilor voevoduluî muntean de pioasă amintire Mateî Basarab.

Clopotnița acesteî mânăstiri însă e de o construcție cu totul recentă, abia de un deceniu. Biserica e impunătoare și curat întreținută. Fațada are un prea frumos pridvor.

Acest pridvor e deschis, susținut de stâlpi împodobițî la capete cu florî săpate în piatră. Pisania sfințitului locaș, ne arată că această clădire, nu e atât de veche ca ființara. Iată ce citim la intrare :

«Intru mare slavă și laudă prea-sfinteî și de viață făcătoareî și nedespărțiteî Troițe, întru a căreî cinste și hramul se prăznuește, la anul 1835, 1 Iulie a fost ridicată această sfântă biserică din temelie, cu toate acareturile eî, în zilele prea-înălțatului nostru domn Alexandru Dimitrie Ghica-Vodă, cu voia frăține-său, mareluî Dvornic Mihalache Ghica, stăpânul moșieî de la carele s'au și răscumpărat la anul 18.6, cu blagoslovenia prea sfințitului nostru episcop al Buzăului, Chesarie, de care s'au și sfințit în anul 1839, Iulie 20, prin osârdia și osteneala prea cuvioaseî sale părintelui Damaschin, ieromonah și stariț al sfântului schit Cheia și a toată sinodia sa, și cu ajutorul și cheltuiala

multor iubitorĭ de Hristos, pravoslavnicĭ creştinĭ şi marĭ ctitorĭ aĭ sfântuluĭ locaş acestuia, spre vecinica lor pomenire.

In dosul pereteluĭ dela intrare citiĭ: «Intărirea celor ce nădăjduesc spre tine. Intăreşte, Doamne sfânt, lăcaşul tăŭ acesta pe care cu scump sângele tăŭ l'aĭ câştigat din osârdia şi osteneala cuvioşieĭ sale chir Damaschin ieromonahul, stareţul sfântuluĭ schit; 1839, August 26. Naum Zograful».

Pe un policandru:

«Acest policandru s'au dăruit la sfântul schit din Teleajen, Ţara Românească, de dum. Drăgan Beteu şi fiiĭ: Drăgan şi Bucur, Săcelu, Satulung, d'impreună cu soţiile dumnealor, Braşov, 16 Ianuarie 1838».

Pentru prima oară găsim că mânăstirea a fost înfiinţată la 1770; curând fu arsă de turcĭ şi la 1790 s'a construit alta maĭ la vale, iar la 1835 s'a zidit cea de azi.

Totul e într'o neaşteptat de bună rânduială în această mânăstire. «Ceĭ dintâĭ călugărĭ de aicĭ carĭ aŭ venit cu cărţĭ multe, cu unele manuscripte bune, cu icoane şi portrete de învăţătorĭ aĭ lor, aŭ pornit de la Căldăruşanĭ unde, ca şi la Cernica, pătrunsese spiritul de reforme, de hărnicie disciplinată, de iubire pentru carte, de bună înţelegere frăţească al Paisienilor din Moldova» (N. Iorga).

In arhondaricul, curat păstrat, se pot vedea chipurile maĭ multor clericĭ din vremurile de bine ale lăcaşelor noastre de închinare, în fruntea cărora stă vestitul monah Paisie. Chipul săŭ, într'un portret foarte bine conservat, lucrat în uleĭ, e reprezentat alb, alb ca zăpada.

Din acest tabloŭ, care pare a fi unul din cele maĭ bune reprezentări ale acestuĭ vestit monah, se desprind douĭ ochĭ blânzĭ, plinĭ de cucernicie, îndemnătorĭ par'că spre muncă şi bună rânduială; părul săŭ, mare, alb, ca şi barba-ĭ, se resfiră bogat peste umeriĭ săĭ. In mâna-ĭ slăbită, de sfânt, adusă la piept, păstrează mătăniile. Pe portret se află următoarea notiţă:

«Paisie, arhimandrit şi stareţul sfinteĭ mânăstirĭ a Neamţuluĭ şi Seculuĭ».

Tot în arhondaric se maĭ află chipurile altor clericĭ. In aceiaş mărime ca al luĭ Paisie se află şi portretul luĭ Gheorghe, arhimandrit şi stareţul sfintelor mânăstirĭ Căldăruşanĭ şi Cernica, objitel (răposat adică) în 1802, Iunie 10. Acesta e redat în culorĭ maĭ închise. Chipul fostuluĭ episcop de Buzăŭ, Chesarie, e maĭ mare făcut şi neîngrijit. Ansamblul acesteĭ sălĭ îl închee chipul subţirel al mitropolituluĭ Dionisie Lupu, ocrotitorul şi ajutătorul luĭ Gh. Lazăr pentru înfiinţarea celeĭ dintâĭ şcoale înalte româneştĭ.

In cealaltă cameră a arhondaricului n'am putut străbate, fiind ocupată. Printre giurgiuvelele ferestreĭ însă, părintele Gurie arhondarul mi-a arătat alte chipurĭ, carĭ, zicea cuvioşia sa, nu sunt aşa de seamă. De fapt aş fi putut vedea şi pe acel Calinic de Cernica, ajuns maĭ apoĭ episcop de Râmnic. Acesta e înfăţişat şi mort, înveşmântat în scumpele-ĭ odăjdiĭ arhiereştĭ.

Sub ocrotirea şi aducerea aminte de aceste marĭ suflete, carĭ aŭ fost tot monahĭ, cuvioşiĭ de la Cheia ar putea învăţa multe; altfel, în starea de mizerie de astăzĭ, atât sub raportul material, cât şi moral, nu vor însemna nimic, nicĭ înaintea luĭ Dumnezeŭ, nicĭ în faţa oamenilor.

Nu e locul potrivit de a arăta aci atâtea şi atâtea scăderĭ ce se observă la prima vedere de un ochiŭ scrutător care trece prin mânăstirile noastre. E timpul, cred, ca această chestie,—starea mânăstirilor noastre, să constitue obiectul de căpetenie în preocupările conducătorilor trebilor noastre bisericeştĭ.

Părăsind mânăstirea şi lăsând-o în liniştea atât de necesară eĭ, calea spre Braşov prin Bratocea se continuă înainte de la Cheia prin nişte poziţiunĭ din cele în ce maĭ încântătoare.

Nu putem încheia maĭ bine acest modest articol, decât prin cuvintele:

— Valea Teleajenuluĭ trebue să fie văzută!

T. G. Bulat.

HAMMERFEST—CAPUL NORD

(Fragment din descrierea de călătorie *«In Norvegia»* de *Leon de Tinseau*)

— —

Hammerfest! Salutaţĭ acest orăşel viteaz cu 3000 locuitorĭ, cel maĭ ridicat în latitudine (70°40') din câte se află pe suprafaţa pământuluĭ. In anotimpul acesta minunat, cu un soare frumos care străluceşte zi şi noapte, el abia pare locuit. Dar dela 29 Octombrie pînă la 6 Martie, astrul dătător de viaţă nu-ĭ va arăta nicĭ măcar marginea disculuĭ săŭ.

Şi, ca şi cum aceasta n'ar fi o lovitură destul de dureroasă, sărmanul Hammerfest s'a prăpădit aproape în întregime într'un incendiu, la 1890. Ca şi Chicago, el a fost durat din nou într'o clipită. Vaĭ, tare mi e teamă că asemănarea sa cu bogata regină a laculuĭ Michigan să nu meargă vreodată maĭ departe!

Curios lucru! Cât ţine această noapte lungă de patru lunĭ, locuitoriĭ nu se pot învrednici să aibă un somn bun.

O turburare nervoasă de nesuferit se agaţă de eĭ şi-ĭ sileşte să-şĭ părăsească culcuşurile în orele când restul lumeĭ se odihneşte. De altfel rare orĭ e la eĭ întuneric beznă; vieţuesc nu atât într'o noapte lungă, cât într'un amurg lung, luminat de resfrângerea pământuluĭ înzăpezit şi adesea de splendorile auroreĭ boreale.

Cât despre frig, el nu trece de 15—16 grade. Dar mânia vântuluĭ îl face de nesuferit. Insă în pofida tuturor, afacerile merg; adică pescuitul, prepararea, împachetatea şi vânzarea peşteluĭ. Trebue să adaug că aceştĭ oamenĭ de ispravă şi-au instalat şi lumină electrică.

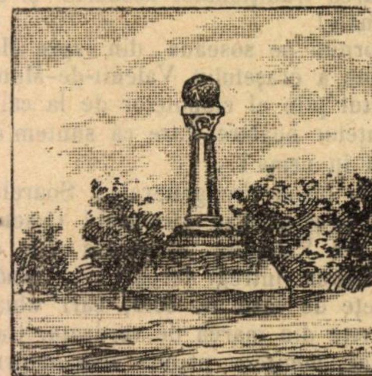

Uliţă în Hammerfest

Astăzĭ, Duminecă, puţiniĭ pasagerĭ catolicĭ de pe «Garona» au avut putinţa să audă leturghia în bisericuţa săracă, dar curată nevoe mare, din Hammerfest. Un spital în miniatură, ţinut de patru călugăriţe, carĭ conduc totdeodată şi o şcoală, întregeşte aşezământul.

Nimic ciudat în oraş, afară de câteva prăvăliĭ unde călătorul nu este jefuit, – ceea ce în adevăr e un fapt foarte ciudat. Orĭce turist ar face bine să viziteze magazinele doamneĭ Elisabeth Schjetlein, femee muncitoare şi deşteaptă, care vorbeşte binişor englezeşte.

Trebue amintită columna de granite împrejmuită de un grilaj, care arată celor ce vin în Hammerfest punctul de plecare al uneĭ operaţiĭ făcută întru măsurarea meridianuluĭ pământesc.

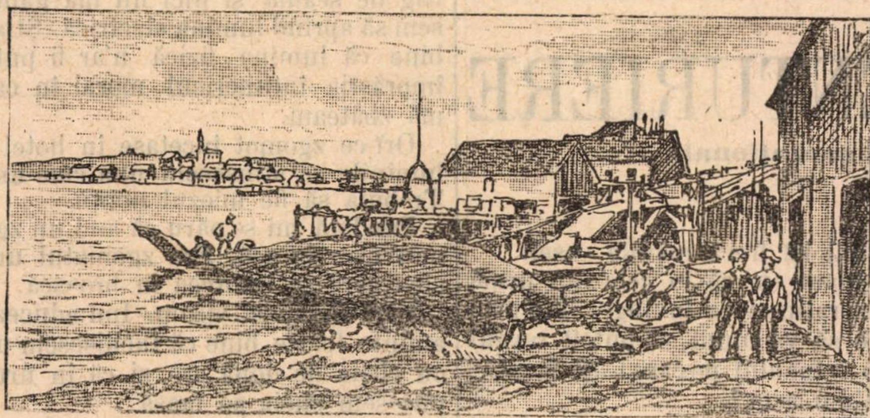

Columna sabină

Iţĭ vine să crezĭ că în fiecare an, copiiĭ acesteĭ aspre cetăţĭ, carĭ s'aŭ sălăşluit în bogata Americă, străbat oceanul pentru a petrece sărbătorile Crăciunuluĭ în locul lor natal, în mijlocul rudelor? Iată o pildă cum nu se poate alta maĭ bună, de dragostea născută în inima omuluĭ pentru locul săŭ natal!

Și acum a sosit ora să ne reîntoarcem pe bord, spre a ne bucura de ultimul popas. La miezul nopței, «dacă nu se va fi întâmplat un accident saŭ nu s'ar isca furtună pe mare» vom avea Capul Nord sub picioare și înaintea noastră oceanul Inghețat, acest drum către pol, drum de moarte.

La șeapte seara, zărim la vre-o 20 de mile depărtare stânca uriașă, cu înfățișarea impunătoare și mândră,

Așezământ de balene în insula Skor

care mărginește limita de Nord a Europei. Nu-ĭ nevoe să se comande: *Toată lumea pe bord!* suntem cu toțiĭ acolo, răscolind zarea cu lunetele, privind țelul extrem al călătorieĭ noastre, acel podiș negru, despuiat ca eșitura uneĭ cazmate *).

In fiecare clipă el se ridică mereŭ deasupra apeĭ.

Maĭ adineaurĭ abea știrbea suprafața oglinziĭ luĭ Neptun **).

Acum el stăpânește valurile cu înălțimea sa măreață...

Dar întâmplarea ne pregăti o priveliște de senzație, și ne făcu să uităm pentru o oră priveliștea anunțată pe afiș.

— Balenele! strigă unul.

Ochianele noastre nu maĭ privesc înainte ci se îndreaptă de partea stângă a corabieĭ. Intinsul apeĭ cenușiĭ este pătat cu aur de soarele care se face că se culcă, — ca un rege de teatru jucând o eșire falșă.

Dar iată că, cu vre-o două mile și ceva spre Miază-noapte, o țâșnitură de apă ca de 20 de picioare urcă către cer. O a doua țâșnitură, apoĭ o a treia și o a patra, tae văzduhul pe cuprinsul unuĭ chilometru. O ceată de balene se joacă aproape de noĭ. Marile lor trupurĭ negre pătează oceanul ca niște carene răsturnate. Mișcările lor par liniștite, dulcĭ, aproape voluptoase și cu toate acestea se vede foarte bine aceasta — vin împotriva balenelor pe carĭ noĭ le admirăm în chip platonic.

Dar uriașul vânat a adulmecat vânălorul. El se împrăștie, fuge, și noĭ suntem de față la o luptă de agilitate, maĭ iudcată de cât toate jocu-

Balenă prinsă cu cangea

rile din circ. La dreapta, la stânga, înainte, înapoĭ, fatala țâșnitură de apă trădează amfibia care nu poate să stea maĭ mult de un minut sub protecția valurilor, fără să respire.

ele ajung în viteză puternicele corăbiĭ care brăzdează talazurile cu sforțarea celor 3.000 de caĭ aĭ lor.

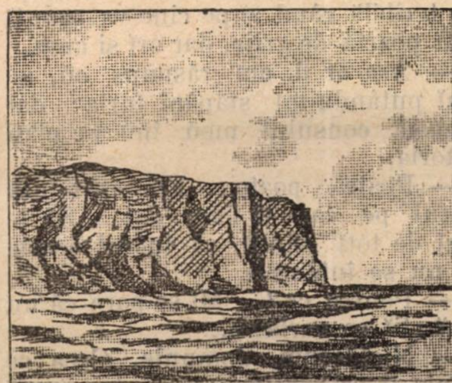
Acesta nu-ĭ de cât prologul spectacoluluĭ. Un punct negru neliniștește orizontul. Acesta în loc de apă aruncă un fum des, pe care-l lasă înapoia sa ca o dâră lungă de o milă pe pagina nemărginită a Oceanuluĭ. E un vapor care aleargă cu o iuțeală amețitoare; el e însoțit de un tovarăș tot atât de repede; și amândoĭ—

Iată ce câștigă că nu sunt niște bieți peștĭ ca ceilalțĭ!

Și cele două *steamere* sprintene ca doĭ ogarĭ urmărind în câmpia fără hotare un epure eșit din mințĭ, se iaŭ după prada lor, se apropie, o pierd din vedere, o regăsesc, o amenință. Unul din vânătorĭ, în mișcările sale trece în dreptul *Garoneĭ* și fiecare din noĭ poate vedea, la proră, tunul gata să dea foc; arma grozavă de unde se asvârle harponul dătător de moarte.

Emoția acestuĭ sport, unic în felul său, ne face să respirăm maĭ des și maĭ greu. Ce n'am da să nu asistăm la strigătul unuia din aceștĭ monștrĭ! Dar monștriĭ au pornit spre largul măriĭ. Vapoarele s'au pus întru urmărirea lor. Unul din ele, gata să dispară, a tras: vedem fumul alburiu scornit de lovitură. Urmărirea continuă. Balena e oare prinsă? Aceasta n'o vom ști-o niciodată! Vînatul, vânătoriĭ, totul s'a pierdut. Numaĭ câteva fâșiĭ de abur negru, uitat în zare de coșurile fumegânde, ne dovedesc că această fantastică arătare nu era un vis.

Intr'aceia helicea noastră nu stătuse de geaba și în timpul întâmplărilor pe care le-am povestit „Garona" a sosit la poalele Capuluĭ Nord. Iată-l înaintea noastră, arătând, la o înălțime de 300 metriĭ, o stâncă isvodită dintr'o singură ieșitură, nepăsătoare în puterea eĭ, cu înfățișarea diabolică, neagră peste tot, fără un petec de zăpadă.

Capul Nord

Uriașul luptător, pentru a se război maĭ ușor cu Neptun, și-a aruncat mantia sa de hermină care maĭ acoperă pe veciniĭ săĭ. Oh! ce lupte grozave, purtate de la începutul lumiĭ fără martor, în puterea acesteĭ nopțĭ de umbră a poluluĭ, unde orele sunt săptămânĭ.

Vreau să arăt entuziasmul unuia din tovarășiĭ meĭ:

— Dragă domnule îmĭ răspunde acesta ținând un Baedeker în mână, dă-mĭ voe să-țĭ spun că înaintea

*) *Cazmată* este pământul care se ridică pe margine la săparea unuĭ șanț.

**) «Suprafața oglinziĭ luĭ Neptun» e supranumit oceanul.

ochilor aĭ pe un mincinos care se dă drept Capul Nord, dar care nu e Capul Nord. Vezĭ maĭ la dreapta acea ridicătură modestă, abia răsărind din apă? Ea e adevăratul Cap Nord, de vreme ce vârful său întrece cu un chilometru spre Miază-Noapte pe acela al norocosuluĭ eĭ rival.

„Dar Capiĭ sânt ca și oameniĭ. Avantagiile fizice fac maĭ mult decât meritul serios. Cât or ține veacurile, acest uriaș, frumos la chip, va păstra în geografie numele de Capul Nord. Nicĭ n'aĭ băgat în seamă pe celalt, pe adevăratul Cap Nord, pentrucă e maĭ mic și maĭ urât".

... Ducă se naibi știința! Care vasăzică trebue acum să reduc frumoasa mea tiradă de adineaurĭ! Pe cinstea mea! cu atât maĭ rău! ea va rămâne așa cum am turna‘-o. Pentru prima oară în viața mea aș fi fost în stare să consfințesc un drept luat pe nedrept...

Trad. de **D. Armandy**

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventurĭ senzaționale —

— Urmare —

Numele acesta mă făcu să tresar.

— La senor Catapanos?

— Da, dânsul este proprietarul exploatăriĭ... Aĭ fi petrecut acolo fericit, vânând, călărind liber, căcĭ libertatea există întotdeauna când zăbrelele închisoriĭ nu se zăresc.

— Și acum?.. murmuraĭ eŭ, emoționat de descoperirea ce făcusem că și tatăl Estreleĭ era unul dintre membriĭ asociațieĭ care mă persecută.

— Acum, răspunse peonul, situația este cu mult maĭ gravă.

«Maĭ întâĭ n'aĭ banĭ să plăteștĭ la hotelul Diligencias... și lucrul acesta este mult maĭ serios decât cum parĭ a-țĭ închipui d-ta...

Veĭ fi nevoit să petrecĭ câte-va lunĭ în închisoarea care nu este tocmaĭ așa de teribilă când aĭ pe cine-va care țĭ maĭ poartă de grije, dar orĭ și cum...

— Asa ar fi, am răspuns eŭ, nemaĭ putându-mĭ stăpâni furia; dar vezĭ că consulul meŭ îmĭ va plăti datoria.

— Poate... poate... Eŭ repet însă sfatul pe care ți l'am dat... Să te rogĭ de toțĭ sfințiĭ ca lucrul acesta să nu se întâmple.

— Pentru ce?... Mi se pare că nu maĭ știĭ ce vorbeștĭ...

— Nicĭdecum, domnule. Ceea ce d-tale ți se pare nebunie este numaĭ prudență. Nu poate scăpa nimenĭ de loviturile afiliațieĭ noastre... Abia aĭ reușit să parezĭ o lovitură, și alta și maĭ gravă se prezintă... Ia seama.

Cu toate silințele ce-mĭ dădeam de a fi curajos, trebuia să-mĭ mărturisesc că aceasta nu era numaĭ o amenințare zadarnică.

Și teama mea era așa de mare, în cât, aproape fără să-mĭ daŭ seamă, murmuraĭ:

— Daca aș fi știut...

— Te-aĭ fi dus la hacienda luĭ senor Catapanos, nu-ĭ așa?

Mi-am plecat capul; îmĭ era rușine de mine însu-mĭ.

Peonul își frecă mânile vesel.

— Știam eu că în cele din urmă dreapta rațiune va învinge. Țiu prin urmare să vă anunț, că puteţĭ reveni asupra refuzuluĭ pe care l-ațĭ făcut...

— Cum asta?

— O scrisoare către hacenderul Catapanos îĭ va anunța noua d-tale hotărâre; bunul fermier va fi încântat, și va răspunde fără întârziere.

Nu știu ce mă făcu să întreb din nou:

— Și dacă intru la consulat?

— Situația d-tale devine disperată.

I-am întors spatele și m'am îndepărtat de consulat.

Eram oare hotărât să scriu luĭ Catapanos, pentru a primi invitația sa, al căreĭ scop îl înțelegeam de minune acum?

— Nicĭ de cum, pentru că, chiar dacă aș fi voit să iau asemenea hotărâre, ar fi fost destul să mi-aduc aminte de cuvintele Estreleĭ, pentru ca să-mĭ piară orĭ ce poftă.

Buna copilă nu voise să se asocieze la pieirea prietenuluĭ care o salvase de la moarte.

Ducându-mă acolo, trebuia, fără îndoială să părăsesc orĭ ce gând de a mă maĭ reîntoarce vre o dată în Europa.

Asta însemna renunțarea absolută, abdicarea de la toate planurile mele.

E drept că nicĭ la Vera Cruz închisoarea nu-mĭ oferea o perspectivă cu mult maĭ plăcută; cât despre consul, nicĭ nu mă maĭ gândeam acum la el.

Tonul individuluĭ care mă așteptase la poarta consulatuluĭ,—făcând astfel dovada că asociația C. M. U. prevăzuse de maĭ înainte tot ce-avea să se întâmple — era prea hotărîtor pentru mine.

Dacă aș fi ținut la gândul meu dintâĭ, ar fi însemnat să mă condamn singur la moarte; și dintre toate închisorile, moartea este cea din care evadezĭ cu maĭ multă greutate.

Cât timp eștĭ viu, cel puțin maĭ poțĭ păstra speranța; prin urmare trebuia să trăesc.

M'am reîntors la hotel.

Credeam că după ce mă voĭ închide în camera mea, gândurile mi se vor lămuri.

Dar și în privința asta m'am înșelat, pentru că gândurile nu mi s'au lămurit nicĭdecum.

Inoptase. Timpul trecuse fără să bag de seamă și nicĭ nu mă gândisem să aprind lumina electrică. Știam bine că lumina fizică n'ar fi putut împrăștia întunericul moral în care mă zbăteam.

Orĭ-ce zgomot încetase în hotel și luminile se stinseseră una câte una. Trebuia să fie miezul nopțiĭ.

Deodată mi se păru că aud un zgomot ușor la ușă. Era zgomotul uneĭ cheĭ care se întorcea în broască.

Fără îndoială, visam. Imĭ aduceam aminte foarte bine că închisesem ușa cu cheia de două orĭ și că în urmă pusesem cheia pe masă.

Nerviĭ meĭ surescitațĭ mă duceaŭ la închipuirĭ fantastice; despre asta nu putea fi nicĭ-o îndoială.

Și cu toate acestea auzisem bine zgomotul; îl auziam din noŭ. De astădată auzeam chiar cum se deschide ușa.

Dar maĭ înainte pe a fi pronunțat un singur cuvînt orĭ de a fi făcut o singură mișcare, auziĭ o voce dulce șoptindu-mĭ:

— Nicĭ o vorbă! Suntem înconjuratĭ din toate părțile de dușmanĭ.

Vocea pe care o auzisem era vocea Regineĭ.

CAP. V

Nicĭ odată nu m'am temut maĭ mult ca în momentele acelea de puterea halucinațieĭ.

Ar fi fost din parte-mĭ o nebunie să mă gândesc la Regina, de care mă despărțisem cu mult înainte, de cealaltă parte a Atlanticuluĭ.

— Unde eștĭ? - mă întrebă aceeaș voce, care n'arăta de loc uimire, ca și cum ar fi fost vorba despre lucrul cel maĭ natural din lume.

— Sunt aicĭ, lângă masă, am răspuns eŭ în șoaptă.

— Bine; iată-mă.

Frou-frou-ul uneĭ rochiĭ mă înștiința că Regina se apropiase de mine.

Vruĭ să vorbesc, dar un ordin șoptit la ureche îmĭ opri cuvintele pe buze.

— Tăcere! Aicĭ zidurile trebue să aibă urechĭ. Vino cu mine.

— Unde?

— La mine. Apartamentul numărul 3.

Asta întrecea marginea orĭ-căreĭ în-

chipuiri! Regina la hotel Diligencias, ocupând un apartament!..

Misterioasa mea vizitatoare mă conduse prin întuneric, fără ca eu să mă gândesc la împotrivire.

La ușă ea se opri și'mi șopti:

— Așteaptă să închid.

Și ușa fu închisă pe dinafară, cu acelaș zgomot abia perceptibil pe care îl auzisem cu un moment mai nainte.

După ce mai făcurăm câteva pași, misterioasa fată închise o altă ușă în urmă-ne.

Apoi ea se îndepărtă de mine și după o secundă lumina țâșni, umplând salonul. Puteam admira acum părul blond și ochii negri ai scumpei mele Regina.

Dar frumoasa fată era cu totul metamorfozată.

Purta un costum de călătorie după moda englezească și avea înfățișarea unei adevărate miss din Britania.

Frumoasa fată râse de uimirea mea; apoi îmi spuse cu dulceață:

— Aici putem vorbi fără teamă. Am tras bine transparentele și lumina nu se vede de afară.

Apoi, cu oare-care grabă, continuă:

— Cum mă aflu aici? E lucrul cel mai simplu. Am ajuns cu opt zile înaintea d-tale, servindu-mă de un vas al companiei din Bordeaux. Iți voiu spune în câte-va cuvinte cum s'au petrecut lucrurile, pentru că văd bine că trebue să'ți satur curiozitatea...

N'am găsit decât un singur cuvânt pentru a răspunde: numele ei, numele acela care se ivise de atâtea ori pe buzele mele în tot timpul călătoriei:

— Regina!

— Da, Regina, repetă dînsa cu o licărire de bucurie în ochii ei mari și dulci. Iți aduci aminte de ultima noastră cină în seara aceea frumoasă?

— Cum aș fi putut oare s'o uit vre-odată?

— Un negustor ambulant s'a prezentat tocmai în timpul când ni se servea cafeaua.

«Omul acesta făcea parte din societatea care te urmărește cu atâta inverșunare. Fără îndoială că dînsul ne-a turnat un praf adormitor în ceștile de cafea, fără ca să'l observăm.

— Omul acela?

— Trebue să recunoaștem că a fost foarte dibaciu. Știu bine că și eu aș putea face acelaș lucru într'un mod tot atât de dibaciu. Cu toate acestea îmi spun că măcar eu, care cunosc așa de bine toate mizeriile și toate șiretlicurile lumei acesteia, ar fi trebuit să'l observ.

,,Fapt este însă, că n'am avut nici cea mai mică bănuială, și am înghițit cu toții băutura adormitoare, care trebuia să ne despartă într'un mod așa de crud.

,,Dar soarta n'a vrut să fim despărțiți pentru totdeauna.

O flacără vie strălucia în ochii tânărului când ea afirmă cu vocea inspirată:

— Asta nici nu se putea. Destinul nostru era hotărât. In timp ce d-ta și prietenele mele băuserăți cafeaua, eu stătusem visătoare, cutreerând o lume întreagă de gânduri.

Situația asta a durat nu știu câtăvreme. Deodată, tăcerea adâncă care domnia în jurul meu, m'a rechemat la realitatea lucrurilor.

Era timp să plecăm la drum. Te-am strigat, dar n'am primit nici un răspuns. Te am sguduit, dar somnul te stăpânia atât de puternic, în cât nici de astă dată nu mi-ai dat nici un răspuns. Acelaș lucru se întâmplă și cu prietenele mele. Atunci ghicii dintr'o dată adevărul. Dușmanii noștri ne regăsiseră. N'aș fi putut spune cum, dar așa trebuia să fie. Și când mă gândesc că nu îmi închipuiam că luasem toate măsurile!

,,Când adoarme cine-va niște oameni, vrea să-i pue în stare de a nu i se mai putea împotrivi. Prin urmare, dușmanii avea să sosească în curând.

,,Și eu nu puteam pleca de-acolo, pentru că dușmanii d-tale știau bine de câte persoane ești întovărășit. Dispariția mea i-ar fi pus pe gânduri și m'ar fi supraveghiat.

Prin urmare, am aruncat cafeaua din ceașcă, pentru a părea că am băut-o și eu.

Pe o foae de hârtie, am scris la întâmplare, fără să văd, un bilețel pentru prietenele mele:

,,Să vă duceți la Paris în strada Mevabret, la mama Tolthani. Acolo să așteptați vești de la mine.

Regina.

— Și de ce asta? exclamai eu. Voiai să le părăsești?

— Pentru că numai eu singură eram deșteaptă, puteam să văd ce fac dușmanii d-tale și să aflu unde te vor conduce și asta era absolut necesar pentru ca să pot încerca să te scap.

In fraza aceasta spusă cu cea mai mare simplicitate, era atât devotament, în cât tânărul fu emoționat până la lacrimi.

Abia îndoisem scrisorica aceasta, continuă dânsa, când am auzit în apropiere un sgomot ușor.

Am ascuns biletul și am închis repede ochii. In schimb însă aveam numai urechi.

Auzii în curând niște voci șoptind:

— Nu se mai aude nimica!

— Drace! dorm buștean. Agasteri n'a făcut de loc economie de praf adormitor.

După aceea o lumină vie îmi năvăli în obraz. Unul dintre cei cari se apropiaseră aprinsese o lampă electrică de buzunar.

Erau cei doi oameni pe cari-i mai văzusem o dată la Havre în noaptea în care vizitasem apartamentul d-lui Brasset.

,,Domnii aceștia râdeau cu multă poftă.

— Ce-ți spuneam eu? murmură unul dintre ei, un domn brun, elegant, cu barba neagră, foarte bine îngrijită.

Celalt se înclină:

— Senore, un Orsoni trebue să aibă întotdeauna dreptate.

— Orsoni? repetai eu.

— Da. Acelaș nume pe care l'am cetit în actul încheiat cu d. Brasset.

— Acelaș nume, dar oare să fie și acelaș om?

— Nu. Acesta e un om, care poate să aibă cel mult trei-zeci de ani — socot că e fiul celui dintâi. Dar lasă-mă să continuu.

«Cei doi oameni ne-au scotocit bine și-au luat toți banii pe cari-i aveam asupra mea. Eram însă sigură că nu vor putea găsi cele nouă diamante. Le cususem într'o încrețitură a fustei mele».

Ridicai niște ochi plini de admirație spre tânăra povestitoare. Câtă prevedere! câtă experiență!

— După ce sfârșiră de cuătat, continuă dânsa, Orsoni ordonă tovarășului său:

— Haide, Matiolo, ridică-l pe băiat.

Omul te ridică ca pe o pană și se îndepărtară cu d-ta.

Am așteptat un moment și m'am ridicat. Am strecurat binișor scrisoarea către Fureta în buzunarul camaradei mele adormite, și am pornit pe urma răpitorilor.

Oamenii aceștia erau foarte liniștiți și nu luau nici o măsură.

Afară aștepta un automobil de mare viteză în care te-au urcat.

Matiolo se așeză la cârmă, și vehiculul porni. Avusem însă destulă vreme să mă agăț și eu îndărătul automobilului, pe bancheta destinată bagajelor.

Dacă n'ar fi fost un automobil de o construcție specială probabil că n'aș fi putut rezista vitezei cu care mergeam căci oamenii aceia mânau cu o viteză îndrăcită. Făceam de sigur pe puțin o sută de chilometri pe oră.

Am plecat pe la orele nouă seara și când sunau orele patru dimineața eram în portul Brest.

Nu cunoșteam orașul, dar m'am orientat după diferite placarde și firme.

«Brest!.. Așa dar dușmanii d-tale aveau intenția să te îmbarce.

Mi-am părăsit repede locul și m'am ascuns în apropierea agenției de navigație. In modul acesta n'aveam să

pierd nicĭ o clipă din vedere mişcările duşmanilor.

«Nu m'am înşelat în prevederile mele. Automobilul se opri în faţa unuĭ steamer cu aparenţa destul de drăguţă.

,,Te-aŭ transportat îndată pe bord. Duşmaniĭ d-tale aŭ stat un moment de vorbă cu căpitanul şi apoĭ s'aŭ întors pe cheĭ.

Stăteam ascunsă după o gheretă. Dânşiĭ nu mă văzură, şi când aŭ trecut pe lângă mine am putut auzi aceste cuvinte?

— Acuma, Matiolo, să ne ducem să dormim, căcĭ avem mare nevoe.

— Dar asta nu ne va face să întârziem?

— Nicĭ de cum. Ne vom duce chiar mâine la Bordeaux. Ne vom îmbarca pe vasul ,,Colon" care soseşte la Vera Cruz cu o săptămână înaintea vaporuluĭ ,,Oazaca".

— Atuncĭ...

Atât am putut auzi, căcĭ ceĭ douĭ oamenĭ s'aŭ aruncat în automobil şi s'aŭ îndepărtat repede.

,,Ştiam acum ce am de făcut, cunoşteam numele vaporuluĭ pe care eraĭ să fiĭ îmbarcat, precum şi destinaţia. Puteam prin urmare să mă duc şi eŭ la Bordeaux pentru a mă îmbarca.

Aveam destulă vreme să sosesc la Vera Cruz chiar înaintea duşmanilor.

,,Dar pentru asta îmĭ trebuia cel puţin o mie de francĭ, şi n'aveam în buzunar nicĭ cincĭ banĭ pentru că, după cum ţi-am spus, oameniĭ aceia îmĭ luaseră toţĭ baniĭ pe carĭ i-aveam.

,,E drept că aveam la mine diamantele şi eram sigură că d-ta m'aĭ fi aprobat dacă maĭ vindeam încă unul pentru ca să te pot urma. Vorba e că la Brest nu maĭ fusesem nicĭ o dată, şi nu cunoşteam pe nimenĭ care să-mĭ poată cumpăra diamantul. Să mă fi dus pur şi simplu să ofer unuĭ bijutier o piatră atât de preţioasă, ar fi însemnat să-mĭ primejduesc situaţia, şi decĭ s'o primejduesc şi pe a d-tale. Te întreb ce-mĭ rămânea de făcut?

Regina se înroşise adresându-mĭ această întrebare. Ghiciĭ îndată în ce mod trebuia să fi rezolvat copila aceastǎ grea problemă.

Am vrut să am siguranţa că nu mă înşelam şi strîngându-ĭ cu căldură mâinile, am întrebat-o:

— Nu-ĭ aşa că aĭ furat, Regino?

Dânsa îşĭ plecă capul, desperată.

Dar eŭ am strâns-o la pieptul meŭ, şi sărutând-o pe frunte, i-am mulţumit cu recunoştinţă.

Puţin maĭ liniştită, Regina continuă:

— Din punctul de vedere al societăţeĭ, aĭ făcut răŭ; dar din punctul de vedere al dreptăţiĭ absolute, aĭ făcut o faptă bună. Acţiunea d-tale a pornit din cea maĭ caldă dezinteresare.

— Şi-apoĭ, adăugă dânsa cu blândeţe, am făcut cât am putut maĭ puţin răŭ. N'am luat de cât de la oamenĭ bogaţĭ.

,,Oh! nu spun lucrul acesta pentru a mă scuza, căcĭ ştiŭ bine că nu trebue să furăm de la nimenĭ, dar orĭ cum, pentru ceĭ bogaţĭ pierderea nu este aşa de dureroasă".

Ştiŭ bine că toate lucrurile acestea sunt de o morală îndoelnică. Cine vrea, s'o condamne pe Regina; dar eu nu puteam face lucrul acesta. Maĭ de grabă m'aş fi acuzat pe mine, decât s'o acuz pe dînsa; căcĭ, indefinitiv eu eram cauza.

— Pe la amiazĭ, continuă Regina, care se înseninase acum din noŭ, am trimes prietenelor mele la Paris o telegramă astfel concepută:

— Jouĭ să fiţĭ la Bordeaux, pentru a ne îmbarca spre America. Să avețĭ banĭ pentru drum. Salutare. Regina.

— Şi au fost exacte?

— Da, răspunse Regina, în naivitate. La Paris se găsesc banĭ aşa de uşor!

Se opri însă brusc, dânduşĭ seama că spusese ceva răŭ. Vruseĭ însă s'o liniştesc repede.

— Orĭ-ce s'ar fi întâmplat, Regina, mă simt fericit că te văd. Aşĭ fi fost foarte întristat dacă m'aş fi crezut despărţit pentru totdeauna de d-ta.

O văzuĭ de-odată înspăimântându-se.

— Adevărat? — murmură dânsa. Ţi-ar fi părut rău după...

Un moment stătu la îndoială; apoĭ continuă cu energie:

— Ţi-ar fi părut rău de o pungăşoaică ca mine?

— Mi-ar fi părut rău întotdeauna să pierd o prietenă pe care o iubesc maĭ mult decât orĭ-ce.

— Ah, Doamne!..

Şi ascunzându-se la pieptul meu, izbucni în suspine. Am sărutat-o pe păr şoptindu-ĭ cuvinte mângâetoare. Nu ştiŭ bine ce i-am zis, dar ştiŭ că 'mĭ dădeam toate silinţele s'o liniştesc. După un timp îşĭ ridică capul şi ştergându-şĭ ochiĭ de lacrămĭ, continuă cu faţa iluminată de un suris îngeresc:

— Am ajuns aicĭ. Am călătorit pe acelaş vapor cu Orsoni şi tovarăşul săŭ, dar dînşiĭ nu ne-au văzut de loc, pentru că am rămas toată vremea în cabine.

«Eŭ am tras la hotelul Diligencias. Fureta s'a făcut repede florăreasă în port. Gatina s'a îmbrăcat bărbăteşte şi s'a făcut băiat de serviciu în casele de comerţ.

«Acuma ştiĭ că nu maĭ eştĭ singur. Ştiŭ că odinioară te-aĭ dus spre consulatul Franţeĭ, dar un peon te-a oprit la poartă şi te-aĭ reîntors aicĭ foarte preocupat.

«Iţĭ voiŭ da banĭ ca să plăteştĭ hotelul, dar prin asta duşmaniĭ d-tale vor descoperi că aĭ prietenĭ în oraş şi se vor pune să facă cercetărĭ. Pe de altă parte, dacă nu plăteştĭ hotelul, te vor băga în închisoare; şi asta nu se poate.

Atuncĭ, în câteva fraze repezĭ, i-am povestit toată afacerea cu senor Catapanos, cu Estrela, cu rechinul şi celelalte.

Când am sfârşit, Regina murmură:

— Mica Estrela e foarte bună şi cred că ar putea fi aliata noastră.

Apoĭ, suspinând adânc, adăugă:

— Ea îmĭ fură...

— Fără să mă gândesc bine ce spuneam, i-am răspuns repede:

— Estrela e ca o soră pentru mine. Nicĭ odată nu nu va fi maĭ mult de cât atâta.

Mi se păru cu Regina se sprijini de speteaza scaunuluĭ, ca şi cum ar fi ameţit. Era foarte palidă când continuă, cu oare-care nesiguranţă:

— Scrie fără întârziere luĭ senor Catapanos. In modul acesta duşmaniĭ d-tale vor afla că te-aĭ hotărît să mergĭ la hacienda Perote. Chiar astă seară prietenele mele şi cu mine vom pleca din Vera-Cruz.

— Aşa dar mă părăseştĭ?

— Trebue să te părăsim, căcĭ altfel cum te-am putea aştepta dincolo?

(Va urma).

ESCHIMOŞIĬ

Pe o lungime maĭ mare de 8.000 de kilometri de o parte, în părţile cele maĭ septentrionale şi cele maĭ friguroase ale lumeĭ, trăesc eschimoşiĭ, carĭ aŭ un fel de viaţă foarte primitivă.

După ţărmurile nordice ale Canadeĭ şi ale Alaskeĭ, eschimoşiĭ aŭ trecut strâmtoarea de Bering şi aŭ pătruns în Asia; emigraţiunile lor i-aŭ dus tot aşa până în părţile cele maĭ depărtate ale Groenlandeĭ. Dacă eĭ sunt aşa de răspândiţĭ pe toate ţărmurile îngheţate ale regiunilor arctice, fără a pătrunde în interior, este că produsele mărilor sunt felul lor de alimentaţie. Eschimoşiĭ sunt numiţĭ «mâncătorĭ de peşte». Acesta este numele pe care li l'aŭ dat indieniĭ din interiorul Alaskeĭ.

Dar, dacă ţin de Japonezĭ, eschimoşiĭ sunt maĭ marĭ, maĭ voinicĭ şi maĭ bine proporţionaţĭ. Sunt cam răŭ conformaţĭ saŭ atinşĭ de obezitate.

Femeile aŭ câte odată trăsăturile regulate şi o faţă plăcută. Ele prepară alimentele şi se ocupă cu menajul. Mama îşĭ poartă copilul în spate. Capul le e bine protejat contra friguluĭ de un bonet gros de blană, miciĭ eschimoşĭ sea-

mână cu nişte păpuşi. Mărindu-se, fetele şi băeţii păstrează o oarecare drăgălăşie. Copilăria lor o petrec în trândăvia unei vieţi sălbatică de tot.

Iarna, eschimoşii locuesc prin subterane şi prin găuri în cari nu pot pătrunde decât în patru labe. Vara ei trăesc sub corturi. In fiecare sat, există un local care le serveşte pentru serbări şi danţuri; bărbaţii se adună asemenea, în cercul lor.

Danţurile sunt de multe feluri; dar acela care se joacă în schimonositurile cele mai excentrice şi la care se sare mai sus, place mai mult privitorilor.

Instrumentele de muzică sunt făcute din băşici de focă, întinse pe cercuri. Se ţine instrumentul cu ajutorul unui mâner de ivoriu fixat pe cerc, şi se bate cu un baston, producând un sunet monoton asemenea aceluia al unei tobe. Ariile sunt puţin variate şi nu sunt făcute de cât de trei saŭ patru note. Danţatorii sbiară urlă şi execută diferite simulacre de scene de vânătoare.

Prima dată când cine-va intră într'un sat de eschimoşi, este lovit de mirosul greŭ de untură de focă şi de peşte uscat care îmbâcseşte atmosfera. Dar, dacă cine-va a avut nefericirea de a fi naufragiat şi de a fi aruncat pe una din marginile locuite de eschimoşi, va vedea că acest popor e foarte generos si ospitalier. Ei daŭ străinului cel mai bun loc spre a se culca, cea mai bună mâncare pe care o aŭ, şi îl tratează cu bunătate şi respect.

Eschimoşii sunt oneşti şi se poate conta pe credinţa lor.

Unul din ei făcand o dată, la fiul săŭ, un drum de 350 mile spre a da unui călător o veste asupra unui pericol ce-l aştepta, a făcut pe o corabie şubredă o călătorie foarte periculoasă.

Credinţa în spirite este baza religiunei eschimoşilor. Ei atribue spiritelor o foarte mare influenţă, bună saŭ rea, în toate evenimentele din viaţa lor, şi admit că purerea «Tunrak-ului», spiritul răului, este mai mare de cât aceea a lui «Tongnuk», spiritul Binelui.

In ideea lor, spiritele, cari se ţin intr'una după oameni, la insuflă totul ceea ce fac, bine saŭ răŭ.

Această rasă, interesantă, este o rasă care se stinge. Sunt mai multe decese de cât naşteri.

Eischimoşii n'aŭ putut să trăiască în civilizaţie, să ia moravurile noastre, să adopte hrana noastră, şi hainele noastre.

Rasa lor decădea fără îndoială mai înainte de a fi avut timpul să facă evoluţiunile unui neam spre civilizaţie dacă nu intra în nici o legătură cu noi.

Trad. de **E. G. Anast.**

CATARACTELE NILULUI

Inainte de a vorbi de Negrii cari se scaldă în cataractele Nilului, aproape de «isvoarele necunoscute», am cules şi dăm aci câte-va notiţe. Nici un loc din lume nu aţâţă atâta curiozitate. Aceste isvoare aŭ fost mult timp căutate;—dela Herodot şi pînă în zilele noastre, mereŭ. In anul 1860 căpitanul Emil descoperi munţii Lunei încoronaţi, sub arzătorul equator, de zăpezi continue.

Printre alţii mulţi exploratori, doui celebri: Stanley, care a deseoperit lacul Tanganica şi Victoria, şi Albert Nyanza, găsit de Baker, descoperiră că isvoarele Nilului sunt bine ascunse în fundul acelor locuri, din care cauză nu pot fi zărite. Stanley, care văzuse multe, nu a putut să le zărească. A putut constata însă existenţa piticilor şi neexistenţa Niam-Niamiilor, oameni-maimuţe, cu o coadă în josul coloanei vertebrale!..

Peisagiile Nilului sunt rând pe rând oribile şi fermecătoare. Sunt fermecătoare dela Cairo pînă la Asuan, oraş în vecinătatea cataractei a doua a Nilului. Mai încolo, ţinutul este pustiu; fluviul curge pe un teren deşert. Numai prin Abisinia curge prin locuri mai bogate.

Ilustraţiile noastre reprezintă: 1) un colţ al Nilului; 2) copii indigeni scăldându-se la cataracta Nilului.

L. Kl.

„CLUB-GIRLS"

Suntem în plin sezon de viligiatură. In consecinţă nu e nepotrivit lucru să ştim ce fac alte populaţii pentru satisfacerea acestei trebuinţe moderne pe care o aŭ toate rasele civilizate, de a fugi de locul lor obişnuit în timpul unui sezon anumit.

Foarte practici, ca totdeauna, tinerii americani, vorbim de acei cari nu mănâncă cu «lingura de aur», pentru a întrebuinţa aici o curioasă expresiune foarte neplăcută yankeilor, „slang-ului" aŭ imaginat cu dibăcie un mijloc de vilegiatură fără a se expune lăcomiei micilor antreprenori de hoteluri saŭ de „boarding-houses".

Tinerii americani formează cluburi, ai căror membri se recrutează dintre institutori, funcţionari cemerciali, etc., şi cari depun în fie care săptămână, de la sfârşitul unui an până la al celuilalt, o cotizaţie minimă un dolar.

Graţie unui asemenea fond strâns din cotizaţiile membrilor clubului, consiliul de administraţie poate să pregătească la sfârşitul iernei o excursiune frumoasă pentru toţi membrii clubului, în speciaţ

caută un loc afară la câmp, unde să petreacă.

Prima grijă a consiliului fiind de a căuta un teritoriŭ care, fără să fie prea departe de o oră de drum de fer de oraş, întruneşte în limitele, putinţeĭ farmecele pădureĭ şi ale râuluĭ.

Se ştie că progresele merg foarte iute în Statele-Unite. Concurenţa extremă care se face, antreprizele de transport în comun, are de consecinţă reînoirea deasă a materialuluĭ rulant, fiecare companie având scopul de a se sui din ce în ce maĭ sus de cât rivalele sale.

Se cumpără decĭ vagoane reformate şi clubul le duce pe teritoriul găsit şi le aşează unele lângă altele. Fie-care din ele devine casa de ţară a unuĭ membru, ale căreĭ lipsurĭ se umplu după gusturile sale.

Vedeţĭ dar că ,,club-girls-urile pot fi transformate, din cele maĭ banale vagoane de tramvaĭ, în buduoare elegante.

Aceste micĭ coloniĭ de vară sunt comuniste; membriĭ lor trebue să se ocupe cu aprovizionarea bucătărieĭ cu preţ obicinuit şi pe care ,,club-girls-urile“ poate să o procure pentru maĭ multe săptămânĭ de vilegiatură, departe de viaţa închisă a oraşelor, departe de zgomotul şi de praful lor, în odihnă şi sufletească şi fizică.

Trad de E. G. A.

FAUNA JAPONIEI

Japonia ocupă o vastă întindere în latitudine; de aicĭ rezultă că diferitele insule carĭ o alcătuesc prezintă o climă variată, şi prin urmare fauna deosebită. Insulele de la Nordul archipelaguluĭ posedă fauna Siberieĭ saŭ a Europeĭ septentrionale. Cele de la mijloc se ţin de fauna mandciuriană. In sfârşit cele de la Sud aparţin regiuneĭ corespunzătoare a coasteĭ răsăritene a Chineĭ. Există şi câte-va urme de înrudire între fauna Japonieĭ şi cea a Americeĭ de Nord. Insă deosebirile care se constată între animalele Japonieĭ şi acele ale continentelor vecine dovedesc că legătura dintre aceste ţărĭ a fost ruptă într'o epocă foarte îndepărtată.

Fiind cultivată azĭ până şi prin văile înalte ale zoneĭ muntoase, Japonia pierde din an în fauna sa cea primitivă, şi reprezentanţiĭ animalelor sălbatice care trăiaŭ altă dată acolo sunt din ce în ce maĭ rarĭ.

Printre mamiferele Japonieĭ, care sunt în număr de vre-o 50 de soiurĭ, animalele de pradă sunt puţin numeroase. Sunt două speciĭ de urşĭ, dintre carĭ una particulară insuleĭ Yeso se apropie de ursul californian şi de străvechiul nostru urs de peşteră. Lupiĭ, al căror număr se micşorează mult, nu diferă de ceĭ din Europa de cât doar prin micimea corpuluĭ lor. Faptul acesta al micşorăreĭ corpuluĭ animalelor din insule în raport cu congeneriĭ lor de pe continente a fost adesea observat. Acelaş fenomen se petrece şi cu vulpea, care-ĭ foarte mică în Japonia.

Vulpile sunt foarte numeroase în archipelagul japonez. Ele 's pline de îndrăzneală şi pătrund până şi prin oraşe pentru a da jaf prin găinăriĭ, ba încă merg fără sfială să dea o raită pe la gropile în carĭ locuitoriĭ de la ţară depun alimente în onoarea luĭ Inari, zeul lanurilor de orez. Şi atât de adesea a fost văzută vulpea luând şi partea din hrana destinată divinităţeĭ, în cât locuitoriĭ sfârşiră prin a face dintr'ânsa tovarăşa obişnuită a zeuluĭ Inari, care chiar şi este cele maĭ adesea orĭ reprezentat însoţit de două vulpĭ. Superstiţiile relative la vulpe nu lipsesc în Extremul Orient, şi în Japonia i se atribue puterea de a se schimba în femee şi de a se servi de această înfăţişare pentru a rătăci pe drumeţul întârziat.

Un alt animal al Japonieĭ, bursucul, este socotit de asemenea că poate suferi cele maĭ bizare transformărĭ. Animalul acesta răutăcios se zice că şi-ar permite de a se schimba în unelte de bucătărie, cu singurul scop de a-şĭ bate joc de gospopine jucându-le vre-o farsă neplăcută. Tot în această ţară, mâţa, care e destul de răspândită, este de asemenea obiectul unor înrâurirĭ analoge. Totuşĭ ea trebue să aducă marĭ serviciĭ, căcĭ guzganiĭ mişună în Japonia, trăind prin podurĭ în lipsă de pivniţe.

Se găseşte în Japonia un fel de maimuţă numită Saru, cu coada scurtă, şi faţa roşie, care locueşte insula cea mare a Japonieĭ. Este quadrumanul care trăeşte cel maĭ departe de ecuator, în Asia orientală. Antilopa ,,zbârcită“ face parte desigur dintre animalele cele maĭ ciudate ale Japonieĭ. Ea nu aminteşte întru nimic mersul graţios şi trupul svelt al celorlalte antilope; la prima vedere părul eĭ lung şi stufos face să fie luată maĭ degrabă drept un lup, de nu s'ar zări cele două coarne ale eĭ, care arată înrudirea sa cu capra sălbatecă din Europa.

Această antilopă, al căreĭ nume ştiinţific este ,,nemorhaedus crispus“, devine rară în Japonia pe care o locueşte în mod exclusiv. Nu se găseşte decât în regiunile stâncoase ale insuleĭ Nippon şi pe munţiĭ ceĭ maĭ înalţĭ aĭ insuleĭ Sikk. Antilopa zbârlită este în genere de culoare brună; însă ea prezintă particularitatea aceasta de a-şĭ schimba nuanţa după anotimp; iarna ea este de culoare mult maĭ deschisă ca în timpul lunilor călduroase. Coarnele sunt micĭ, conice, inelate puţin şi încovoiate uşor îndărăt. Specia de care se poate apropia maĭ mult această antilopă este *goralul*, care trăeşte prin munţiĭ Himalaya, Butan şi Kaşmir, căţărându-se cu îndemânare pe stâncĭ, şi sărind cu îndrăzneală ca ţapul şi capra sălbatică; însă goralul se deosebeşte de antilopa din Japonia prin aceea că el n'are acelaş păr caracteristic.

La aceste animale trebue să adăugăm ca reprezentant al fauneĭ Japoneze o specie de mistreţ, una de cerb, diferite rozătoare şi maĭ multe soiurĭ de liliecĭ carĭ se găsesc în regiunea meridională. Nu se găseşte decât un singur şarpe veninos. Salamandra gigantică care atinge dimensiunĭ marĭ este pe cale de a dispare. In sfârşit se socotesc în Japonia vre-o 360 de speciĭ de păsărĭ, dar puţine din ele sunt propriĭ archipelaguluĭ. Insectele sunt foarte numeroase şi entormologiştiĭ pot să facă acolo recolte bogate.

Trad. de **Th. Simenschy.**

NOTE ŞTIINŢIFICE

CUTREMURELE DE PĂMÂNT

Impotriva vrăjmaşuluĭ e forţa, împotriva furtuneĭ, dibăcia, împotriva boaleĭ—doctorul şi leacul. Dar contra cutremuruluĭ de pământ nu există nimic; şi această convingere ne-o întemeiăm pe fapte.

«Refugiul orĭ-căruĭ om care suferă şi e ameninţat, este casa, căminul său». (Aşa spune Maupassant; cât despre mine, eu cred că o casă nu e un refugiu nicĭ pentru un om ameninţat de... creditorĭ sau de... papucul neveste). Şi în cazurĭ de cutremure terestre nimic nu e maĭ primejdios decât casa, căcĭ atuncĭ neputinţa de a se duce acasă face din om o vită rătăcitoare, pierdută, înebunită, care fuge şi care poartă în suflet o teamă nouă şi neprevăzută, teama omuluĭ civilizat, silit să locuiască ca un sălbatic.

Cum începe un cutremur de pământ

Maĭ întâĭ se pare că simţi o neliniştire aproape nedesluşită a soluluĭ. Totuşĭ nicĭ o mişcare nu se manifestă; aĭ zice că-ĭ un fior al pământuluĭ, un fior adânc, continuŭ, care în curând va deveni cutremur. Din clipa aceea solul vibrează fără încetare. Nu maĭ palpită, pare agitat numaĭ de un tremur nedefinit. Câte o dată acest tremur se întrerupe două-treĭ ceasurĭ; de cele maĭ multe orĭ el reîncepe şi durează un minut saŭ un sfert de oră, apoĭ se opreşte din noŭ şi pământul devine cu totul stabil. Aĭ zice că e freamătul înfiorat al uneĭ locomotive în odihnă, al căreĭ flanc e încărcat cu vaporĭ de apă carĭ n'aŭ pe unde să iasă.

In timpul cutremuruluĭ

Să ascultăm ce zice marele Maupassant care însuşĭ a simţit senza-

ţiile marelui cutremur de lângă Coasta de Azur, în 1882.

,,In timpul primei clipe de groază crezui pur şi simplu că locuinţa se prăbuşea. Dar, cum salturile patului meu se făceau tot mai puternice, cum zidurile crăpau, cum toate mobilele se ciocneau între ele cu un vuet grozav, sării în picioare în mijlocul odăii şi vruseĭ să ies pe uşe, când deodată o oscilaţie violentă mă asvârli într'un părete. Când îmi mai venii în fire ieşii la scară unde auzii sinistrul şi bizarul sunet al clopotelor, zăngănind singure ca şi cum le apucase nebunia, sau ca nişte slugi credincioase cari chiamă desnădăjduite pe cei ce dorm, pentru a'i vesti de primejdie. Servitorul meu cobora din fugă celalt cat, neânţelegând nimic din câte se întâmplase, şi crezându-mă sdrobit sub acoperişul odăii. Intr'aceia, când toţi ai casei eşiră în grădină, sguduiturile încetară. Erau orele şase; ziua mijea trandafirie şi dulce, fără o adiere,— atât de curată şi de calmă! Această linişte nemărginită a cerului, pe când jos acel vălmăşag îngrozitoş, era atât de mişcătoare, atât de neprevăzută, încât ea mă surprinse şi mă emoţionă mai mult decât însăş catastrofa".

Cauzele cutremurelor de pământ

Multă vreme s'a crezut că cutremurele de pământ sunt datorite vulcanilor. Se poate să fie şi ceva adevăr în această credinţă, căci cele mai groaznice cutremure s'au întâmplat în regiuni vulcanice. Dar pentru că multe cutremure s'aŭ manifestat şi în ţinuturi fără vulcani, s'a căutat a se găsi cauzele fundamentale şi independente de vulcani. Aşa s'a ajuns la concluzia că cutremurele de pământ pot să aibă mai multe cauze: 1) prăbuşirea maselor stâncoase interne; 2) explozia produsă în interiorul pământului de vapori de apă grămădiţi sub mare presiune şi 3) mai ales de micşorarea părţei lichide din sânul pământului prin răcire şi ca atare prin increţirea scoarţei pământului.

(Va urma). **D. Iac.**

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventuri moderne —

— Urmare —

CAP. XI

Trei zile după aceea Floriana şi prietenii săi plecaŭ din Porte Clarence, lăsând în micul cimitir al tristului oraş corpul nenorocitei guvernante, care în amurgul vieţii ei, făcuse cu atâta naivitate, visul unei iubiri pasionate.

Impins de o curiozitate ştiinţifică care trebuia respectată, doctorul Dody căpătase autorizaţia să facă autopsia cadavrului.

Dar nici această autopsie nu adusese cuvântul enigmei.

Pereţii stomacului aveaŭ găuri mici, ca şi cum ar fi fost supuse acţiunii unui foc violent.

— S'ar părea că sărmana femee a înghiţit un praf de flăcări, zise doctorul, ea cocluzie.

Dick Fann, care aştepta tremurând de nerăbdare cuvântul omului de ştiinţă, rămase dezolat.

Şi de atunci înainte, rămase ceasuri întregi cu faţa contractată sub sforţarea gândirii, trădându-şi în fie-care moment neliniştea.

Grăbi cât putu pregătirile de plecare. In ziua când era hotărâtă plecarea Dick Fann părea mai vesel.

— Patronul pare încântat că pleacă de aici, îi spunea Jean Brot. De altfel şi mie mi se părea că îmi vor îngheţa picioarele în ţinutul acesta.

La plecare li se recomandă să nu întârzie prea mult în strâmtoarea Bering. Băci de şi avalanşa gheţurilor era în întârziere anul acela, totuşi putea să se producă dintr'un moment în altul.

— In cazul acesta, le spunea sfătuitorul, aţi fi perduţi. Intr'o jumătate de ceas gheţurile devin libere; ca prin farmec blocuri gigantice se pun în mişcare, şi năvălesc unul după altul. E un spectacol foarte frumos, văzut de pe ţărm; dar acela care ar fi prins în mijlocul strâmtorii, poate să-şi recomande sufletul bunului D-zeŭ.

Dând toată importanţa cuvenită acestui sfat, Dick se instalase la cârmă, şi conducea automobilul cu toată viteza.

Ori cât de grăbit era însă, trebuia să ţie seamă de configuraţia câmpului de ghiaţă.

Suprafaţa câmpului, care de departe părea aproape plană, era formată în realitate din lame apropiate, de aceea cursa automobilului era încetinită de urcuşuri şi coborâri neîncetate.

Dick Fann înţelegea foarte bine acum de ce avalanşa gheţurilor se deslănţuia aşa de repede.

D. Defrau era şi dânsul neliniştit, şi îşi silea mereŭ prietenul:

— Mai repede, cât de repede se poate!

— Te asigur că mergem cu toată iuţeala pe care o putem avea prin aceste locuri, răspunse detectivul. Şi apoi, trebue să ţii seamă că o cauză cât de mică poate determina catastrofa. Aşa de exemplu, chiar şi trecerea prea repede, prea bruscă a automobilului.

Urmară câte-va momente de tăcere.

Inţelegeam cu toţii teribila ameninţare pe care o cuprindeaŭ cuvintele detectivului.

Căci, în ora desprinderii gheţurilor, o zguduire cât de uşoară putea provoca cataclismul.

— Ah! murmură tânărul detectiv. cu voce înceată, aşa ca să nu-l audă de cât tatăl Florianei, îmi pare răŭ acuma că n'am aşteptat la Porte Clarence.

— Aşa dar ai vre-o teamă serioasă?.. Observi vre-un indiciŭ alarmant?

— Da şi nu. Priveşte suprafaţa gheţei; încreţiturile s'aŭ din ce în ce mai mult forma de unghiuri ascuţite.

— Ei bine?.. Ce concluzie tragi d-ta de aici?

— Trag concluzia că câmpul de ghiaţă suportă în acest moment maximul de presiune, cu alte cuvinte, este la marginea puterii sale de rezistenţă.

— Dacă-i aşa, să ne întoarcem îndărăt. Vom mai întârzia încă câte-va zile.

Dick Fann arătă înaintea lor nişte stânci îngheţate.

— Iată, avem înaintea noastră insulele Diomede; suntem acum mai aproape de ele de cât de continent. La nevoe vom face acolo un scurt campament.

— Dacă-i aşa, conchise d. Defran, să ajungem cât mai repede posibil, căci îţi mărturisesc că după cele ce mi-ai spus, nu voi mai avea nici un singur moment liniştit cât vreme vom continua să alergăm pe câmpul de ghiaţă.

Cei doi bărbaţi aruncară o privire spre Floriana, care, necunoscătoare de primejdia prin care trecea, vorbea liniştită cu Jean Brot.

Şi schimbară un râs dulce, ghicind unul la altul aceaş dragoste devotată pentru frumoasa fată.

Se apropia de insulă văzând cu ochii. Şi cu cât se apropiau, cu atâta insula le apărea mai sălbatică şi mai neospitalieră.

Eraŭ nişte stânci deşerte, fără nici cea mai mică urmă vegetaţie, lipsite chiar şi de apă.

Ghiaţa le înconjura de jur împrejur, făcându-le să aibă o atitudine cu mult mai ridicată ca nivelul mării.

— Nici-odată nu vom putea urma automobilul pe stâncile aceste! murmură d. Defrau.

Dar Dick Fann îl linişti îndată.

— E drept că de partea aceasta n'avem nici un drum de trecut. Dar de partea cealaltă terenul coboară pe nesimţite până la nivelul mării. Am studiat drumul înainte de a pleca, şi dacă n'aş fi fost sigur că vom găsi un refugiu în insulele Diomede, m'aş fi întors de mult îndărăt.

— Te rog să nu fi supărat pe mine, răspunse d. Defrau. Când o văd pe

Floriana expusă morţiĭ tot curajul îmĭ piere.

— Ah! suspină tânărul detectiv, crezĭ oare că eu stau maĭ bine?

Şi aplecându-se înainte, mări viteza automobiluluĭ.

— Când vom trece de capul pe care-l vezĭ colo, zise Dick-Fann, aspectul terenuluĭ se va schimba dintr'o dată şi vom putea acosta.

Automobilul înainta cu toată repeziciunea. Capul insuleĭ neospitaliere părea că înaintează spre călătorĭ cu iuţeala unuĭ tren expres. Maĭ aveau de făcut acuma numaĭ vre-o două sute de metri pentru a scăpa de primejdie. Treceau acum coasta joasă de unde aveau să poată pătrunde cu automobilul pe teren priincios. In locul acela aveau să aştepte dizlocarea gheţurilor, pentru ca să-şĭ poată continua paoĭ drumul în linişte.

Dar în momentul următor se produse un lucru neaşteptat, uimitor, a căruĭ cauză nimenĭ nu şi-o putea explica. Un fel de bolid, de proiectil negru, ţâşni dintr'o ascunzătoare şi se năpusti asupra Dionuluĭ cu o iuţeala fulgerătoare.

O ciocnire teribilă se produse. Toţĭ călătoriĭ f u r ă aruncaţĭ grămadă pe câmpul de gheaţă.

Când Dick Fann, Jean Brot şi d. Defrau se ridicară o căutară în zadar pe Floriana. Copila dispăruse. Pe suprafaţa gheţiĭ zăcea însă un om leşinat. Ce însemna asta? Toţĭ se repeziră spre necunoscut.

Il priviră şi avură o exclamaţie de groază:

— Inginerul Botera! Ce căuta dânsul acolo? Pentru ce fusese părăsit? Toate acestea n'aveau nicĭ-o importanţă. Prezenţa sa însă, îl denunţa pe Larmette!

Liniştitul bijutier, cu maşina sa de o sută de caĭ putere, zdrobise automobilul Florianeĭ şi o răpise pe aceasta.

De ce această răpire? De ce acest atac brutal? Prin ce mijloace de informaţiune cunoscuse bijutierul ziua exactă a depărtăriĭ adversarilor săĭ?

Fapt era că dânsul îşĭ aşteptase la vreme victimele, şi dăduse lovitura pe care, fără îndoială, o medita de multă vreme.

Il părăsise pe Botera, care probabil căzuse din cauza puterniceĭ ciocnirĭ, şi-l părăsise pentru că judecase că nu era prudent să lupte cu treĭ oamenĭ hotărâţĭ.

Cu atât maĭ rău pentru Botera dacă nu va şti să scape şi singur din încurcătură. Larmette se îndepărta cu toată viteza, împreună cu prada sa. Automobilul său maĭ apărea acum ca un simplu punct la orizont, şi în curând dispăru complet

Dick şi d. Defrau rămăseseră ca tâmpiţĭ în faţa acesteĭ loviturĭ neaşteptate.

Pe când dânşiĭ credeaŭ că n'aŭ a se teme de cât de nestabilitatea câmpuluĭ de ghiaţă, iată că primejdia sosise din altă parte. Şi era o primejdie care îĭ făcu s'o regrete pe cea dintâĭ.

Avalanşa gheţurilor ar fi însemnat fără îndoială moartea, dar o moarte repede, scutită de suferinţe.

Pe când Floriana în mânele luĭ Larmette însemna tortura fără de sfârşit, ruşinea şi asupra frumoaseĭ fete, şi asupra acelora carĭ o iubeaŭ.

Un strigăt înăbuşit îĭ făcu să tresară, aducându-ĭ la realitate.

Inginerul îşĭ venea în fire; nu-şĭ dădea încă bine seamă unde se află şi ce se petrecuse, dar începea să prindă limbă.

Dar vocea sa redeşteptă mânia celorlalţĭ, până atuncĭ înăbuşită de durere.

Dick şi prieteniĭ săĭ se repeziră spre peruvian. Il înconjură şi-l legară bine.

— Omul acesta trebue judecat şi pedepsit fără întârziere, zise Dick:

Auzind aceste cuvinte, peruvianul înţelese însfârşit ce se petrecuse cu dânsul.

Işĭ văzu adversariĭ hotărâţĭ, cu o licărire sălbatecă în ochĭ, şi înţelese că oameniĭ aceia nu eraŭ de loc dispuşĭ să glumească.

Şi cum era gata la toate laşităţile numaĭ ca să-şĭ scape viaţa, începu să se roage:

— De ce să mă judecaţĭ? Trebuia să ascult de ordinele d-luĭ Larmette. Nu e greşala mea, căcĭ dânsul comanda. In fond, eŭ nu-ĭ aprobam acţiunea; dar omul acela este teribil şi zdrobeşte pe orĭ cine încearcă să-ĭ reziste.

«Vă voĭ spune tot ce veţĭ dori să ştiţĭ. Când am fabricat automobilul meŭ şi am primit banĭ de la dânsul, nu ştiam că-mĭ iaŭ un stăpân aşa de tiranic. Altfel aş fi renunţat la opera mea».

— Ar fi trebuit să renunţĭ înainte de a-mĭ fi dat copila pe mâna aceluĭ mizerabil.

— Dar domnişoara nu eşte în primejdie de moarte, răspunse peruvianul, văzând că ar putea deştepta mila judecătorilor săĭ, prin asemenea cuvinte dătătoare de speranţă.

Laşul calculase bine.

— Nu este în primejdie de moarte, spuĭ? Aşa dar cunoştĭ planurile complicelui d-tale?

— Da, şi vă voĭ arăta toate aceste planurĭ, dacă îmĭ dăruiţĭ viaţa. Vă voĭ ajuta să luptaţĭ împotriva luĭ.

Şi cum Dick şi d. Defrau avură un gest de desgust, dânsul adăogă:

— De ce m'a lăsat ca pe un câine pe banchiza de ghiaţă? Automobilul meŭ i-a adus serviciĭ destul de frumoase. M'a trădat, îl voĭ trăda şi eŭ; lucrul e cât se poate de drept.

Pronunţă cuvintele acestea cu repeziciune cu teama că va fi întrerupt.

Toţĭ îl priveaŭ cu dispreţ, dar dânsul nu-ĭ lua în seamă, pentru că acum n'avea alt gând de cât acela de a-ĭ încredinţa că spune adevărul.

In sfârşit Dick Fann vorbi cu hotărîre:

— Veĭ răspunde fără nicĭ un înconjur, fără nicĭ o şovăială tuturor întrebărilor mele. Indată ce veĭ încerca să spuĭ cea maĭ mică minciună îţĭ voĭ zbura creeriĭ.

— Dar vă asigur că voĭ spune tot adevărul...

— Ştiĭ cine a ordonat să fim strivițĭ la Port Clarence?

Brazilianul răspunse, cu un surâs plin de satisfacţie:

— Larmette, după dispariţia d-stră din San-Francisco, era nebun de mânie. Poate chiar îĭ era teamă că va fi complet învins. Atuncĭ, după ce făcusem maĭ înainte o călătorie la Valdez, a telegrafiat la Port-Clarence.

— Ce a telegrafiat?

— Iată: Fă aşa cum ne-am înţeles. Intrebuinţează obiectele ce ţi-aŭ fost încredinţate.

Ascultătoriĭ luĭ Botera se priviră cu necrezare.

— Dar telegrama aceasta lăsă să se vadă că mizerabilul ne condamnase de maĭ înainte.

— Da, vă condamnase

— Asta nu e cu putinţă, pentru că ar fi însemnat să lucreze împotriva propriilor sale interese.

— Nicĭ de cum. Ce urmărea dânsul? Să pue mâna pe d. Defrau.

— Fără îndoială. Dar...

— Dar nu este oare evident că la ştirea morţiĭ ficeĭ sale, d. Defrau şi-ar fi părăsit ascunzătoarea sa, de pe pământ, orĭ de sub pământ, şi ar fi...

O tristă exclamaţie întrerupse declaraţiile inginerului.

Dick Fann, tatăl Florineĭ şi micul Jean întrevăzură dintr'o dată tot secretul combinaţieĭ criminale.

Larmette hotărâse moartea Florianeĭ. Dânşiĭ eraŭ socotiţĭ ca nişte cantităţĭ neglijabile. Bijutierul lucra cu indiferenţa unuĭ colon al pământurilor virgine, care abate cu energie toate stufişurile, pentru a-şĭ netezi calea.

Şi doritor acuma de a afla totul, detectivul continuă:

— De ce otravă s'a servit Firino Bovini?

— Nu era otravă!

— Atuncĭ ce era?

— Larmette e un om care se gândeşte la toate, şi d-stră ar fi trebuit să-l ghicițĭ... Cred că acum veţĭ fi siguri de sinceritatea mea... D-stră mă puteţĭ ucide, saŭ mă puteţĭ ajuta să scap din acest ţinut blestemat..

— Dar vorbeşte odată!

— Eĭ bine, Larmette a încredinţat luĭ Firino un mic tub conţinând două miligrame de praf de radium.

— De radium?

Toţĭ rămăseseră cu gurile căscate. Radiul în praf? Acuma totul se lumina. Fie-care părticică se încrustase în mucoasele stomacale ale nenorociteĭ. Patorne şi sub puterea radiaţiuniĭ corpusculilor, ţesăturile fuseseră consumate.

Nicĭ un ajutor medical n'ar fi putut

salva victima. Doctorul avea mare dreptate când dăduse nenorociteĭ substanțe adormitoare. Biata Patorne murise arsă de radium.

— Oare toțĭ vom avea aceeaș soartă? se gândea Dick. Oare toțĭ vom fi ucișĭ prin acelaș rafinat procedeu științific? Afacerea aceasta întărea încă odată afirmația filosofilor.

— Orĭ-ce răŭ ese din bine. Orĭ-ce bine țâșneşte din răŭ. Printr'o ironie sălbatică a natureĭ, binele şi r ul par a fi auto-generatoriĭ contraruluĭ lor.

Niște ființe de elită că soțiĭ Curie descoperiseră lumiĭ proprietățile radiuluĭ. Și iată că un mizerabil se gândise îndată să aplice aceste proprietățĭ pentru izbândirea planurilor sale criminale.

D. Defrau întrerupse aceste cugetărĭ.

— Dar acum, după ce Larmette a pus mâna pe Floriana, mă va sili să mă predau.

— D-ta!—exclamă inginerul—d-ta eștĭ d. Defrau?

— Pentru ce aș maĭ ascunde-o?

— Dar atuncĭ totul se va petrece de minune. Va fi destul să putem ajunge pînă la drumul de fier.

«Cred că fostul meu patron se va îndrepta spre Moscova.

«Vedețĭ că și îngăduința poate servi la ceva. Dacă m'ațĭ fi ucis adineaorĭ, n'ațĭ ști tot ce știțĭ acum.

Fața negustoruluĭ canadian se luminase. Da, da, avea să se predea; avea să predea corindoanele trustuluĭ bijutierilor și avea să-ĭ despăgubească în urmă din averea sa personală. Poate că afacerea asta avea să-l ruineze, dar ce importanță avea un lucru așa de mic față de viața Florianeĭ? Avea să se pue din noŭ pe muncă cu ardoare și Dick Fann avea să'l ajute să-șĭ refacă averea pierdută.

Detectivul îĭ întrerupse aceste gândurĭ printr'o frază prevestitoare de rău:

— Va trebui să ajungem cât maĭ repede la coastă. Dar vom maĭ avea oare timp?

Ca un răspuns la această întrebare, o pocnitură sinistră trecu prin aer.

Cu toțiĭ se ridicară; chiar și peruvianul, căruia Jean îĭ dăduse drumul, tăindu-ĭ legăturile.

Alte detunăturĭ urmară. S'ar fi zis că e o luptă de artilerie. Câmpia de ghiață tremura sub picioarele călătorilor.

— E avalanșa! murmură Dick Fann.

— Avalanșa!

— Să înaintăm cât se poate de repede spre panta insulelor Diomede, saŭ suntem pierduțĭ!

Și pe când zgomotul devenea din ce în ce maĭ mare și ghiața începea să se miște, ceĭ patru călătorĭ alergaŭ cât îĭ țineaŭ picioarele spre insulă, părăsind în voia întâmplăriĭ automobilul, armele și proviziile.

CAP. IV

Cum pământul insuleĭ nu maĭ era departe, încurând fură acolo.

In nicĭ o parte nu se ivea stânca goală. Pretutindenĭ solul era acoperit de un strat gros de ghiață. Dar cel puțin eraŭ sigurĭ că sub acest strat de ghiață era granitul stabil,—granitul care văzuse nemișcat atâtea miĭ de desghețurĭ și care le oferea prin urmare un adăpost sigur.

Ceĭ patru călătorĭ priveaŭ acum măreţul cataclism care se desfășura sub ochiĭ lor.

Toată suprafața apelor părea că fierbe. Din ce în ce devenea tot maĭ pronunțată acțiunea curentuluĭ dela nord.

Și călătoriĭ stăteaŭ nemișcațĭ. Sentimentul micimeĭ lor în fața acesteĭ enorme desfășurărĭ de forțe îĭ întrista și le mărea durerea.

Deodată cu toțiĭ tresăriră.

— Ce este?

— Un cutremur!

— Dar mi se pare că insula se mișcă. Oare ghețurile o vor urni din loc?

O zguduire maĭ violentă îĭ făcu să se rostogolească la pământ.

Dick Fann ghicĭ cel dintâĭ adevărul, îndată ce putu să se ridice în picioare.

— Miĭ de bombe! exclamă dânsul. Nu eram pe insulă, ci pe un iceberg de lângă coastă.

— Atuncĭ? întrebară ceilalțĭ, abia maĭ respirând de neliniște.

— Eĭ! icebergul s'a deslipit, și-acum plutește, ducându-ne spre sud.

— Dar nu putem alerga pe insulă? exclamă Jean, care nu prea înțelegea bine manifestațiile polare,

— Și cum am putea face drumul acesta, sărmane copil? Nu vezĭ ce distanță este acum între noĭ și insulă?

A fi încercat să treacă spațiul acesta, ar fi fost o nebunie, de care îșĭ dădeau bine seama cu toțiĭ.

Ceĭ patru călătorĭ erau acum prizonierĭ pe icebergul plutitor.

Curentul îĭ trăgea mereu spre sud; insulele Diomede abia se maĭ zăreau acum la orizont, ca prin ceață.

Se coborau spre sud, spre regiunĭ maĭ calde. Puțin câte puțin avea să se topească sub picioarele acelora pe carĭ acum îĭ ținea suspendațĭ deasupra abisuluĭ.

Fie-care zi avea să fie o agonie, apropiindu-ĭ de termenul fatal; avea să moară încetul cu încetul, pe ghiața plutitoare.

Dar oare aveau să trăiască dânșiĭ până la topirea complectă a icebergului? N'aveau să moară maĭ înainte de foame și de sete?

Căcĭ, în afară de treĭ pesmețĭ pe carĭ-ĭ păstrase d. Defrau în sacul său de călătorie, nu maĭ aveau nicĭ-un fel de băutură.

Treĭ pesmețĭ pentru patru naufragiațĭ, carĭ eraŭ destinațĭ să călătorească multă vreme pe un munte de ghiață!..

Era prea puțin! . . . .

. . . .

In timpul acesta, coasta asiatică siberiană, printre stâncele joase de la Est-Cape, Floriana, în genunchĭ, cu brațele întinse spre insulele Diomede, se ruga chemându-șĭ prieteniĭ.

Îndărătul eĭ, la o mică distanță, lângă automobilul Botera cu care putuse ajunge la țărm puțin înainte de avalanșa ghețurilor, stătea Larmette, cu sprâncenele încruntate.

— D-șoară, îĭ spunea dânsul, după cum vezĭ am reușit să te am în puterea mea. D-ta eștĭ zălogul. Dacă vreĭ să-țĭ recapețĭ libertatea, trebue să-mĭ indicĭ locul unde se află tatăl d-tale. Știŭ că dânsul te adoră, și că fără să stea la îndoială va face tot ce-ĭ veĭ cere.

Floriana nu-ĭ răspunse.

Nicĭ o dată n'avea să consimtă să trădeze cauza tatăluĭ eĭ.

Larmette putea s'o ucidă. Fie!.. De vreme ce perduse totul, cel puțin avea să-șĭ păstreze onoarea.

(Va urma).

Ocolul lumiĭ în 40 de zile

In 1907, grație înțelegeriĭ dintre companiĭ, se putea face ocolul lumeĭ în 83 de zile, pentru minima sumă de 1600 de leĭ.

Eĭ bine, în 39 de zile, adică în maĭ puțin de jumătate din acest timp, locotenentul-colonel englez H. Burnley-Campbell, a realizat această călătorie excentrică.

In ziua de 3 Maĭ, la orele 7,20 dimineața, colonelul se imbarcă la Liverpol pe «Express of Irland» pentru Canada. La 10 Maĭ, el era, la orele 3 d. a., la Quebec, de unde pleca la orele 5 cu trans-continentalul canadian; la 14, el sosea la orele 5 dim. la Vancuver, spre a pleca de aicĭ la orele 12 și jumătate, cu vaporul de China ducându-se în Japonia.

La 26, la orele 5 dim. el debarcă la Iokohama unde luă trenul a doua zi la orele 7 spre Isaruga, pe litoralul opus, unde ajunse la 28 dimineața, orele 9,30; în aceeaș zi el se îmbarcă seara la orele 6 pentru Vladivostok, unde ajunse la 30, după amiază la orele 2,15.

In această traversare cunoscu colonelul singurul accident care i s'a întâmplat; la 30, în timpul uneĭ cețe, corabia dete cu fundul de un banc de nisip lângă Vladivostok; fluxul și refluxul însă o despotmolire.

In acea zi, îndrăznețul călător, era să piardă trenul corespondent, ceea ce l'ar fi făcut să piardă 4 zile. După aceasta fu maĭ ușor.

In aceeaș zi, la orele 7, el luă

trans-siberianul pentru Moscova. El trecu atuncĭ pe la Carbin la 31 Maĭ, la orele 8,30 seara; la Irkutsk, la 4 Iunie, la orele 6,30, spre a ajunge la Moscova la orele 2,38 în ziua de 10. In aceeaş zi el plecă de la Moscova, la orele 6 spre a sosi a doua zi seara la orele 9,30 la Varşovia, pe care o părăsea după 2 ore.

La 12, dimineaţa, el era la orele 11 şi 35 la Berlin, de unde plecă după 5 minute, la orele 11,40; dacă ar fi putut să ia expresul care venea de la St. Petersburg, ar fi câştigat maĭ multe ore, dar trenurile nu corespundeaŭ. In sfârşit, el soseşte tot în ziua de 12, seara la orele 9,8, la Colonia, pe care o părăseşte la orele 11,15; în ziua de 13, la orele 7,30 dim. el era la Ostanda, de unde plecă la orele 11 spre a traversa canalul Mâneceeĭ. In aceeaşi zi el debarca la Douvres, la orele 2,50.

Ocolul lumiĭ îĭ luase 39 de zile şi 19 ore şi jumătate.

Colonelul ar putea să-şĭ reînoiască de maĭ multe orĭ călătoria în aceleaşĭ condiţiunĭ, spune ziarul „Cosmos" înainte de a cunoaşte în fond ţările pe carĭ le-a străbătut.

Trebue să admirăm un aşa mod de a proceda?

Impresiunile acestea fugitive nu pot lăsa de cât o vagă amintire în spiritul călătoruluĭ şi dacă d. Burnley-Campbell s'ar fi aflat în faţa unuĭ cinematograf, asta ar fi fost maĭ economic şi poate maĭ... profitabil!

ANIMALE SAVANTE

Se credea până maĭ acum câte-va secole că omul e—în toate cazurile—cu mult superior orĭ căruĭ patruped —fie chiar quadruman. Insă de cand ştiinţa s'a avântat la înălţimĭ pe carĭ nicĭ nu le-aŭ visat protagoniştiĭ eĭ, a fost dovedit în chip definitiv, de nenumărate orĭ, faptul că foarte multe animale superioare, se nasc cu o inteligenţă maĭ mare decât a multora dintre semeniĭ noştri—negriĭ îndeosebĭ, - cu singura deosebire că nu au putinţa de a vorbi şi... 's patrupede. S'a maĭ constatat interesantul şi folositorul fapt că animale ca: maĭmuţe, câinĭ, pisicĭ, caĭ, foce, pînă şi din coleoptere—puricele—etc., sunt susceptibile de educaţie, adică pot învăţa anumite gesturi, căpătând maniere «distinse» şi făcând felurite servicii omuluĭ.

Pasările de asemenea, papagalul în special, ştim cu toţiĭ cât de uşor învaţă să pronunţe cuvinte din orĭ-ce graĭ, şi fraze întregĭ chiar.

Insă în ultimul timp descoperindu-se că şi alte animale pot fi dresate şi realizându-se câte-va «minunĭ», e necesar să dăm nişte exemple nouĭ şi surprinzătoare.

S'a ajuns, bine înţeles prin multă caznă, să se deprindă e zibelină a... vorbi la telefon. Ea cere, atuncĭ când îĭ e foame, suflând în pâlnia telefonuluĭ deschis, şi i se dă... banane, sau alte alimente. La început, după ce a fost silită să se deprindă a sufla în aparat, ea păru foarte surprinsă de rezultatul imediat, plăcut, desigur, şi totdeauna de aceeaş natură, al gestuluĭ său.

Un şarpe alb, din America, a fost învăţat de un naturalist savant, — fiind-că, pentru a trăi şi a servi la anumite observaţiĭ ştiinţifie, şarpele avea nevoe de gimnastică, — să se încolăcească în jurul uneĭ frânghiĭ de rufe, pe care se plimbă de câte-va orĭ pe zi de la o extremitate la alta.

Nu maĭ vorbim de alte multe cazurĭ, unele prea cunoscute, iar altele maĭ puţin interesante decât cele ce merită să fie citate.

Fapt e că sunt şi pot fi o mare mulţime dintre animalele superioare, maĭ presus, ca inteligenţă naturală decât foarte mulţĭ negriĭ - din Africa şi Oceania.

Fl.

POŞTA REDACŢIEI

Nelli Nelini, Iaşĭ. — Aşteptăm articolele făgăduite.

Maĭ multora. — Preferim descrierĭ de călătoriĭ şi aventurĭ celebre.

G. Georg.—E răŭ tradusă.

I. Ol.—Le vom citi pe toate şi cele bune vor fi publicate.

Nepa.—Fără stil, fără miez, — nu e pentru noĭ!

N. Balojan, Belgrad.—Farmacia Iteanu din R.-Sărat.

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante prn viitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, iţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

TOȚI ABONAȚII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azĭ, la următoarele marĭ și de valoare premiĭ:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare**, cu 2 țevĭ, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard.**

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel maĭ noŭ, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victorieĭ, furnizorul Curțeĭ Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuță de toaletă**, cu oglinzĭ de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablourĭ.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ;**

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, 53.

11) **Un gramofon perfecționat;**

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ, 54.

13) **Una fructieră**, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipscanĭ, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 lunĭ la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 lunĭ la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorțĭ, abonaților «Ziaruluĭ Călătoriilor».

Prețul abonamentuluĭ leĭ 5 p. un an, 2.60 p. 6 lunĭ.

Anul XII.—No. 692. **10 BANI IN TOATA ȚARA** Mercurĭ 11 August, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « ½ « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Marinarii zăriră apariția sfintei Ana d'Auray. — (Vezi pag. 4536).

LEGENDE MARINE

Ştiţĭ fără îndoială cine e «Olandezul Rătăcitor», de aceea renunţ la istoricul acesteĭ legende care a servit până şi genialuluĭ Richard Wagner ca temă pentru făurirea uneĭ opere teatrale ce a avut şi are un succes european. Legenda aceasta scrisă şi maĭ ales povestită în atâtea felurite chipurĭ, e adânc înrădăcinată în mintea tuturor marinarilor din Nordul şi Nord-Vestul Europeĭ, încât poporul—marea majoritate a indivizilor asemănătorĭ ce'l compun,—găseşte în ea maĭ mult adevăr de cât în orĭ ce altă poveste.

Câte aventurĭ din călătoriĭ pe mare, câte romane fantastice s'aŭ scris, în toate—autoriĭ lor aŭ pus şi partea asta miraculoasă a legendeĭ, a superstiţieĭ, în toate întâlneştĭ descrierea uneĭ arătărĭ ciudate, a uneĭ nălucĭ spăimântătoare—fie ea «Corabia blestemată» saŭ «Olandezul rătăcitor», etc. Ne amintim foarte bine cu toţiĭ că în vremea când bazmele ne eraŭ singura hrană sufletească, am citit cu nesaţiu şi cu turburare, cel puţin despre una din aceste legende marine, citire care a produs minţeĭ noastre gânduleţe noĭ, şi-a deşternut ochilor lăuntricĭ, icoane largĭ, tablourĭ viĭ, pline de fapte surprinzătoare, groaznice, măreţe, şi maĭ presus de înţelegerea noastră.

* * *

După cum arată şi ilustraţia întâeĭ pagine, patru mateloţĭ, prinşĭ ca vaĭ de eĭ de vârful catargulu corăbieĭ naufragiate, într'o întunecime opacă, asurzıţĭ de zgomotul infernal pe care'l fac valurile furioase şi uraganul, se roagă, imploră mila celuĭ A-tot-puternic, cer scăparea de moarte. Dar în sufletele lor s'a strecurat dorinţa de a sfârşi maĭ curând îngrozitoarele clipe a căror amintire numaĭ, e în stare să'ĭ nefericească pentru tot restul zilelor lor. Eĭ vor decĭ să moară. Cel din jos, maĭ obosit de cât ceĭlalţĭ douĭ, şi băiatul de sus, izbiţĭ mereŭ de valurĭ, sunt aproape hotărâţĭ să'şĭ desprindă palmele de singurul lor sprijin şi să dispară în necunoscut. De odată însă băiatul de sus, privind in zarea de beznă, văzu o fâşie de lumină, şi în aceeaş clipă vru să exclame, să spue ceva, dar abia un «oh!» eşi din gura luĭ mută, plină de mirare.—Ce era?—Intr'un nimb de lumină, sfânta Ana d'Auray, patroana marinarilor, cu mâinele întinse... Sub înrâurirea sfinteĭ, marea se calmă, uraganul pieri şi noriĭ se risipiră, desvelind albastrul curat al ceruluĭ. Puţin câte puţin apoĭ, sub privirile orbite şi gurile mute ale marinarilor, sfânta Ana dispăru lăsând în urmă'ĭ loc silueteĭ negre a uneĭ corăbiĭ care s'apropia de nefericiţiĭ marinarĭ...—Fură salvaţĭ!

* * *

Aceasta e cea maĭ recentă dintre multele legende marine, şi e cu putinţă să fie chiar ultima, căcĭ s'a dus vremea de odinioară în care se puteau naşte şi asimila atarĭ *hibrizĭ*—anacronicĭ azĭ.

Odiseea unuĭ nihilist

— 72 ore atârnat sub un tren —

Aventura extraordinară pe care o descriem maĭ jos nu e opera fantezieĭ vre-unuĭ romancier, ci este adevărul cel maĭ curat. E unul din cele maĭ de seamă exemple de tenacitate, energie şi dispreţ de primejdie şi chiar de moarte.

*

In gara din Ostanda, trenul de lux cu destinaţia Berlin şi St. Petersburg, era gata să pornească, când impiegatul însărcinat să verifice starea roatelor, după maĭ multe loviturĭ de ciocan, ale căror sunete înăbuşite îl intrigară, se aplecă să privească sub vagoane. El scoase un ţipăt de mirare şi de groază şi ridică braţele către cer. Apoĭ, făcând semn cu mâna, îşĭ chemă camaraziĭ şi le arătă cu degetul ceva sub vagon. Oameniĭ de serviciŭ alergară din toate părţile; se lăsară în genunchĭ şi priviră sub vagon, vorbind toţĭ deodată, pe când un impiegat fuge într'un suflet să vestească pe şeful găriĭ. Ce se întâmplase? Un fel de mumie nedesluşită era atârnată dedesuptul trenuluĭ, ca un pachet de nişte curele late şi puternice.

Călătorul de sub vagon

Un cap omenesc, înfăşat într'o bonetă de lână, răsfrântă pe urechĭ şi legată sub bărbie, eşea din pachetul inform; doĭ ochĭ marĭ de un albastru lucitor priveaŭ holbaţĭ la sumedenia de privirĭ aţintite asupra lor, fără cea maĭ uşoară bătae de pleoape. — străveziĭ ca sticla, dar neînţeleşĭ. Şeful găriĭ veni, urmat de un comisar împreună cu maĭ mulţĭ gardiştĭ. După porunca comisaruluĭ, curelele fură tăiate, pachetul fu apucat, scos cu băgare de seamă dintre roţĭ şi depus pe peron. Apoĭ începură să-l desfacă, ceeace nu fu tocmaĭ uşor.

Maĭ întâiŭ scoaseră o şubă mare, şi un fâşiit de hârtie destăinuĭ nişte buzunare uriaşe, făcute între blană şi căptuşeală, carĭ eraŭ pline de jurnale; de sub şubă şcoaseră un pardesiu de postav «vătuit» tot cu jurnale şi prevăzut cu nişte buzunare tot atât de marĭ; apoĭ apoĭ încă un palton care era tot atât de ciudat alcătuit ca şi celelalte.

Treĭ veste, căptuşite cu scrisorĭ şi plicurĭ sigilate, formaŭ o cuirasă pe cămaşa de flanelă, care ea însăşĭ, ascundea o mulţime de manuscrise şi de pamflete.

In sfârşit un întreit rând de pantalonĭ şi de ghete adăposteau maĭ multe imprimate decât se află într'un chioşc de jurnale.

Destăinuirile ciudatuluĭ călător

Gardiştiĭ descărcară această bibliotecă ambulantă, şi călătorul, descurcat de toate veştmintele netrebuincioase, se arătă ca un tânăr svelt, care părea că petrece, el cel dintâĭ, pe socoteala aventureĭ sale, — dacă te-aĭ fi luat după luciul răutăcios al ochilor săĭ albaştri! căcĭ de spus nu spunea nimic.

*

John N. Raphaël tipăreşte, în ziarul *Wide-World Magazine*, odiseea nihilistuluĭ de sub vagon.

...Nicolas Dionapasky, este un student în litere, rus, născut la 14 Iunie 1882. El a maĭ făcut odată primejdioasa călătorie pe care acum o încercase din nou, pentru a introduce în Rusia scrierĭ de Tolstoi—oprite acolo, carĭ fuseseră publicate în străinătate, şi alte publicaţiunĭ pe carĭ censura rusă nu le lăsa să treacă.

— Admir, îĭ spuse reporterul englez, calmul cu care privițĭ nereuşita călătorieĭ.

— Eram hotărît să mă jertfesc pentru scopul meŭ, zise tânărul rus, dar am maĭ suferit odată chinurile groaznice ale uneĭ asemenea călăroriĭ şi, fără să vreaŭ, nu pot să mă opresc de a nu simţi o impresie de mântuire. Totuşĭ luasem toate precauţiunile posibile, dar ce vreĭ, nu poţĭ să reuşeştĭ totdeauna. Şuba mea cenuşie se confundă cu culoarea şinelor, a roţilor, a trenuluĭ. Am fost descoperit mulţumită auzuluĭ prea fin al impiegatuluĭ care verifica roţile.

— Aţĭ reuşit să străbateţĭ, în chipul acesta, distanţa dintre Bruxelles şi graniţa rusească? Povestiţi-mĭ.

— Acum douĭ anĭ, prin luna Martie, timpul era uscat şi destul de cald, dar cerul era înorat: un avantagiŭ pentru mine. In ajunul plecăriĭ trenuluĭ de lux, amiciĭ mă atârnară într'un hamac de cereale. Deşi eram obosit de a sta mereŭ culcat şi neclintit, fu o mare uşurare pentru mine când trenul se puse în mişcare. Eram înfăşurat cum m'aţĭ văzut şi acuma, bine înţolit, la adăpost de zguduelĭ, rănirĭ, de pietrele pe carĭ goana le face să zboare pe drum. Nicĭ frigul nu putea să mă atingă.

Sub un tren cu iuţeală de 70 klm. pe oră

— Picioarele îmi eraŭ încurcate de scrieri de-ale lui Tolstoi şi eram înfăşat cu o platoşă de jurnale şi de broşuri de propagandă. In fine şuba mea avea buzunarele pline cu de-ale mâncării. Trebue să mărturisesc că timp de zece minute, de când pornise trenul, fuï apucat de o groază neînchipuită. Numaï teama de a fi cu siguranţă zdrobit mă opri sa taiŭ curelele carĭ mă ţineaŭ. Din fericire această panică nu ţinu mult şi după două-trei ceasuri de goană, adormiĭ adânc. Vă pare ceva cu neputinţă ca cineva să poată dormi atârnat de un tren care face 50—70 klm. pe oră. Cu toate acestea vă asigur că am dormit foarte bine. Fuï deşteptat de o zburătură de pietre care mă atinse şi mă răni la obraz. Avusesem grijă să 'mĭ căptuşesc boneta cu o mască groasă de postav, în felul vechilor inchizitori, dar făcusem imprudenţa de a o ţine ridicată. Când vruseï să o las în jos, îmĭ dăduĭ seama cât de mult eram în voia întâmplăreĭ. După cum aţi văzut, braţele nu'mĭ eraŭ libere şi nici nu puteaŭ să'mi fie, pentru că greutatea lor, în poziţiunea în care eram condamnat să staŭ, ar fi fost de nesuferit. Ca să'mĭ las masca în jos şi s'o prind sub bărbie, îmĭ trebui o oră întreagă. Nu mă gândisem că o mişcare atât de simplă ar putea fi atât de greŭ de făcut.

«La Aix-le-Chapelle avuĭ o spaimă grozavă: un călător din compartimentul de d'asupra capuluĭ meŭ voi să trimeată o telegramă şi, lipsindu-ĭ mărunţiş, dădu impiegatuluĭ o piesă de aur; aceluia însă îĭ alunecă printre degete şi piesa căzu sub tren, dedesubtul piciorului meŭ drept. Trenul se zmucise deja din loc şi oamenii echipeĭ, carĭ vedeaŭ frumoasa monedă, cotizară cu toţiĭ atâţia banĭ cât valora ea şi îĭ dădură în schimb călătoruluĭ, zicând că vor lua eĭ aurul după plecarea expresuluĭ. Dacă ar fi încercat să ia moneda numaĭ decât, aş fi fost descoperit cu siguranţă.

«La Colonia, o nouă groază. Trenul se opri o jumătate de ceas într'o boltă de lumină. Şi eŭ nu eram încă învăţat cu electricitatea. Am scăpat, slavă Domnuluĭ! căcĭ dacă aş fi fost descoperit pe teritoriŭ german, aş fi fost dat pe mâna poliţieĭ ruseştĭ cu siguranţă. Şi-apoĭ ştiţĭ ce se întâmpla: minele din Siberia saŭ ocna din Sakalin..—maĭ grozave decât moartea!

Spaima în timpul nopţeĭ

«Unul din neajunsurile situaţieĭ mele, era apropierea mea de peronul gărilor; un muc de ţigare aprinsă, aruncat de un trecător m'a atins într'o gară în colţul ochiuluĭ prin deschizătura pe care o lăsasem în mască, în dreptul luĭ.

Veţi crede că e greŭ, dar cu tot sgomotul asurzitor al roţilor, legănat pe semne de ritmul regulat al trenuluĭ fugind cu toată iuţeala, adormiĭ; şi fără să iaŭ în seamă vuetul grozav pe care-l făcea trenul prin tunele, trăseĭ un somn nu maĭ scurt de 5 ceasurĭ consecutive. Când deschiseĭ ochiĭ intrasem în gara Berlin.

«In sfârşit sguduitul încetă; simţiĭ o indispoziţie de nesuferit, toate oasele şi toţĭ muschiĭ mă dureaŭ. Cum eram de îngreunat de atâtea veşminte, îngroşate încă de hârtiĭ, socoteam că o să scap de pişcăturile friguluĭ. Totuşĭ, temperatura, plăcută când plecaĭ din Ostanda, se răcise simţitor pe măsură ce trenul mă purta către Nord, iar la Berlin începuĭ să tremur. Maĭ aveam 12 ore de călătorie. De data asta nu putuĭ să-mĭ uit primejdiile, dormind. Clătinatul trenuluĭ, care par'că mă legăna atuncĭ când aluneca pe un drum bun, deveni de nesuferit pe porţiunea aceea de cale; şinele eraŭ neegale şi sgrunţuroase, eram hâţânat şi sguduit îngrozitor. Apoĭ maĭ sufeream şi de reflexele luminoase ale şinelor care îmĭ străpungeaŭ ochiĭ ca o lamă de oţel. Chinul acesta devenea atât de dureros în cât eram cât pe ci să taĭ legăturile hamaculuĭ cu riscul de a fi cu siguranţă sdrobit de trenul pornit cu toată viteza, când îmĭ aduseĭ aminte că luasem cu mine nişte ochelarĭ ale căror sticle eraŭ învelite cu bucăţĭ de stofă neagră. Cu mare greutate isbutiĭ să le pun şi astfel scăpaĭ şi de chinul acela.

«Dimineaţa îmĭ păru grozav de lungă; în fine, către orele treĭ după amiazi, trenul îşĭ încetini mersul; înţeleseĭ că ne apropiem de Thorn.

«O spaimă nebună, o adevărată panică mă cuprinse; începuĭ să sbier; din fericire sgomotul roatelor îmĭ înăbuşi strigătele şi nimenĭ nu bănui prezenţa mea. Intrarăm în gară. Orĭ de câte orĭ vedeam ivindu-se pe peron cisme, eram încredinţat că ele trebuia să fie ale vre-unuĭ agent de poliţie care mă descoperise şi venea să mă aresteze.

«Totuşĭ şi de data asta trecuĭ nezărit, trenul porni şi ştiam că staţia următoare e Alexandrowo, graniţa rusească, şi că acolo se hotăra soarta mea.

Noaptea cădea; în întunerec voĭ avea poate norocul să scap de privirile grănicerilor şi ale poliţiştilor. Nicăerĭ lumina electrică nu îmĭ păru maĭ crudă şi maĭ nemiloasă ca în această staţie blestemată, sfârşitul călătorieĭ mele şi cine ştie?.. poate al vieţiĭ mele. Trenul îşĭ încetini fuga, gâfâi greoĭ şi defilă între două rândurĭ de sentinele cu tunica verde, pantaloniĭ albĭ şi cu cizme.

Pe peron, alţĭ agenţĭ de poliţie; întinzând mâna, aş fi putut să le ating vârful ghetelor. De sub masca neagră, obrazul meŭ nu putea să'mĭ trădeze prezenţa ca un punct luminos în mijlocul întunereculuĭ. Inima îmĭ bătea nebuneşte şi îmĭ părea că ceĭ de pe peron trebuia să fi auzit bătăile eĭ neregulate.

Scăpat

După o aşteptare care îmĭ păru maĭ lungă de cât tot restul drumuluĭ, călătoriĭ îşĭ luară locul şi trenul porni domol. Alunecarăm încet dealungul clădirilor găriĭ, străbăturăm reţeaua încurcată a şinelor de garaj. Trenul porni maĭ iute; eram la câmp. Scăpat!..

Noaptea era maĭ deasă după strălucirea vie din gară. Ştiam că trebue să trecem o curbă lungă pe care trenul o străbătea de obiceĭ cu mers foarte încet. Pândiĭ această clipă, dădusem deja câteva loviturĭ de cuţit în curelele hamaculuĭ meŭ, şi acum ar fi fost de ajuns o puternică smucitură pentruca apoĭ să cad pe cale.

Dar era vorba să nu fac o mişcare greşită, ci să alunec drept între cele două roţĭ... Dăduĭ o puternică lovitură de picior; un strigăt de groază îmĭ scăpă, un vuet ca de tunet trecu deasupra mea... şi nu maĭ simţiĭ nimic, nu maĭ auziĭ nimic...

Nu ştiu câtă vreme rămăseĭ leşinat pe drum. Răceala nopţiĭ mă aduse în fire. Niciodată nu voĭ putea descrie simţimântul de mântuire, de beţie de vieaţă care mă cuprinse când îmĭ dăduĭ seama că sunt sănătos şi scăpat şi că preţiosul meŭ bagaj era în siguranţă. Mă sculaĭ în picioare, puţin cam zăpăcit, dar fără nicĭ o rană, — cu totul sănătos şi mântuit. Cunoşteam foarte bine ţinutul; găsiĭ decĭ uşor drumul şi casa prietenilor carĭ mă aşteptaŭ.

— Şi sunteţĭ gata să reîncepeţĭ? întrebă reporterul luĭ *Wide-World*.

— De ce nu? zise studentul rus, dar nu recomand acest mod de locomoţiune oamenilor carĭ ţin la pielea lor; nu luaţĭ nicĭ odată «sub-clasele»!

Trad. de **D. Armandy**

FUGA LUI DALAÏ-LAMA

Toată lumea cunoaşte, din cele scrise prin ziare, importantele evenimente carĭ s'aŭ petrecut în Tibet la începutul anuluĭ acesta, şi decĭ ştie şi despre acea armată chineză care invadase Tibetul şi ocupase Lhassa. Se ştie că atuncĭ Dalaï-Lama, care se întorsese numaĭ de treĭ lunĭ în capitala sa, se grăbi să fugă şi să meargă în India, spre a cere azil Anglieĭ, a căreĭ intervenţie în afacerile tibetane provocase prima sa plecare din oraşul sfânt în 1904.

Această fugă a luĭ Dalaï-Lama în faţa trupelor chineze, a fost relatată acum de curând într'un mod original de un corespondent al ziaruluĭ «Times», după cele ce i-a povestit un soldat chinez care însoţise pe marele pontif în fuga sa.

—«Când Dalaï-Lama—povesteşte acesta —se înapoiă în capitala sa, fu primit la porţile oraşuluĭ de către numeroşĭ demnitarĭ tibetanĭ, carĭ eraŭ aranjaţĭ pe o

parte a drumului, pe când de cealaltă parte se aflau funcționari și soldați chinezi. Trecând prin fața tibetanilor, Dalaï-Lama schimbă cu ei salutări amicale.

«Dar defilând prin fața chinezilor, făcu ca și când nu i-ar vedea, având ochii fixați în vag.

«Chinezii— povestește soldatul— nu ziseră nimic, dar inima lor era neagră de

urie. După ce a stat trei zile într'un templu, Dalaï-Lama se înapoiă la Podala, reședința sa, pe înălțime.

«Despre ceea ce urmă, soldatul știa și înțelesese puțin lucru. Dar într'o seară, foarte târziŭ, se auzi la Lhassa un mare zgomot de tobe și se văzură focuri mari cari luminaŭ ca ziua. Armata chineză venea și făcea mare tărăboi, după obiceiŭ, spre a'și arăta mai bine puterea.

«Dalaï-Lama fu cuprins de o mare frică și adunând 200 de cavaleri, el își părăsi palatul chiar în noaptea aceea, îndreptându-se în grabă cu miniștrii săi spre frontiera Indiilor.

«A doua zi de dimineață, ofițerii chinezi se prezentară să ocupe palatul. Dar când intrară înăuntru, nu mai găsiră pe nimeni și toți făcură o mutră plouată, privindu-se unii pe alții și neștiind ce să spue. Totuși, ei ordonară unui ofițer să ia 40 de cavaleri și să se ducă în urmărirea lui Dalaï-Lama. După un marș de o jumătate de zi ei ajunseră pe țărmul unui riŭ a cărui apă era foarte adâncă. Și nu era nici o luntre pe cursul ei, căci toți luntrașii eraŭ tibetani și duseseră pe Dalaï-Lama și pe oamenii săi pe celalt țărm, unde rămaseră și ei.

«Văzând cât de slabă e trupa chinezilor, Dalaï-Lama ordonă celor 200 de oameni ai săi să tragă focuri.

«Atunci soldații chinezi săriră de pe cai, prefăcându-se că's morți. Dalaï-Lama, nebănuind șiretlicul, zise: «Am câștigat o mare bătălie; toți acești soldați chinezi aŭ murit și le voiŭ lua puștile și tot ce mai aŭ.

«Dar când soldații tibetani trecură râul spre a prăda pe chinezi, aceștia se sculară, traseră focuri și omorâră un mare număr dintre soldații lui Dalaï-Lama. Puțini dintr'înșii putură să se agațe de bărcile lor și să scape trecând râul înapoi.

«Cu această ocazie, Dalaï-Lama s'a purtat întocmai ca acel om care, nemulțumit că a prins pasărea, a voit să'i ia și cuibul și în lupta lui de a se urca în copac, a scăpat pasărea din mână, rămânând astfel fără amândouă.

«Nemulțumit că scăpase din Lhassa cu 200 cavaleri și mulți bani, Dalaï-Lama fu nevoit să fugă numai cu câți-va oameni și cai, lăsând în urmă-i toate cuferile, între cari era unul care conținea hârtii diplomatice și mult aur.

«De altfel, împrejurarea aceasta ii fu de folos mai târziŭ, căci soldații chinezi trecând râul în luntrile luate dela tibetani și dând peste cuferele cu bani, la împărțeală se iscă ceartă între ei și uitară cu totul să urmărească pe Dalaï-Lama.

«Și astfel el ajunse la Gyangtse, unde era un biuroŭ de vamă și doui ofițeri chinezi.

«Acești funcționari se mirară foarte mult când văzură pe Dalaï-Lama că sosește cu un așa echipaj; cu toate astea îl salutară în mod prietenos, căci nu primiseră nici un ordin de a'l aresta saŭ vre-o notă diplomatică asupra situației.

«Astfel Dalaï-Lama reuși să treacă mai departe pînă la Tchoumbi, unde era un alt post de vamă chineză cu un general și câți-va soldați, cari, la rîndul lor, îl lăsară să'și urmeze drumul în liniște.

«După puțin timp însă dela trecerea lui Dalaï-Lama pe-acolo, sosi o puternică trupă de cavaleri chinezi. Ofițerul care îi comanda zise generalului:

— De ce n'ați arestat pe fugarul Dalaï-Lama, conform ordinelor?

Generalul replică:

— Nici o notă diplomatică nu mi-a sosit, prin urmare de ce l'aș fi arestat? Poți însă sa'l urmărești și să'l arestezi d-ta, căci el nu poate fi mai departe de 12 sau 15 leghe de aici.

«Și ofițerul plecă în urmărirea lui Dalaï-Lama. Când era însă aproape să'l prinză, el trecuse pe teritoriul englez.